

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANA BİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

OKUL YÖNETİCİLERİNİN SPORA YÖNELİK TUTUMLARI VE
KADINLARIN SPOR ETKİNLİKLERİNE KATILIMLARINA DAİR GÖRÜŞLERİNİN
ARAŞTIRILMASI (BARTIN ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
Mustafa GÖKDAĞ

DANIŞMAN
Doç. Dr. Mutlu TÜRKMEN

BARTIN-2018

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANA BİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

**OKUL YÖNETİCİLERİNİN SPORA YÖNELİK TUTUMLARI VE
KADINLARIN SPOR ETKİNLİKLERİNE KATILIMLARINA DAİR
GÖRÜŞLERİNİN ARAŞTIRILMASI (BARTIN ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
Mustafa GÖKDAĞ

DANIŞMAN
Doç. Dr. Mutlu TÜRKMEN

BARTIN-2018

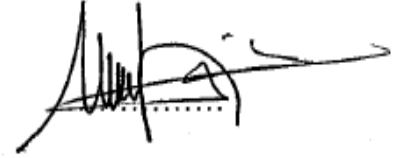
KABUL VE ONAY

Mustafa GÖKDAĞ tarafından hazırlanan “Okul Yöneticilerinin Spora Yönelik Tutumları ve Kadınların Spor Etkinliklerine Katılımlarına Dair Görüşlerinin Araştırılması: Bartın Örneği” başlıklı bu çalışma, 02/ 02/ 2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

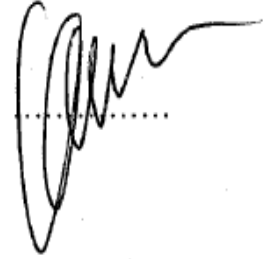
Başkan : Doç. Dr. Mutlu TÜRKMEN (Danışman)

Üye : Yrd. Doç. Dr. Murat KUL

Üye : Yrd. Doç. Dr. Hanifi ÜZÜM

Bu tezin kabulü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun .../.../... tarih ve .... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

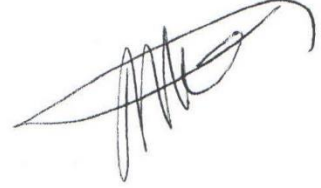
Prof. Dr. Nuriye SEMERCİ
(Enstitü Müdürü)

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Doç. Dr. Mutlu TÜRKMEN danışmanlığında hazırlamış olduğum “**Okul Yöneticilerinin Spora Yönelik Tutumları ve Kadınların Spor Etkinliklerine Katılımlarına Dair Görüşlerinin Araştırılması (Bartın Örneği)**” adlı Yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

02/02/2018

Mustafa GÖKDAĞ

ÖNSÖZ

Bartın ilinde görev yapan okul yöneticilerinin spor spora yönelik tutumları ve kadınların spor etkinliklerine katılımlarına dair görüşlerinin araştırıldığı bu çalışmada engin bilgi ve tecrübesiyle yardımlarını esirgemeyen danışmanım Doç. Dr. Mutlu TÜRKMEN'e, yüksek lisans yapmam konusunda beni cesaretlendiren ve motive eden Yrd. Doç. Dr. Murat KUL'a teşekkürlerimi bir borç biliyorum.

Bu çalışmanın hazırlanmasında her konuda desteklerini esirgemeyen Öğr. Gör. Ferhat GÜDER ve Öğr. Gör. Yılmaz ÜNLÜ 'ye, beraber çalışmaktan zevk aldığım tüm BESYO ailesine teşekkür ederim.

Bu çalışmanın hazırlanmasında görüşlerini esirgemeyen Bartın ilinde görev yapan okul yöneticilerine ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne teşekkürlerimi sunarım.

Desteklerini ve anlayışlarını eksik etmeyen değerli eşim ve kızlarıma ve tüm aileme teşekkür ediyorum.

Mustafa GÖKDAĞ

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Okul Yöneticilerinin Spora Yönelik Tutumları ve Kadınların Spor Etkinliklerine Katılımlarına Dair Görüşlerinin Araştırılması (Bartın Örneği)

Mustafa GÖKDAĞ

Bartın Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mutlu TÜRKMEN

Bartın-2018, Sayfa: XIII+122

Bu araştırmanın amacı, Okul yöneticilerinin spora yönelik tutumları ve kadınların spor etkinliklerine katılımlarına dair görüşlerini ortaya koymaktır. Çalışmanın evrenini, 2016-2017 eğitim öğretim yılında Bartın ilinde görev yapan okul yöneticileri oluştururken, örneklemini kolayda örnekleme yöntemine uygun olarak belirlenmiş 125 okul yöneticisi oluşturmuştur. Araştırma verileri 01.04.2016 - 31.05.2016 tarihleri arasında toplanmıştır. Araştırmanın verileri, Şentürk (2012) tarafından geliştirilen ve 25 soru ve 3 alt boyuttan oluşan “Spor Yönelik Tutum Ölçeği” ile Kızılyallı (2014) tarafından geliştirilen ve 39 sorudan oluşan “Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına Dair Görüş Ölçeği” beşli likert tipi ölçme araçları ile elde edilmiştir. Ölçme araçlarının geçerliği ve güvenilirliği geliştiriciler tarafından sağlanmıştır. Katılımcıların cinsiyete göre görüşleri arasında fark bulunup bulunmadığı “t” testi ile diğer değişkenlere göre görüşleri arasında fark bulunup bulunmadığı ise Tek Yönlü Varyans analiziyle yapılmıştır. Araştırma sonucunda; Bartın

ilindeki okul yöneticilerinin spora yönelik tutumları ile kadınların spora katılımlarına dair görüşlerinin olumlu olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırmaya katılan yöneticilerin kişisel bilgileri ile ölçeklerden aldıkları puanlara göre farklılığın olup olmadığını belirlemeye yönelik testlerde yöneticilerin “cinsiyet”, “yaş”, “çocuk sayısı”, “hizmet yılı”, “yöneticilik hizmet süresi”, “okul türü”, “spor yapma durumu”, “spor yapma düzeyi” değişkenleri ile spora yönelik tutum ve kadınların spor etkinliklerine katılımına dair görüşleri arasında istatistikî olarak anlamlı farklılıklara rastlanırken “okul türü ve görev türü” değişkenlerinde istatistikî olarak anlamlı farklılıklara rastlanılmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Spora katılım, Spora yönelik tutum, Spor, Tutum, Kadın, Okul yöneticisi

ABSTRACT

Master's Thesis

School of Administrators' Attitudes Towards Sports and Investigation of Opinions of Women on Their Participation in Sport Events (Bartın Example)

Mustafa GÖKDAĞ

Bartın University

Institute of Educational Science

Department of Physical Education and Sports Teaching

Physical Education and Sports Teaching Science

Thesis Supervisor: Assoc. Prof. Mutlu TÜRKMEN

Bartın-2018, Page: XIII+122

The aim of this research is to show the school administrators' attitudes towards the sport and their views on the participation of women in sports events. While the universe of the work was constituted by the school administrators who worked in the province of Bartın in the 2016-2017 academic year, 125 school administrators constituted the sample. The research data were collected between 01.04.2016 - 31.05.2016. The data of the study were developed by Şentürk (2012), "Sports Attitude Scale" consisting of 25 questions and 3 sub-dimensions and "Questionnaire about participation of women in sports activities" developed by Kızılyallı (2014) and composed of 39 questions and five Likert type measurement tools with solid.. Whether or not there is a difference between participants' opinions according to sex by t test, if there is a difference between opinions according to other variables, it is done by one way variance analysis. As a result of the research; Bartın's school administrators' attitudes towards sport and women's views on sport participation were positive. Tests to determine whether there is a difference between the personal information of the administrators participating in the survey and the scores they receive from the scales the

attitudes of the managers to the sport with the variables such as "gender", "age", "number of children", "years of service", "duration of managerial service", "school type", "sporting status", "sporting level" statistically significant differences were found between the views of women on participation in sports events, no statistically significant differences were found in the variables of "school type and duty type".

Keywords: Sports participation, Sports attitude, Sport, Attitude, Female, School manager

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	II
BEYANNAME.....	III
ÖNSÖZ	IV
ÖZET	V
ABSTRACT	VII
İÇİNDEKİLER	IX
TABLolar LİSTESİ.....	XII
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ	1
1.1.Problem Cümlesi	3
1.2.Araştırmanın Amacı.....	4
1.3.Sayıtlar.....	5
1.4.Sınırlılıklar	5
1.5.Tanımlar.....	5
İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE.....	7
2.1.Spor.....	7
2.2.Sporun Sınıflandırılması	11
2.2.1.Performans sporu	11
2.2.2.Kitle sporu	11
2.2.3.Okul sporu ve özel gruplarda spor	11
2.3.Sporun Faydaları.....	12
2.3.1.Sporun psikolojik faydaları.....	13
2.3.2.Sporun fizyolojik faydaları	13
2.3.3.Sporun Sosyal Faydaları	18
2.4.Tutum.....	18
2.4.1.Tutum kavramı.....	22
2.4.2.Tutumu oluşturan unsurlar.....	23
2.4.2.1.Bilişsel Unsur.....	24
2.4.2.2.Duyuşsal Unsur.....	25
2.4.2.3.Davranışsal öge.....	25
2.4.3.Tutumların işlev ve özellikleri.....	25
2.4.3.1.Tutumların gelişimi	25
2.4.3.2.Tutumların Özelliği	26
2.4.4.Tutum ve davranış	28
2.5.Kadın ve Spor	29

2.5.1.Türkiye’de kadın, fiziksel etkinlik ve spor	35
2.5.2.Eski Türk toplumlarında kadın ve spor	39
2.5.3.Geçmişten günümüze Osmanlı ve Türkiye’de kadının durumu	42
2.5.4.Türkiye’de Cumhuriyet öncesi sporda kadın.....	42
2.5.5.Türkiye’de Cumhuriyet sonrası sporda kadın.....	43
2.6.Batıda Kadın ve spor	49
2.7.Modernleşen Türkiye’de Kadın ve Spor.....	51
2.8.Araştırmayla İlgili Çalışmalar	54
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM.....	59
3.1.Araştırmanın Modeli:.....	59
3.2.Evren, Örneklem veya Çalışma Grubu	59
3.3.Verilerin Toplaması ve Ölçme Araçları	59
3.5.Verilerin Analizi ve Çözümlemesi	61
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUM	62
4.1. Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	62
4.2.Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	63
4.3. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	65
4.4.Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	65
4.5.Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	66
4.6. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	67
4.7.Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	69
4.8.Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	69
4.9.Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	71
4.10.Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	72
4.11.Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	73
4.12. On Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	74
4.13. On İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	75
4.14. On Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	76
4.15. On Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	77
4.16. On Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	78
4.17. On Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	79
4.18.On Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	80
4.19. On Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	82
4.20. On Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	82

4.21. Yirminci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	84
4.22. Yirmi Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	85
BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER	88
5.1. Tartışma ve sonuç	88
5.2. Öneriler	97
KAYNAKÇA	99
EKLER	114
ÖZGEÇMİŞ	121

TABLolar LİSTESİ

Tablo No:	Sayfa No
2.1. 2016 yılı verilerine göre lisanslı sporcu sayıları.....	37
2.2. 2014-2016 yıllarına ilişkin istihdam rakamları	46
4.1. Okul Yöneticilerinin Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları	62
4.2. Okul Yöneticilerinin Spora Yönelik Tutum Ölçeğinin Geneli ve Alt Faktörlerine İlişkin Betimsel İstatistikler.....	63
4.3. Okul Yöneticilerinin Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Algılarına Ait Betimsel İstatistikler.....	65
4.4. Okul Yöneticilerinin Cinsiyetlerine Göre Spora Yönelik Tutumları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample (Bağımsız Örneklem) T-Testi Sonuçları	65
4.5. Okul Yöneticilerinin Cinsiyetlerine Göre Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample (Bağımsız Örneklem) T-Testi Sonuçları.....	67
4.6. Okul Yöneticilerinin Yaşlarına Göre Spora Yönelik Tutumları Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları.....	67
4.7. Okul Yöneticilerinin Yaşlarına Göre Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları.....	69
4.8. Okul Yöneticilerinin Sahip Oldukları Çocuk Sayılarına Göre Spora Yönelik Tutumları Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	70
4.9. Okul Yöneticilerinin Sahip Oldukları Çocuk Sayılarına Göre Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları.....	71
4.10. Okul Yöneticilerinin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Spora Yönelik Tutumları Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	72
4.11. Okul Yöneticilerinin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları.....	73
4.12. Okul Yöneticilerinin Görev Türlerine Göre Spora Yönelik Tutumları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample (Bağımsız Örneklem) T-Testi Sonuçları	74

4.13. Okul Yöneticilerinin Görev Türlerine Göre Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample (Bağımsız Örneklem) T-Testi Sonuçları.....	75
4.14. Okul Yöneticilerinin Hizmet Yıllarına Göre Spora Yönelik Tutumları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample (Bağımsız Örneklem) T-Testi Sonuçları	76
4.15. Okul Yöneticilerinin Hizmet Yıllarına Göre Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample (Bağımsız Örneklem) T-Testi Sonuçları.....	77
4.16. Okul Yöneticilerinin Yöneticilik Hizmet Yıllarına Göre Spora Yönelik Tutumları Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları	78
4.17. Okul Yöneticilerinin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları.....	80
4.18. Okul Yöneticilerinin Spor Yapma Durumlarına Göre Spora Yönelik Tutumları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample (Bağımsız Örneklem) T-Testi Sonuçları	80
4.19. Okul Yöneticilerinin Spor Yapma Durumlarına Göre Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample (Bağımsız Örneklem) T-Testi Sonuçları.....	82
4.20. Okul Yöneticilerinin Spor Yapma Düzeyine Göre Spora Yönelik Tutumları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample (Bağımsız Örneklem) T-Testi Sonuçları	82
4.21. Okul Yöneticilerinin Spor Yapma Düzeyine Göre Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample (Bağımsız Örneklem) T-Testi Sonuçları.....	84
4.22. Okul Yöneticilerinin Spora Yönelik Tutum Ölçeğinin Geneli ve Alt Faktörlerine Ait Tutumları İle Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Algıları Arasındaki İlişkiye Ait Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi Sonuçları	85

BÖLÜM I

GİRİŞ

Toplum tarafından sağlıklı yaşamın en önemli unsurlarından biri olarak görülen spor ve fiziksel aktivite insanlığın varoluşundan bu yana çeşitli değişiklikler göstererek varolmuştur. Fakat her devirde farklı tanımlamalar yapılmıştır. Günümüzde ise spor; sağlık, eğlence ve boş zaman etkinliği olarak değerlendirilmekte ve sağlıklı yaşamın vazgeçilmez unsurları arasında sayılmaktadır. Yüzyıllar öncesinde Eski Yunan ve Roma kültüründe spor yapan ve spor yapanları izleyenlerin de temsil edildiği sosyal bir olgu (Solmaz ve Aydın, 2012) olan spor günümüzde büyük bir ekonomik etkinlik olarak da sürdürülmektedir (Yetim, 2000).

Türk kadını için spor İslâmiyet'ten önceki dönemde göçebelik yaşam tarzının uygulandığı süreçte ata binmek, kılıç kuşanmak, ok atmak, savaşlarda erkeğin yanında yer almak, hatta erkeklerle güreşmek ve eş seçimi için düello etmek olarak görülmektedir. Büyük Türk Devletlerinden Göktürkler döneminde (550-575) ise askeri birliklerin içerisinde kadın süvarilerin olduğu bilinmektedir (Atalay, 2007) .

İslam öncesi Türk toplumuna baktığımızda kadın erkek arasında neredeyse tam bir eşitlik bulunmakta idi. İslamiyet ile birlikte Arap coğrafyasında süregelen genel kültürle tanışan ve zamanla bu kültürle etkileşim halinde olan Türk topluluklarının kadına bakış açısında farklılıklar meydana gelmiştir. Böylece daha muhafazakâr bir kimlikle kendisine yeni roller biçilen Türk kadınları artık anne-eş kimliğine bürünmüş ve bu kimlik ile özdeşleşecek ideolojik bakış açılarıyla evine hapsolmuştur (Güven, 2001).

Yapılan bazı çalışmalarda Türkiye'de spora katılımın cinsiyet dağılımına ilişkin olarak yapılan çalışmalarda artış gözlenmektedir. (Koca, 2006). Bununla birlikte sporu bırakma oranları da aynı derecede yüksektir. Modern Türkiye olarak adlandırılan günümüzde kadınların spora katılımlarını etkileyen birçok etmen bulunmaktadır. Toplumsal statüler, dini ve kültürel inançlar ve ideolojik bakış kadınların spora katılımlarına ilişkin algılarında farklılaşmasına sebep olmaktadır (Amman, 2006). Endüstri toplumu ve nihayet bilişim toplumunun sosyal yapı üzerindeki değişimleri sebebiyle günümüzde kırsal kesimde gelenekler tarafından yönlendirilen kadınlar, küçük kentlerdeki kadınlar, gecekondu

yerleşimindeki kadınlar ve büyük kentlerde yaşayan kadınlar arasında büyük farklılıkların oluşmasına sebep olmuştur. Bu farklılıklar da spora yansımıştır. Büyükşehirlerde aile yaşam merkezleri vb. adlar altında kurulan alanlarda çeşitli spor etkinliklerine kadınların katılımı sağlanmakta iken daha kırsal yerlerde ve köylerde spor alanları ancak günlük yürütülen sosyal hayatla ilişkili aktiviteler olarak karşımıza çıkmaktadır (Örneğin; Köyde çiftçilikle uğraşan kadın hareket etme anlamında bir sorsal etkinlik yapmaktadır.).

Kadınların spor yapması toplum içerisinde kadına biçilen rol ile yakından ilgilidir. Sağlık açısından olumlu etkileri açısından sporun kadınlara-erkek arasında herhangi bir farklılığı bulunmamasına rağmen, yeryüzünde genel olarak erkeklerin spor yapma şansı daha fazla. Kadınların spor aktivitelerinde kabul görmemesi eski Yunan olimpiyatlarına kadar dayanır. Modern spor tarihinde bile kadınlar erkeklerden ancak 20 yıl sonra 1924 yılında yarışmalara katılabilmıştır.

Milli eğitimin temel amaçları arasında sayılan “sağlıklı nesillerin yetişmesi için öğrencilerin sosyal, kültürel ve fiziksel anlamda en düzeyde yetiştirmek, milletimize ve insanlığa yararlı, iyi ve verimli vatandaşların yetiştirilmesini sağlamak” da sporun yaygınlaşmasını sağlayan etkenlerden birisidir. Her ne kadar son yıllarda bununla ilgili olumlu adımlar atılsa da uygulamada istenen seviye gelinemediği görülmektedir.

16 Eylül 2017 tarih ve 30182 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinin 77. maddesine göre okul yöneticilerinin görev, yetki ve sorumluluğu; “Okul yöneticileri; öğretmenlere, öğrencilere, velilere ve çevreye eğitim ve öğretimde liderlik yapar, verimliliğin artırılmasına, ekip ruhunun oluşturulmasına, okulun çevreyle bütünleşmesine ve kurum kültürünün geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapar, okulu hizmete hazır durumda bulundurur. Bilimsel ve teknolojik gelişmeler, verimlilik ve saydamlık ilkeleri doğrultusunda okulu sürekli yeniler ve geliştirir, zamanı ve tüm imkânları okulun amaçlarını gerçekleştirmek için kullanır” şeklinde belirtilmektedir.

Bu kapsamda sporcu bir toplumu meydana getirmek için spor alanında yapılan çalışmaların değerli olduğu gerçeği kuşku götürmemektedir. Bu çalışmaların cinsiyet değişkeni boyutuyla irdelenmesi kadınların spora katılımları ile ilgili neler yapılabilir noktasına ulaşmak adına değerlidir. Spora katılım düzeyleri arasında cinsiyet değişkenine

göre spora yatkınlık, spor alışkanlığı ve spor bakış açılarının geliştirilmesi için yapılacak çalışmalara ön ayak olacaktır. Eğitim yöneticilerinin yönetimleri altında olan okullarda spora ilişkin tutum ve davranışların değiştirilmesi konusunda öncül olacağı düşünüldüğünde böyle bir çalışmanın gerekliliği ortaya çıkmıştır.

1.1. Problem Cümlesi

Bartın ilinde okul yöneticilerinin spora yönelik tutumlarının tespit edilmesi ve bu tutumlarının kadınların spora yönlendirmedeki etkisinin incelenmesi bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

Araştırmanın 21 alt problemi vardır:

- 1- Okul yöneticilerinin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin yönetici algısı ne düzeydedir?
- 2- Okul yöneticilerinin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin yönetici algısı ne düzeydedir?
- 3- Okul yöneticilerin cinsiyetlerine göre spora yönelik tutumları arasında farklılık var mıdır?
- 4- Okul yöneticilerin cinsiyetlerine göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında farklılık var mıdır?
- 5- Okul yöneticilerin yaşlarına göre spora yönelik tutumları arasında farklılık var mıdır?
- 6-Okul yöneticilerin yaşlarına göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında farklılık var mıdır?
- 7- Okul yöneticilerin sahip oldukları çocuk sayılarına göre spora yönelik tutumları arasında farklılık var mıdır?
- 8- Okul yöneticilerin sahip oldukları çocuk sayılarına göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında farklılık var mıdır?
- 9- Okul yöneticilerin görev yaptıkları okul türüne göre spora yönelik tutumları arasında farklılık var mıdır?
- 10- Okul yöneticilerin görev yaptıkları okul türüne göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında farklılık var mıdır?
- 11- Okul yöneticilerin görev türlerine göre spora yönelik tutumları arasında

farklılık var mıdır?

12- Okul yöneticilerin görev türlerine göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında farklılık var mıdır?

Okul yöneticilerin hizmet yıllarına göre spora yönelik tutumları arasında farklılık var mıdır?

14- Okul yöneticilerin hizmet yıllarına göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında farklılık var mıdır?

15-Okul yöneticilerin yöneticilik hizmet yıllarına göre spora yönelik tutumları arasında farklılık var mıdır?

16- Okul yöneticilerin yöneticilik hizmet yıllarına göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında farklılık var mıdır?

17- Okul yöneticilerin spor yapma durumlarına göre spora yönelik tutumları arasında farklılık var mıdır?

18- Okul yöneticilerin spor yapma durumlarına göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında farklılık var mıdır?

19- Okul yöneticilerin spor yapma düzeyine göre spora yönelik tutumları arasında farklılık var mıdır?

20- Okul yöneticilerin spor yapma düzeyine göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında farklılık var mıdır?

21- Okul yöneticilerinin spora yönelik tutumları ile kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında ilişki var mıdır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Bartın ilinde bulunan okul yöneticilerinin spora yönelik tutumları ve kadınların spor etkinliklerine katılımlarına dair görüşlerinin araştırılmasıdır. Bartın ilinde görev yapan okul yöneticilerinin spora yönelik tutumları ile kadınların spor etkinliklerine katılımına dair;

Alt Amaçlar:

- Bartın ili göz önünde bulundurulduğunda okul yöneticilerinin spora yönelik tutumları ve kadınların spor etkinliklerine katılımlarına dair görüşleri nedir?

- Bartın ilinde okul yöneticilerinin spora yönelik tutumları ve kadınların spor etkinliklerine katılımlarına dair görüşleri cinsiyet, yaş, medeni durum, çocuk sayısı, hizmet yılı, yöneticilik hizmet yılı, okul türü, spor yapma durumu vb. değişkenlerle karşılaştırıldığında durum nasıldır?

1.3. Sayıtlar

- Araştırmanın aracı olan anketi yanıtlayan okul yöneticileri verdiği yanıtlarla gerçek durumu yansıtacaklardır.
- Örneklem; evreni temsil etmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

Araştırmaya ilişkin sınırlılıklar aşağıdaki gibidir;

- Araştırma, Bartın ilinde görev yapan okul müdürü, müdür başyardımcısı ve müdür yardımcıları,
- 2016-207 eğitim öğretim yılı ile sınırlı tutulacaktır.

1.5. Tanımlar

Okul Yöneticisi: Eğitim sisteminin politikalarını, planlarını, gelecek planlarını göz önüne alarak (Açıklalın, 1998); okulda gerçekleşmesi beklenen değerleri belirleyen ve ortaya koyan, insan kaynaklarını motive eden, olumlu yönde okul iklimi ve kültürü oluşturan, kurumunu temsil eden ve yöneten kişi olarak tanımlamak mümkündür (Şişman, 2012).

Spor: Spor kelimesi İngilizcenin yardımıyla dünyaya tanıtılmış olmasına rağmen İngilizce kökenli değildir. Latince dağıtmak, birbirinden ayırmak anlamına gelen disportare veya deportare kelimelerinden doğmuştur (Keten, 1993).

Spor, beden eğitimi faaliyetlerini özelleştirerek çeşitli branşlarda somutlaşmış, üst düzeyde yapıldığında fizyolojik, psikolojik, estetik ve teknik özellikleri gerekli kılan yarışmaya dayalı ve katı kurallarla çevrili bir etkinliktir. Görünürdeki en çarpıcı amacı kazanmak ve yarışmaktır (Aracı, 1999).

Tutum: Genel anlamda tutum kavramı, davranışı yönlendiren zihinsel bir unsur ya da duyumsal bir ön düşüncedir. Bireyin kanaatlerini etkileyen ve ideolojisini belirleyen değerler bütünü olarak ta tanımlanabilmektedir (Atkinson ve ark., 1999).

Tutum; “bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir nesne, toplumsal konu, ya da olaya karşı deneyim, motivasyon ve bilgilerine dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimidir” (İnceoğlu, 2000, s.5).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Spor

Spor kelimesi İngilizcenin yardımıyla dünyaya tanıtılmış olmasına rağmen İngilizce kökenli değildir. Latince dağıtmak, birbirinden ayırmak anlamına gelen disportare veya deportare kelimelerinden doğmuştur. İlk zamanlarda İngiltere’de disport veya desport şekliyle rastlanan kelimeler 17. yüzyıldan itibaren çok kullanılması sonucu ilk hecesinin aşınmasıyla şimdiki haline gelmiştir. Fransızlar da aynı terimden eğlenmek ve zevklenmek anlamına gelmek üzere se desporter, se deporter şeklinde faydalanmışlardır. Bu kelime şahinle yapılan avlar ve ayrıca top oyunları için de kullanılmıştır. Demek oluyor ki; orta çağlarda Latince'nin etkisi altında kalan bütün dillerde ufak farklarla dinlenmek, eğlenmek, neşelenmek ve hoş vakit geçirmek için yapılan her türlü faaliyetleri ifade etmek üzere kullanılan bir kelimedenden zamanla ve bütün dillerde, içinde yarışma, kazanma ve üstün başarı elde etme çabası olan, her türlü vücut faaliyetlerini belirten ve günümüzün yaygın terimi olan sport türemiştir (Keten, 1993).

Bireyin zaruri olan yaşamlarını sürdürebilmeleri adına beslenme, korunma, barınma gibi ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri bir takım bedensel hareketleri yapma zorunluluğu getiriyordu. Bunlar başta spor olarak görülmesi de sporun tarihi kökenleri olarak atfedilebilir (Erkal, 1982).

Spor, toplumun yapı taşlarından biri, vazgeçilemeyecek bir kültür ögesi haline almıştır. İnsanın fiziksel hareketlerinin, organize edilmiş bir ortamda, belirli kurallarla oynanan, yarışma amaçlı ve gösteri niteliği haline geldiği toplumun olmadığı belirtilmektedir. Bireyin yaşamı devam ettirme mücadelesi olarak ortaya çıkan spor, zaman içerisinde ferdi ve takım halinde yapılabilen bir forma dönüşmüş ve düzenlenen organizasyonlarla, toplumsal ilişkilerin arttırılması ve barışçıl hedeflerle kullanılması sağlanmaya başlamıştır (Afyon, 1997).

Spor; tarihte oyun, oyalanma, eğlenme ve işten uzaklaşma anlamıyla, beş altı bin yıl önce bir çeşit beceri yarışırma oyunu olarak karşımıza çıkmıştır. İlk önceleri bireysel bir

olgu olarak beliren, daha sonraları toplumsal bir nitelik kazanmasıyla daha geniş kitlelere yayılan ve inkâr edilemeyecek, hafife alınamayacak bir gerçek olarak karşımıza çıkan sporun, yirmi beş yüzyıllık geçmişinden günümüze kadar birçok tanımı yapılmıştır (Kurt ve ark., 1997).

Spor, beden eğitimi faaliyetlerini özelleştirerek çeşitli branşlarda somutlaşmış, üst düzeyde yapıldığında fizyolojik, psikolojik, estetik ve teknik özellikleri gerekli kılan yarışmaya dayalı ve katı kurallarla çevrili bir etkinliktir. Görünürdeki en çarpıcı amacı kazanmak ve yarışmaktır (Aracı, 1999). Bir başka tanıma göre ise; kişinin belli düzenlemeler içinde fiziksel aktivitesini, motorik becerilerini, zihinsel, ruhsal ve sosyal davranışlarını geliştiren ve bu özelliklerini belirli kurallar içinde yarıştırmasını amaçlayan biyolojik, pedagojik ve sosyal bir uğraştır (İnal, 2000).

İnsanların en temel inançlarından biri olan ve hayatının birçok evresini anlamlandırdığı düşünülen dini inanç insani özellikleri ortak değerler etrafında birleştiren ve ayrılıkları ortadan kaldıran bir olgu olarak karşımıza çıktığı gibi isteğe bağlı olarak kişinin hür iradesi ile gerçekleştirdiği egemen değerler ve normların bir yansıması olarak bedensel ve zihinsel bir hareket olarak da tanımlanmaktadır (Diegeter, 1998).

Erkal (1986)' a göre spor; ferdin tabii çevresini beşeri çevre haline çevirirken elde ettiği kabiliyetleri geliştiren, belirli kurallar altında araçlı veya araçsız, ferdi veya toplu olarak boş zaman faaliyeti kapsamı içinde veya tam zamanını alacak şekilde meslekleştirerek yaptığı, sosyalleştirici, toplumla bütünleştirici, ruh ve fiziği geliştiren, rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir olgudur.

Spor, kendine özgü bir takım kurallar içeren, bireyin zevk alarak ve istek duyarak gerçekleştirdiği, genel olarak yarışma şeklinde kendini gösteren, belli bir sistem içerisinde gerçekleştirilen bedensel etkinlikler olarak ifade edilmektedir. Spor, bireyin bedensel ve zihinsel gelişimine katkı sağlarken, aynı zamanda kişisel gelişime ve toplumsallaşmasına, iş yaşamında verim gücünün artmasına da katkı sağlayan bir olgu olarak tanımlanmaktadır (Armağan, 1982). Fişek (1998) ise sporu, kişilerin ruh ve beden sağlıklarını geliştirme, insanları savaşa hazırlayan bir etkinlik, kitlelerin ahyonu, yurtsever ve otoriter bir devlet eliyle milli birliği teşkilatlandıran bir eğitim aracı olarak tanımlamıştır.

Spor, insanın doğal çevresini, sosyal çevre haline getirir ve bu süreç içerisinde elde ettiği kabiliyetleri geliştirerek, bazı kurallar çerçevesinde, aletli veya aletsiz, kişisel ya da grup olarak, boş zamanını ya da tüm zamanını alacak şekilde meslekleştirebildiği, ruh ve fiziği geliştiren, içinde rekabeti barındıran kültürel bir kavram olarak tanımlanabilmektedir. Bu kültürel olgu içerisinde yer alan birey, amaçlı veya amaçsız bir şekilde kendini spora vererek, gerçekleştirmiş olduğu eylem sonucunda maddi kazançlar elde edebilmektedir (Erkal, 1986).

Somuncuoğlu, sporun sağlıklı nesiller yetiştirilmesinde önemli bir kavram olduğunu belirterek bunun temel eğitim aracı olduğunu vurgulamıştır. Bireyin beden ve ruh sağlığı yerinde olmasıyla birlikte mutlu bir yaşam sürmesine de katkı sağlamaktadır. İnsanların sağlıklı yaşam sürdürmelerinde, bedensel ve ruhsal gelişimlerinde spor çok önemli bir yer tutar. Aynı zamanda bireylerin toplum içerisinde ve diğer toplumlarla olan ilişkilerinde dostluk anlayışı içerisinde hareket etmelerini sağlar (Türkel, 2010).

Ortak bir uğraşı olmasından kaynaklanan, kişiler arası ve toplumlar arası kaynaşmayı geliştiren spor, insanların bir araya gelmesini sağlayarak, özgürlük bilincinin yerleşmesine katkıda bulunurken, birlik beraberliği ve dayanışmayı da arttırmaktadır. Spor, bireylerin çocukluk döneminde hareket etme güdüsünden kaynaklanarak oyun amacıyla yapılan bir kavram olarak karşımıza çıkar ve bu bireylerin aile ortamının dışında yeni ilişkiler kurmasına vesile olur. Özellikle aile ve yaşadığı toplum içerisinde uyumsuz bir konumda olan bireylerin spor hareketlerine katılmasıyla psikolojik anlamda rahatlamalarına ve dengeli bir kişilik yapısı içerisine girmelerine katkı sağlar. Bu anlamda eğitimcilerin özellikle önerdikleri bir kavramdır (Kat, 2009).

Spor, bireysel olarak yapılabileceği gibi, grup halinde de yapılabilen, kendine has belirli kuralları olan, yarışma ve kazanma felsefesiyle hareket eden bedensel ve ruhsal yeteneklerin gelişimine katkı sağlayan eğitsel ve hoşça vakit geçirilebilen bir uğraş olarak görülmektedir (Mengütay, 1997).

Uygulayıcılar açısından kazanma felsefesini barındıran teknik ve fiziksel bir çaba olarak görülürken, seyredenler açısından müsabakaya yönelik estetik bir süreç, toplum nezdinde de toplumun özelliklerini ortaya koyan son derece önemli toplumsal bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır (Fişek, 1998).

İnsanın bedensel ve ruhsal yönden gelişimi, kişilik yapısının oluşumu, karakteristik özelliklerin gelişimi, mücadele gücünün artması, kurallara uyma ve dürüst davranma gibi bir takım psiko-sosyal özellikler gelişirken, bireyin bilgi, beceri ve yetenekleri geliştirilerek, sosyal uyumun kolaylaşması, toplumlararası kaynaşma, barışın sağlanması gibi kavramların da gerçekleşmesinde katkı sağlayan çok yönlü bir kavram olmuş ve evrenselleşmiştir (Aracı, 1999; Türkel, 2010).

Ülkelerin, uluslararası düzeyde saygın bir konuma gelmek için üzerinde durduğu ve organize bir şekilde gerçekleştirilen spor, yarışma, rekreatif faaliyetler, sağlıklı yaşam ve seyir zevki açısından ve özellikle son yıllarda teknolojiye yaşanan değişimler ve gelişmelerle birlikte büyük kitlelerin ilgi gösterdiği, dünya kültürünün önemli bir parçası haline dönüşmüştür. Birey yaşam içerisinde doğayı kontrol altına almaya çalışırken, spor sayesinde de kendi bedenini kontrol altına almasını sağlamaktadır.

Spor faaliyetlerinin toplum içerisinde gerçekleşmesinden dolayı, sporun sosyolojik bir olgu olarak değerlendirilmesi gerektiği görüşü hâkimdir. Her spor branşı kendine özgü bir takım ayırt edici özellikler geliştirirken toplum içerisinde de bir alt kültürün oluşmasına ve kendine özgü bir dil, değer ve normlar ortaya çıkarmıştır. Spor kavramı, kültürün bir ögesi olarak bireylerin ve bağlı oldukları toplumların düşünce ve davranışlarının şekillenmesine etki yaptığı gibi diğer kültür öğelerini de etkileyerek milli özellikler kazandırmaktadır. Farklı ülkelerdeki çeşitli spor hareketlerine bakıldığında toplumların özellikleri ve hayat felsefeleri ile ilgili bilgiler de elde edilebilmektedir. Yapılan tanımlamalar ve kullanılan ifadeler ışığında sporun bireyler üzerinde fizyolojik, psikolojik ve pedagojik etkisi olması bakımından çok önemli görevler üstlendiği söylenebilir (Şahan, 2007).

Spor öyle geniş bir kavramdır ki, toplumsal kaynaşmayı ve kişiler arası ilişkileri geliştirirken, sağlık, estetik, oyun, eğlence, zevk, meslek, politika aracı, bilim ve boş zamanları değerlendirme faaliyetleri olarak ta kullanılabilir. Bireylerin bedenine ve ruhuna hitap edebilen sosyal bir kavramdır. Bu bakımdan çok ciddiye alınması gereken ve üzerinde sürekli çalışılması ve geliştirilmesi gereken bir olgudur (Şahan, 2007).

2.2. Sporun Sınıflandırılması

2.2.1. Performans sporu

Performans sporu mutlak başarıyı elde etmek, başarıyı sürdürmek ve daha iyisine ulaşmak için yapılan sportif faaliyettir. Performans sporu yapan sporcular bu alanda çalışan profesyonel kişilerdir. Performans sporunun diğer tarifi elit spor olarak ifade edilmektedir. Performans sporu mevcut sınırları zorlayan uzun ve yoğun çalışmalarla ve ekonomik faktörlerle beslenen yapısı, seçiciliği ve sınırlayıcılığı nedeniyle herkesin başarılı olamayacağı bir düzlemedir. Performans sporu günümüzde siyasi, ekonomik ve kültürel faktörlerin etkisi altında sporun diğer sınıflarından farklı bir alanda değerlendirilmektedir (Fatih, 2006).

2.2.2. Kitle sporu

Kitle sporu slogan şekliyle, herkes için spor olarak ifade edilmektedir. “ Kitle sporu” yerine zaman zaman, bu sporun mesleki çalışma saatleri dışında gerçekleştirilen bir faaliyet olmasına işaret eden “ serbest zaman sporu” terimi kullanılmaktadır. Kitle sporu kişinin temel ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra kalan serbest zamanında haz, dinlenme, eğlenme, sağlık amaçlarını güderek ve isteyerek yaptığı bedeni faaliyetlerdir (Amman, 2000).

2.2.3. Okul sporu ve özel gruplarda spor

Toplumda bazı kimseler özel durumlarından dolayı spor faaliyetlerine her zaman katılamazlar. Çeşitli fiziksel, ruhsal engellere sahip bu bireylere özel ortamlar ve şartlar hazırlanarak onların kurallarında, olanak ve kabiliyetlerinde spor ortamı hazırlanır. Eğitim-öğretim gören öğrenciler günlerinin çoğunu okulda geçirmektedirler. Okullarda beden eğitimi ve spor faaliyetleri ile öğrencilerin fiziki kabiliyetlerini ve kişilik özelliklerini geliştirici çalışmalar yapılmaktadır. Duygu ve heyecanlarını kontrol etme, onları rahatça ifade etme, duygularını istikrarlı hale getirme veya onlara karşı duyarlılık kazanma okul sporunun kişiye sağladığı katkılardan bazılarıdır (Baumann, 1994).

2.3. Sporun Faydaları

Spor bireyler için yaşam kalitesinin artmasına katkı sağlayan ve gündelik hayat içerisinde yer alması gereken bir olgu olarak görülmektedir. İnsanların spora yönelmesinde sadece bedensel olarak hareket etme güdüsüyle sınırlı değildir. Başka insanlarla ilişki kurma arzusu, yalnızlıktan uzaklaşma ve sosyal bir birey olma gereksinimi de en az hareket etme isteği kadar etkilidir. Spor, bedensel ve psikolojik olarak eğitilmek için kullanılmakla birlikte bireyin kendi kendini disipline etme, sorumluluk yüklenme ve başkalarıyla işbirliği içerisinde olmak için de kullanılmaktadır.

İnsanları spor yapmaya iten sebeplerin bir kısmı şu şekilde sıralanabilir;

- Belli sosyal ihtiyaçları karşılamak
- Sağlık, rehabilitasyon ve fiziksel uygunluk sağlamak
- Estetik ihtiyaçları doyumak
- Duygusal gerilimden kurtulmak
- Spor yoluyla bilgece deneyimler kazanmak
- Sevinç, eğlence, haz, neşe gibi duyguları kazanmak
- Kendini gerçekleştirmek ve göstermek
- Yeni tecrübeler kazanmak
- Sosyal ilişkiler kurmak
- Maddi kazanç ve ayrıcalıklar elde etmek
- Zayıflama, mutlu olmak
- Güç, hız, dayanıklılık, çeviklik, koordinasyon yeteneği geliştirmek
- Sıkıntı ve hastalıklara karşı direnç kazanmak
- Gençlik, güzellik elde etmek ve benlik duygusunu geliştirmek
- Boş zamanı ortaklaşa, aktif ve verimli bir biçimde değerlendirmek
- Özsaygıyı artırmak (Zorba, 2006).

Ayrıca demografik faktörler arasında yer alan; yaş, cinsiyet ve gelişim özelliklerinin, fiziksel aktivitelere katılımında etkili olduğu gözlenirken, sosyo-ekonomik ve kültürel yapılarının da destekleyici rol oynadığı gözlenmiştir (Efe, 2007).

2.3.1. Sporun psikolojik faydaları

İnsanın üyesi olduğu toplumun kurallarına uygun bir davranış geliştirmesi süreci olarak ele alınan sosyalleşmenin en önemli unsurlarından birisi hiç kuşkusuz spordur. Spor, eğitim süreci içerisinde kullanıldığında bireylerin kişilik gelişimleri üzerinde önemli katkı sağlamaktadır.

Özellikle takım sporlarında birey ait olduğu takıma ait normları bilir ve uygular, bireysel menfaatler yerine takım olma bilinci ile takım menfaatlerini ön planda tutmaya başlar. Bu tutum spor ile birlikte zamanla gelişmektedir. Böylece bireyde aidiyet duygusu ve fedakârlık duygusu daha çok gelişir. Bununla birlikte sadece takım menfaatlerini değil takım üyelerinin menfaatlerini de düşünmeye başlamaktadır. Spor faaliyetleri içerisinde başkalarına saygı, haklarını koruma, atılganlık, işbirliği ve paylaşım konularında da gelişim gösterebilmektedir. Spor psikolojik açıdan, bireyler üzerinde haz alma ve mutlu olma duygularının yaşanmasına da vesile olmaktadır (Şahan, 2007).

Sporun psikolojik ve fizyolojik gelişim süreçlerine olumlu etki yaptığı çeşitli araştırmalarla ortaya konmuştur. Egzersizlerin ne kadarının hangi şiddette uygulandığında fayda getireceği ile ilgili araştırmalar sürmektedir. Ancak geçerliliğini koruyan araştırmalara göre sporun, stresle başa çıkmaya katkı sağladığı, öz güveni geliştirdiği, depresyon ve kaygının olumsuz etkilerini azalttığı söylenebilir (Zmijewski ve Howard, 2000; Blumenthal, O'Toole Chang, 1998; Morris, Steinberg, Sykes ve Salmon, 1990).

2.3.2. Sporun fizyolojik faydaları

Modern hayat dediğimiz yaşayış biçimi, insan organizmasını giderek yıpratıyor. İnsanın çalışma ve yasama şartları sanayileşmenin, çarpık kentleşmenin yarattığı kapalı, kirli ve bunaltıcı atmosferinde gittikçe bozuluyor. Üst üste yığılmış evler, dar ve kirli sokaklar, hınca hınç dolu toplu taşıma araçları sanayileşmenin ve iş hayatının yarattığı monoton ve yıpratıcı iş düzeni ve kirlenmiş çevre insan sağlığını tehdit etmektedir.

İnsanın bu şartlarda çalışmak ve yaşamak zorunda olması, ruhsal sorunlar yaratmakta, iş ve aile çevresinde çeşitli sürtüşmeler, gizli ya da açık çekişmeler ve gereksiz gerginliklerin oluşmasına yol açmaktadır. Bu tür olumsuzluklar, insan sağlığını olumsuz

yönde etkilemektedir. İnsanlar hareketsiz tek düze bir hayat yaşamak durumuyla karşı karşıya gelmektedir. İnsanın hareketsiz kalması mahkûm olabileceği en kötü hastalıktır, bununla birlikte insan organizması hareketsiz kaldığında kaslar zayıflar, eklemleri işlevlerini kaybeder, kas sinir iş birliği aksayarak temel beceriler kaybolur (Özdilek ve Kılıç, 2006).

Spor, günümüz çağdaş yaklaşımlarına göre bir hayat stili oluşturmakta ve endüstri toplumunun yaratmış olduğu stres ve depresyon durumlarının yaşanmasını engellemekte ya da geciktirmektedir. Güncel yaşamın sıkıntılarını bir kenara itmenin bir yolu olarak kullanılan spor, sağlıklı bir yaşam için alternatif araç olarak uygulanmaktadır (Gökhan, Olgun, Gürses,1979).

Amerikan Spor Hekimleri Kulübü ve Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi tarafından yapılan araştırma sonucunda fiziksel aktivite ve halk sağlığı konusunda ulusal kurallar yayınlanmıştır. Bu çalışmada Amerikan Kalp Derneği Egzersiz ve Kardiyak Rehabilitasyon Komitesi de bu yayınlanan kuralları desteklemektedir. Sağlıklı yetişkinlerin sağlığını iyileştirmek ve korumak için fiziksel aktivite yapmaları gerektiği ve bunların neler olduğu hakkında tavsiye kararları alan bu çalışmalar günümüzdeki birçok çalışmaya da ilham kaynağı olmuştur. Bu çalışmada, sağlıklı kalmak için 18 ila 65 yaşları arasındaki sağlıklı yetişkinlerin her biri, her hafta beş gün en az 30 dakika orta yoğunluklu aerobik (dayanıklılık) fiziksel aktiviteye veya haftada üç gün minimum 20 dakika boyunca şiddetli yoğunluklu aerobik fiziksel aktiviteye ihtiyaç duymaktadır. Buna ek olarak, her yetişkin, her hafta en az iki gün kas gücü ve dayanıklılığını koruyan veya arttıran aktiviteleri gerçekleştirmelidir. Fiziksel aktivite ve sağlık arasındaki doz-tepki ilişkisi nedeniyle kişisel uygunluğunu daha da iyileştirmek, kronik hastalıklar ve özürler için risklerini azaltmak veya sağlıksız kilo vermeyi önlemek isteyen kişiler için bu miktarlar artırılabilir ya da azaltılabilir (Haskell, Lee, Pate, Powell, Blair, Franklin ve Bauman, 2007).

Spor etkinliklerine katılan bireylerin hepsinin, katılmayanlara oranla fiziksel bakımdan sağlıklı ve sağlam oldukları geniş ölçüde kabul edilen bir gerçektir. Spor, insan hayatının her döneminde yapılabilmektedir. Ayrıca herhangi bir başlama yaşının olmaması da sporu, insan hayatının vazgeçilmez sağlık kaynağı yapmaktadır. Günümüzde düzenlenen birçok maraton yarışmalarında her yaşta insanın olduğunu da görmekteyiz.

Bütün bilimsel araştırmalar göstermiştir ki, spor egzersizlerinin kişiye travma haricinde hiçbir olumsuz etkisi olmamakla birlikte spor hekimleri bu konuda “Eğer egzersizin faydalarını bireylere tam olarak anlatabilirsek ve onlar egzersizin sağlık açısından ne kadar önemli olduğunu bilseler en önemli zamanlarını egzersize ayırırlar ve onlar için vazgeçilmez uğraş olurdu.” demişlerdir (Açak, Ilgın ve Erhan, 1997).

Günlük fiziksel aktivite düzeyini artırmaya yönelik olarak yaşam tarzında modifikasyon yapma stratejileri, koroner arter hastalığı riski ile ilişkili faktörleri olumlu yönde değiştirmektedir. Harvard Alumni olarak adlandırılan 1916-1950 yılları arasındaki boylamsal araştırmada orta şiddetteki düzenli egzersiz (günde ortalama 3 mil yürüyüşe denk) sağlığı iyileştirdiği ve yaşam süresini uzattığı sonucuna varılmıştır (Koz, 2017).

Ardıç (2014) tarafından yapılan egzersizin sağlığa yararları adlı çalışmasında egzersizin özellikle kardiyovasküler hastalıklar, depresyon, demans, obezite ve günlük hayattaki birçok kronik ağrı sendromları üzerinde olumlu yönde etkili olduğu ortaya konulmuştur (Ardıç, 2014). Spor yapan bireyler fazla kilolardan ve karaciğer yağlanmasından kurtulmanın yanı sıra bir kısım kanser türlerinde iyileşme, osteoporoz (kemik erimesi), kalp-damar hastalıkları, tansiyon, şeker hastalığı gibi hastalıkların da önüne geçilmesinin yanında fazla kilolardan arındırılmış ve daha atletik bir vücuda sahip olmanın mümkün olduğu spor hekimleri tarafından dile getirilmektedir (Beyaz, 2017).

Kadınlar dünya genelinde, toplumsal yaşamda erkekler kadar aktif yer alamamakta, kendine biçilen rol olarak dış dünyadan çok evle ilgilenmektedirler. Bu konu kadınların spor aktivitelerine katılımları hususunda da kendini göstermektedir. Kadınlara özel bazı fizyolojik gereksinimler ve hastalık riskleri açısından spor yapmanın kadın sağlığı üzerine faydaları sayılamayacak kadar çoktur. Kadınları etkileyen en önemli sağlık sorunları olan osteoporoz (kemik erimesi) ve meme kanseri spor alışkanlığı ile yakından ilgili olarak karşımıza çıkmaktadır. Daha çok kadın hastalığı olarak bilinen bu iki hastalıktan korunmada da sporun rolü büyüktür. Spor; kemik erimesini önlemenin yanında, osteoporoz tedavisinin en önemli parçalarından birisidir. Hangi yaşta olunursa olunsun spor yaparak kemik yoğunluğunu arttırmak mümkündür. Bu nedenle bugün osteoporoz tedavisinde spor ve egzersiz doktorlar tarafından tavsiye edilmektedir (Beyaz, 2017; Warburton, Nicol ve Bredin, 2006).

Hangi yaşı olursak olalım spor yaparak kemik yoğunluğumuzu artırabiliriz. Spor yapan kadınlarda kemik yoğunluğu, yapmayanlara oranla daha fazladır ve ileri yaşlarda osteoporoz (kemik erimesi) hastalığına yakalanma şansı azalmaktadır. Osteoporoz tedavisinde kadının yaşı ne olursa olsun, tedavinin bir parçası olarak egzersiz reçetesi verilmektedir.

Kanserler yine kadın yaşamını tehdit eden önemli bir hastalık grubudur. Kadınlarda en çok korkulan kanser olan meme kanserinin önlenmesinde sporun önemi son yıllarda detaylı olarak araştırılmıştır. Titizce yapılan araştırmaların sonunda egzersiz yapan kadınlarda, meme kanserine yakalanma riskinin azaldığı ortaya konmuştur. Sebep sonuç ilişkisi olarak ileri sürülen görüş; egzersiz ile azalan yağ dokusunun östrojenin yağ dokusundaki aşırı dönüşümünü engelleyerek kanser oluşumunun önüne geçtiği şeklindedir (Brukner, 2012).

Spor, bireylere fizyolojik açıdan çok önemli katkılar sunar. Düzenli olarak yapılan fiziksel aktiviteler kardiyovasküler sistemini ve fonksiyonlarının uygun şekilde çalışması, eklemlerin, kasların, kemiklerin gelişmesine katkı sağlamaktadır (Şahan, 2007).

Müller ve Hettinger, aktif bir şekilde gerçekleştirilen tüm fiziksel hareketlerin ve bireylerin yapmış olduğu yüklenmelerin kas kuvvetini geliştirdiğini ifade etmişlerdir. Bireyin kas yapısından meydana gelen gelişim ve bununla birlikte açığa çıkan enerji depolarındaki büyüme ve kılcal damarlarda meydana gelen genişleme, kasın dayanıklılık özelliğinin gelişmesine ve doğal olarak vücut yapısının da daha dayanıklı olmasına neden olmaktadır (Sevim, 1997).

Düzenli olarak yapılan egzersizlerin, genel olarak bireyin sağlığı üzerinde oluşturduğu etkileri oldukça fazladır. Düzenli egzersiz dolaşım sistemi üzerine etkide bulunarak, kanda bulunan oksijenin beyne taşınmasını sağlar. Bu olay bireyin reaksiyon zamanının ve dikkatinin gelişmesine yardımcı olur (Tanır, 2013). Bununla birlikte egzersiz sırasında yağ depolarından sağlanan enerji ile bireyin vücut yağ oranının düşmesine imkân sağlanır (Ersoy, 2001). Ayrıca, egzersizin hastalıkları önleme ve koruma etkisi de bulunmaktadır. Düzenli olarak, haftada 5 gün otuz dakika süreyle gerçekleştirilen egzersizler tip 2 diyabet, kardiyovasküler hastalıklar, meme ve bağırsak kanseri risklerini azaltarak

(Aydın, 2006). prostat ve akciğer kanserleri için de koruyucu bir etkiye sahip olduğu bilinmektedir (Akın, 2001).

Spor, bireylerin kilo kontrolü yapmayı sağlamakla birlikte, esneklik, kuvvet ve dayanıklılık kavramlarının geliştirilmesine, sırt ve bel problemlerinin giderilmesine etki ederek (Brownell ve Stunkard, 1980), koroner kalp hastalıkları riskinin de azalmasını sağlamaktadır (Powell, Thompson, Caspersen ve Kendrick, 1980). Spor yaptıran bireylerin, uygulayıcılara sporun önemi ve koroner kalp hastalıkları açısından avantajları hakkında bilgi vermelidirler. Düzenli egzersiz miyokard enfarktüs'ün tekrarlaması olasılığını azalttığı gibi ileriki yaşlarda oluşabilecek kalp hastalıkları riskini de azaltır (Berlin ve Colditz, 1990). Ayrıca bu rahatsızlığı geçiren bireylerde düzenli spor yapan bireylerin daha kaliteli bir yaşam sürdürmeleri olasılığı, düzenli spor yapmayanlara kıyasla daha yüksek olduğu belirtilmektedir (O'Connor, Buring, Yusuf, Goldhaber, Olmstead, Paffenbarger ve Hennekens, 1989).

Düzenli spor yapan, normal tansiyona sahip bireylerin kan basıncında bir düşme görülmezken (Fagard ve Tipton, 1994), epidemiyolojik çalışmalar erkek ve kadınların spor ve kan basınçları arasında bir ilişki olduğu yönünde bulgular ortaya çıkarmıştır (Hagberg, 1990; Reaven, Barrett-Connor ve Edelstein,1991; Paffenbarger, Jung, Leung, Hyde, 1991). Düzenli spor yapmak, sistolik ve diastolik kan basıncının, hipertansiyonu olan yetişkin bireylerde yaklaşık olarak 10 mmHg azaldığı belirtilmektedir (Fagard ve Tipton, 1994). Düzenli olarak yapılan aerobik egzersizlerin de yağ metabolizması üzerinde olumlu etkileri vardır (Despres ve Lamarche, 1994). Ayrıca düzenli dayanıklılık özelliği olan sporlarla uğraşan bireylerin trigliserit düzeylerinde azalma görülmektedir. (Bouchard ve Despres, 1995).

Son yıllarda yapılan araştırmalarda insan ömrünün uzadığı belirtilmektedir. Bu uzun ömür içerisinde sportif etkinliklerin önemi daha da artmaktadır. Bireyin hareketsiz bir yaşam sürmesi, vücudun hareket yeteneğini kaybetmesine ve fiziksel anlamda çöküntüye uğramasına neden olmaktadır. Günlük yaşam içerisinde yüksek düzeyde maruz kalınan anksiyete durumları, fiziksel yapısında gerileme ve güçsüzlük görülen kişilerin performanslarında olumsuz etkiler görülmektedir. Bununla beraber düzensiz ve yanlış bir beslenme alışkanlığı ile yaşayan bireylerde hareketsiz yaşamın olumsuz etkilerini yoğunlaştırmaktadır. Bunun önüne geçilebilmesi ancak bireylerin yaşının ve kapasitesinin

gerektirdiği verim gúcüne göre düzenli bir şekilde yapılabilecek fiziksel etkinliklerle sağlanabilir. Birey spor yaparak, temel motorik özellikler olarak ifade edilen, kuvvet, dayanıklılık, sürat, beceri ve hareketlilik özelliklerinde de iyi bir gelişme yakalayabilir (Şahan, 2007).

2.3.3. Sporun Sosyal Faydaları

Bedensel ve psikososyal etkileriyle birlikte, sporun sosyal etkilerinin de bireyler ve toplum üzerinde önemli etkilerinin olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Örnek verecek olursak, düzenlenen sportif organizasyonlara katılan genç bireylerin sosyal yeteneklerini geliştirebileceği fırsatları yakalamaktadırlar. Giderek tek düze bir hal alan insan yaşamında spor olgusu bu olumsuz durumların içerisinde çıkabilmek adına daha önem kazanmaktadır. Çünkü spor faaliyetleri insanların monoton yaşamdan ve stresten uzaklaşması için önemli bir fırsattır. Bireylerin genel yaşam içerisinde uğraştıkları işlerde başarılı olabilmeleri, sosyal yapılarıyla yakından ilgilidir. Bu manada bireylerin sosyal hayatlarının şekillenmesinde spor kavramı önemli bir etken olarak değerlendirilmektedir (Şahan, 2007).

Giderek karmaşık bir yapı haline dönüşen günümüz toplumlarında, spor kavramı sosyal bilim alanında özel bir alan şeklinde ele alınarak değerlendirilmesi zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır. Zira spor bu karmaşık yapı içerisinde üst düzeyde ilgi odağı haline gelmiş, daha organize bir şekilde gerçekleştirilen ve uluslararası düzeyde saygınlık görme imkânı sağlamaya başlamış, birlikte sevinmeye ve yasa bürünmeye sebep olmuştur. Ancak toplum bilimi açısından spor olgusu, bedensel üstünlük ve rekabet olmaktan çıkmış, önemli ve daimi bir sosyal kavram olarak yaklaşmaya başlayarak sporun sosyal özelliklerini de açıklamaya çalışmaktadır (Öztürk, 1998).

2.4. Tutum

Tutum kavramı özel olarak sosyoloji, psikoloji genel olarak da sosyal bilimlerde alanında ele alınan ve tanımlaması yapılan bir kavramdır. Bu kavram çok farklı alanlarda kullanıldığından farklı tanımlamaları da yapılmıştır. Genel anlamda tutum kavramı, davranışı yönlendiren zihinsel bir unsur ya da duysal bir ön düşüncedir. Bireyin kanaatlerini etkileyen ve ideolojisini belirleyen değerler bütünü olarak ta tanımlanabilmektedir. Bir kısım teorisyenler duysal ve bilişsel unsurların dikkate alındığı

bir tanımını benimserken bir kısmı yalnızca duygusal boyuta odaklanmaktadır. Bununla birlikte duygu inanç ve davranışlar arası ilişkinin incelenmesi noktasında tüm kuramcılar aynı görüştedir (Atkinson ve ark., 1999: 625).

Sosyal psikoloji alanındaki çalışmaları ile bilinen Kağıtçıbaşı'na göre tutum “bir bireye atfedilen ve onun psikolojik bir nesneye ilişkin düşünce, duygu ve davranışlarını organize eden bir eğilim” e işaret etmek için kullanılmaktadır. Tutumlar gözlenemez ancak tutumlar sebebiyle oluşan davranışlar gözlenebilir özelliktedir (Kağıtçıbaşı, 2010:110).

Ozankaya (1975) “Belli nesnelere, olaylara, kişilere karşı belli biçimde davranma yolunda toplumsal olarak kazanılmış eğilim ya da yönelim” olarak toplum bilimleri sözlüğünde tanımlamıştır.

Çevremizde olup biten olaylar ve olgular karşısında her zaman bir tutum sergilemeyiz. Bazı durumlar karşısında belli bir tutum ile davranış gösterirken bazılarında ise tutum oluşmaz. Bununla birlikte bir tutum geliştirmek için daha önceden o olay ve olgu ile ilgili bir tecrübemiz de olmayabilir. Dolaylı yollardan da insanoğlu çevresinde olup biten olaylar ve olgular karşısında belli bir tutuma sahip olabilir (Baysal, 1981:1).

Tutum; olumsuzdan olumluya uzanan bir süreklilik çizgisi üzerinde bir nesne, kişi ve olayla ilgili bir değerlendirmeyi içerir. Başka bir ifadeyle tutum bizi, kişi ve olay karşısında belli bir şekilde davranmaya yatkın hale getirir (Plotnik, 2009).

Tutum kavramının ilgi, görüş ve inanç kavramları ile olan benzerlikleri bu kavramların tutum kavramının yerine ve dolayısıyla da yanlış kullanımlarına neden olmaktadır. İlgi, bir bireyin kendi etkinliklerine ilişkin duygu ve tercihleri ile sınırlıdır. Bir şeyle ilgilenen kişi, düşüncelerinin ya da tepkilerinin olumlu olup olmadığına bakmaksızın, zamanının çoğunu ilgilendiği şeyle veya onunla ilişkili bulunduğu şeylerle uğraşmakla veya bunları düşünmekle geçirir. Tutumlarla görüşlerde benzerlik göstermektedir; ancak görüşler genellenebilirlik derecesi ve ölçme tekniği bakımından tutumlardan farklıdır. Görüşler belirli oluşumlara veya durumlara gösterilen özgül tepkilerdir. Tutumlar ise daha geniş çapta olaylar grubuna veya insan topluluklarına ilişkin bireyin tepkilerinde etkileri bakımından daha geneldir. Ayrıca, insanlar görüşlerinin farkındadırlar ama tutumlarının tam olarak farkında olmayabilirler (Tezbaşaran, 1997). İnanç kavramı ise bir önermenin doğru kabul

edilmesi ile ilgilidir. İnanç kavramında bir şeye karşı ya da yana olmak yoktur. Bu yönü ile inanç tutumdan farklılaşmaktadır (Turgut, 1977).

Tanımlar incelendiğinde, tutumun bireye ait bir eğilim olduğu görülmektedir. Diğer yandan, tutumun doğrudan gözlenebilir bir özellik olmadığını, ancak bireyin gözlenebilir davranışlarından dolaylı olarak varsayıldığını ve o bireye atfedilen bir eğilim olduğunu görmekteyiz. Demek ki tutum, gözlenebilir bir davranış değil, davranışa hazırlayıcı bir eğilimdir (Hotaman, 1995).

Tutum tüm yaşantımızla ilgilidir. İnsanın içinde bulunduğu değer yargıları ve inançlarının dıştan görünen davranışlarının arka planıdır. Bir işi yapıp yapmamayı, bir eylemde bulunup bulunmamayı etkilemektedir. Erken yaşlardan başlayarak yaşamın tüm evrelerinde tutum gelişimi ve değişimi devam etmektedir. Kişiler hayatları boyunca farklı yaş, durum ve olgular karşısında farklı tutumlar sergileyebildikleri gibi genelde benzer tutumlar içerisinde olabilmektedirler. İnsanda istendik davranış değiştirme olarak tanımlanan eğitimde de duyuşsal davranışlardan bazıları direkt olarak tutumlarla ilişkili olduğundan öğretmenler, spor antrenörleri, işverenler kendileri tabi olan kişilerin potansiyellerini ortaya koymak ve davranışlarını değerlendirmek için tutumlarına dikkat ederler (Silverman, ve Subramaniam, 1999).

Alanyazında tutumlarla ilgili birçok sınıflandırma yapılmıştır. Bloom'a göre öğrencilerin ilgileri ve kendileri hakkındaki düşüncelerini duyuşsal giriş olarak tanımlanmıştır. Bloom'un sınıflandırması beş aşamalıdır (Özdemir ve Yalın, 2000).

- Alma; belli bir olgu ya da uyarıcının varlığının farkında oluş ve onu almaya istekli oluşur.
- Tepkide Bulunma; olgunun sadece algılanmasını değil, onunla ilgili bir davranışta bulunmayı içerir.
- Değer Verme; olguyu “değerli” bulma ve onunla ilgili davranış gösterme aşamasıdır.
- Örgütlenme; belli değer, kavramların oluşturulması ve bu kavramların olgularla arasındaki ilişkileri ortaya koymada kullanması davranışlarını içerir.
- Karakterize etme; belli değer, inanç, düşünce ve tutumların kendi içinde tutarlı bir sistem içinde organize edilmesi olarak tanımlanır. Artık belli bir felsefe ve dünya görüşünün olması söz konusudur (Özdemir ve Yalın, 2000).

Nartgün'ün vurguladığı gibi, Franzoi'ye göre tutumla ilgili olarak yapılan çalışmaların yoğunluk kazandığı 1960'lı yıllarda, tutumların bilişsel, duyuşsal ve edimsel bileşenlerini ayrı ayrı ele alan kuramlar ve yaklaşımlar geliştirilmiş ve tutumla ilgili tanımlamalar, tutumların oluşumu, değişimi ve ölçülmesi bu kuramlar ve yaklaşımlar çerçevesinde ele alınmıştır. Daha sonraki yıllarda ise tutumların yukarıda belirtilen üç bileşeni içeren bir bütün olduğu dolayısıyla da tutumların tanımlanması, oluşumu, değişimi ve ölçülmesinde bilişsel, duyuşsal ve edimsel (devinişsel) bileşenlerin üçünün birlikte ele alınması görüşü savunulmuş ve tutumla ilgili çalışmalar bu çerçevede ele alınmaya başlanmıştır (Nartgün, 2002).

Bireyin tutum nesnesine ilişkin düşünce, bilgi ve inançları tutumun bilişsel bileşenini oluşturur (Kağıtçıbaşı, 1999). Tutumun bilişsel boyutu, aynı tür nesnelere ilgili olan düşünce kategorilerinden oluşmaktadır (Şimşek, 2002). Böylece birey farklı uyaranları birbirinden ayırarak benzer objelere karşı benzer tepkiler gösterebilir. Örneğin; beden eğitimi ve spor dersinin insan sağlığı açısından önemini kavrama, gibi (Demirhan ve Altay, 2001).

Şimşek'ün belirttiği gibi, Anderson (1988) ise beş önemli duyuşsal niteliği, (Şimşek, 2002).

- His
- Uyum
- Hedef
- Yön
- Yoğunluk

tutumla ilişkilendirerek açıklamaktadır. His ve uyum dışındaki nitelikler, tutumu diğer duyuşsal özelliklerden ayırmaktadır. Tutumun en genel hedefi bir obje iken, ilginin en genel hedefi hareketlilik olmaktadır. Değerin ise en genel hedefi fikirdir. Böylece tutumun hedefleri somut olurken, diğerlerinin oldukça soyut olmaktadır. Tutumlar yön yoluyla da diğerlerinden ayrılırlar. Tutumun yön belirtileri, olumlu ya da olumsuz olmalarıdır. İlgi için; ilgili ya da ilgisiz, değer için; önemli ya da önemsiz, kabul edilebilirlik ya da kabul edilmezlik belirtileri gösterilebilir. Son olarak tutum, belirgin bir şekilde diğerlerinden ayırt

edilmektedir. Yani, tanımlayacak olursak tutum; bireyi, bir obje ile karşılaştığında olumlu ya da olumsuz tarzda cevap vermeye hazırlayan, uygun hale getiren bir histir.

Duyuşsal bileşen, bireyin tutum nesnesine ilişkin duygu ve değerlendirmelerinden oluşur. Bir nesneye ilişkin olumlu tutumu olan bir birey bu nesneyi olumlu olarak değerlendirecek ve bu nesneye ilişkin olumlu duygular besleyecektir. Buna karşın, olumsuz tutum içinde olduğu bir nesneyi ise olumsuz olarak değerlendirecek ve bu nesneye ilişkin olumsuz duygular besleyecektir. Bir tutumu, bir inanç, bir gerçek veya bir olgudan ayıran en önemli özellik, tutumun bir duygusal bileşene sahip olmasıdır (Kağıtçıbaşı, 1999). Örneğin; beden eğitimi ve spor dersini sevip sevmeme, gibi (Demirhan ve Altay, 2001).

Tutumların bir diğer bileşeni devinişsel bileşendir. Bireyin tutumu bireyi tutumla ilişkili davranışlarda bulunmaya zorlamaktadır.

Bireyin sosyal ilişkilerinde bir başka bireye karşı olan olumlu tutumu o kişiye karşı olumlu davranış göstermeye, yakın hissetmeye ve onu desteklemeye bireyi sevk etmektedir. Olumsuz tutumda da tam tersi söz konusudur. Ancak, bazı durumlarda tutumun davranışa yansımaması, yani tutumun davranışsal bileşen değerinin sıfır olması mümkündür. Bu da, tutumun davranışsal bileşeninin diğerlerine oranla zayıf olmasından kaynaklanmaktadır (Kağıtçıbaşı,1999). Devinişsel bileşene beden eğitiminden bir örnek vermek gerekirse; beden eğitimi ve spor dersine sürekli katılma, gibi (Demirhan ve Altay, 2001).

2.4.1. Tutum kavramı

Tutum; “bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir nesne, toplumsal konu, ya da olaya karşı deneyim, motivasyon ve bilgilerine dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimidir” (İnceoğlu, 2000, s.5).

Özgüven’e göre “Bireyin belirli bir kişiyi, grubu, kurumu veya bir düşünceyi kabul ya da reddetme şeklinde gözlenen, duyuşsal bir hazır oluş hali veya eğilimidir” (Özgüven, 2000, s.353).

Tutumlar gözle görülür özellikte değildir. Ancak bireyin davranışları ile dışa vurulur ve gözlenebilirler. Örneğin bir öğrencinin herhangi bir derse olan tutumu o öğrencinin derse

olan ilgisi, başarısı ve derse devam durumu gibi değişkenlerle ölçülebilir. Derse olan tutumu o derse olan başarısını arttıracak ya da azaltacaktır. Bireyin bir olay, olgu veya nesne karşısındaki duruşu eğer olumlu ise olay olgu ve nesneye ilişkin verilen kararlarda olumlu olacağı ya da tam tersi durumda olumsuz olacağı tahmin edilmektedir. Tutumlar geleceğe yönelik verilecek kararlarda önemli bir etkidir. Sosyal bilimler alanındaki birçok araştırma gözlenemeyen tutumları gözlenebilir değişkenler üzerinden tahmin etmekte ve olumsuz tutumları ortadan kaldırmak amacı gütmektedir (Ülgen, 1995, s. 97).

Demirhan ve Altay (2001)'a göre; öğrencilerin bir derse olan ilgisi o derse olumlu bir tutum oluşmasını sağlamaktadır. Öğrenciye dersin ilgisini arttırmak için dersin ne işe yarayacağı ileriki yaşantıda bu dersin etkisinin ne olacağı iyi kavratıldığı takdirde derse ilişkin tutumların olumlu yönde gelişeceğini bildirmektedir (Demirhan ve Altay, 2001). Böylelikle çalışmamızın ana konusu olan beden eğitimi ve spor dersinin insan sağlığı açısından önemi kavratıldığında, tutumun bilişsel bileşeni gerçekleşir. Daha sonra öğrencinin derse sevmesi duygusal bileşeni oluşturur ve derse katılma ile birlikte davranış ortaya konularak beden eğitimi dersine ilişkin tutum oluşmaktadır. Bütün tutumlar benzer şekilde gerçekleşmektedir. Bu nedenle sosyal bilimler alanındaki çalışmaların önemli bir kısmı tutum başlığı taşımaktadır.

Bireylerin belirli bir kişi, grup, fikir ve grupları benimseme düzeyleri belirli yönde davranmalarına neden olmaktadır. Kişilerin belirli konulardaki tutumları onları kabul ya da reddetmeye yönelik bir çeşit hazır oluş hali ya da eğitimi yaratmaktadır. “Bireyin tutum ve değer yargıları davranışlarını yönlendirmektedir” (Özgüven, 2000, s.91).

2.4.2. Tutumu oluşturan unsurlar

Tutumlar genelde yaşantı yoluyla çevreden gelen pekiştireçler ile birlikte şekillenmekte taklit ve sosyal öğrenme ile oluşmaktadır. Çocukluktan yetişkinliğe doğru birçok tutum hızlı bir şekilde değişim gösterebilmektedir (Kağıtçıbaşı, 2013). Bireyin edindiği tutumların çoğu anne babanın çocuğuna ev ortamında vermiş olduğu informal eğitimden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle çocukların anlatımlarında anne baba yaşantısından örnekler çoktur (Morgan, 1997). Birçok araştırma, anne- babanın ve çocukların tutumları arasında yüksek korelasyon olduğunu ortaya çıkarmıştır. Anne- babalar ile çocukların tutumlarını karşılaştıran araştırmalar, özellikle politik ve dinsel tutumları

arasında büyük benzerlik olduğuna işaret etmektedir. Tavşancıl'ın belirttiğine göre; Jenings ve Niemi tarafından yürütülen bir araştırmada, 1699 lise son sınıf öğrencisinden %74'ünün anne-babalarının bağlı olduğu din veya mezhebe bağlı olduğunu ortaya koymuştur. Benzerlik, daha az da olsa politik tercihler için de söz konusudur. Parti tercihi yapan öğrencilerin %60'ının anne-babalarıyla aynı tercihi yaptıkları saptanmıştır (Tavşancıl, 2002).

Büyüdükçe çocukların üzerindeki anne baba etkisi azaldığından dolayı çocukların tutumlarındaki etki de aynı derecede azalmaktadır. Anne baba etkisi azalırken de sosyal çevrenin ve akranların etkisi de artmaktadır.

Bir bireyin 12-30 yaş aralığında tutumlarının gelişme ve değişme gösterdiği 30'lu yaşlardan sonra ise çok fazla değişmediği görülmektedir. Tutumların kristalleştiği dönem olarak adlandırılan bu dönem kritik dönem olarak adlandırılmaktadır. Ergenlik döneminde tutumlar şekillenmekte ve ilk yetişkinlik devresinde giderek kristalleşirken daha ileriki yaşlarda iyice belirginleşmekte ve sabitleşmektedir (Morgan, 1997).

Kağıtçıbaşı, tutumları yalnızca davranış eğilimi olarak değil, bilişsel, duygusal ve davranışsal eğilim bileşkesi olarak görmektedir (Kağıtçıbaşı, 1999, s.103).

2.4.2.1. Bilişsel Unsur

Tutumların bilişsel öğeleri, Triandias tarafından şu şekilde tanımlanmıştır: “ bireyin düşünme süreçlerinde kullandığı bir sınıflama olgusudur” (Hanyaloğlu, 1995: 34). Tutum öğeleri (uyarıcıları) hakkındaki bilgi ve inançlardan oluşur. Bunlar bireyin çevresindeki tutum objesi (konusu) ile ilgili bilgileridir. Bu bilgiler ya kişinin tutum objesi ile doğrudan deneyim geçirmesiyle ya da farklı kaynaklardan (okuyarak, duyarak) öğrenmesi ile oluşur. Yukarıdaki açıklamanın doğal sonucu olarak tutumların, varlığı bilinen ve kabul edilen bir konuya karşı oluştuğu söylenebilir. Aksi takdirde, varlığı bilinmeyen bir konuya yönelik tutum oluşmaz. Tutum objesi ile bilgiler ne kadar gerçeklere dayanıyorsa onunla ilgili tutumlar o kadar kalıcı olur. Tutum objesi ile ilgili bilgi değiştiğinde tutum da değişir (Baysal, 1981, s. 14).

2.4.2.2. Duyuşsal Unsur

Duyuşsal unsur her bireyde farklı bir şekilde işlemektedir. Bireye özgü olan bu unsur gözlenmeyen somut olarak açıklanamayan durumları ifade etmektedir. Tutumların gizil unsuru olarak da ifade edilen hoşlanma, sevinme gibi duygu durumlarını ifade etmektedir (Baysal ve Tekinarslan, 1996, s.254). Bu unsur bilişsel unsura göre daha basit bir şekilde anlaşılır. Olaylar ve nesnelere karşısında olumlu ya da olumsuz tepki ön eğilimi oluşturur (Kaya, 2010). Bu ön eğilim kişinin tutumunu etkiler. Bununla birlikte duyuşsal unsuru ağır basan bir bireyin tutumunun değişmesi oldukça zordur. Ego ile ilişkili tutumlarda ise bu, olağanüstü derecede zordur (İnceoğlu, 2000, s.9).

2.4.2.3. Davranışsal öge

Davranışsal öge, kişinin belli bir uyarıcı grubundaki tutum objesiyle ilgili davranış eğilimini yansıtır. Söz konusu davranış yaklaşımları sözler ya da diğer hareketlerden gözlenebilir (Tavşancıl, 2002:118) . Bir nesneye ilişkin tutumu olumlu olan birey bu nesneye karşı olumlu davranmaya, ona yaklaşmaya, onu desteklemeye ve yardım etmeye eğilimli olacaktır. Bir nesneye ilişkin tutumu olumsuz olan birey ise, bu nesneyle ilgisiz kalma veya ondan uzaklaşma, eleştirme hatta ona zarar verme eğilimi gösterecektir (Hanyaloğlu, 1995: 34).

2.4.3. Tutumların işlev ve özellikleri

2.4.3.1. Tutumların gelişimi

Tutumların gelişiminde birçok etkenin olduğu çeşitli araştırmalarda ortaya konulmuştur. Bu araştırmalara göre tutumlara etkisi olan durumlar aşağıdaki gibi sınıflandırılmıştır (Binbaşoğlu, 1995, s.372).

- Çocuğun doğuşundan itibaren çevresindeki insanlara nesnelere ve olaylara karşı olan ilgisi çocukta tutum gelişimine etki etmektedir. Bu dönemdeki tutumların gelişimine etki eden en önemli faktör anne-babadır. Sonraki zamanlarda anne-baba etkisi giderek azalırken çevre ve sosyal ilişkilerin etkisi artmaktadır (Tavşancıl, 2002, s.80).

- Ergenlik ve erken yetişkinlik dönemlerinde bireyin değerleri, önyargıları dogmatik ve dogmatik olmayan inanç ve düşünceleri olumsuz tutumların gelişimine etki etmektedir.
- Yetişkin bireylerin sosyalleşme sürecinde elde ettiği deneyim, toplum ve grup içindeki konumu tutum ve davranışların gelişimi ve değişiminde etkilidir. Sosyal çevrenin normları kabul veya reddedilerek yeni tutumlar gelişebilir.
- Bireyin ne olmak istediği veya ileride ne olacağını, ne olmak istediğini belirleyen kendini tanımladığı bilinçlilik durumu kişinin tutumları üzerinde etkilidir. Buna aynı zamanda benlik duygusu da denilmektedir.
- Bireyin görmüş olduğu eğitim tutumların gelişiminde etkilidir. Eğitim istendik davranış değişim sürecine etki ettiğinden tutumların unsurlarından biri olan davranışların değişimi tutumların gelişimine etki etmektedir. Eğitimle birlikte bilişsel ve düşünsel değişimde meydana gelmektedir. Bu değişim yine tutumlar üzerinde etkilidir.

Kağıtçıbaşı (2010)'na göre tutumlar üç işlevi yerine getirirler, bunlar; tutum objesi ile ilgili bilgi sağlayıcıdır. Kişinin başkalarıyla olan iyi ilişkilerini koruma görevi görür. Dışa atma ya da ego savunma işlevini yerine getirir (Kağıtçıbaşı, 2010:112).

2.4.3.2. Tutumların Özelliği

Tutumlar bireyden bireye değişen yaşam koşulları ile şekillenen bir yapıdadır. Doğuştan değil sonradan edinilir. Bir edim olduğu için öğrenme ile beraber oluşur ve pekişir. Uzun süreli olduğundan değişmesi de zaman alır. Aile, eş dost, arkadaş çevresi ile şekillenir. Bireyde oluşan tutum değişime karşı direnç oluşturur (Akpınar, 2006, s.9).

Tutumlar aşağıda yer alan özellikleri içinde barındırır;

Güç Derecesi: Tutuma ilişkin olarak belirlenecek güç derecesi duygusal, bilişsel ve davranışsal öğelerin toplamıdır. Güçlü tutumlar genelde yerleşmiş tutumlardır. Duygusal, davranışsal ve bilişsel öğeler arasında güç farklılıkları olabilir ancak güç derecesi bu üç öğenin toplamından oluşur (Hanyaloğlu, 1995:35).

Karmaşıklık: Tutuma ait unsurların farklılıkları tutum öğelerinin karmaşık ya da yalın olmasını belirler. Duygusal öğeler genelde karmaşıklık içermektedir. Bireyin çevresindeki insanlara karşı duyduğu hoşlanma ya da nefret etme duygusu yalın bir unsurdur. Bununla birlikte bir yakına daha önce paylaşımında bulunmuş bir kişiye duyulan sevgi, şefkat gibi duygular daha karmaşıktır. Davranışsal öğelerde de benzer bir durum söz konusudur. Yalın bir siyasi görüşe, bir ideolojiye sahip birey bunu bir başkasına dikte etmemektedir. Ancak bir başkası bu siyasi görüşe daha aktif katılım göstermekte ve karşısındakini ikna etmeye çalışmaktadır. İkinci durumda davranış karmaşıklaşmaktadır (Durmuş, 2006).

Tutumlarla İlişki ve Merkezilik: Bireyin tutumları ile birbirine bağımlı olabilir. Ortak yaşantı ortak tutumlar gelişmesine sebep olabilir. Ya da tutumlar arasında ilişkisizlik durumu söz konusu olabilir. Bireyden bireye değişen bu durum bazılarında aşırı ilişki bazılarında ilişkisizlik olarak karşımıza çıkmaktadır. Bazı tutumlar ise merkezileşir ve bireyin hayat görüşüne tesir ederek hayatına yön verirler (Durmuş, 2006).

Öğeler arası Tutarlık: Tutum oluşmasında etkili olan öğeler birbirleriyle tutarlı olma eğilimi gösterirler. Öğelerin birbirleri arasında tutarlı olma durumlarında farklılık olsa da tutarlıdırlar. Öğeler arası tutarlık var ise genelde bu tarz tutumlar değiştirilmez (Aydın, 1987:296).

Tutumlar arası Tutarlık: Bireyin sahip olduğu tutumların birbirleriyle olan ilişkisi ve tutumlar arası tutarlılık tutumların önemli özelliğinden birisidir. Genelde tutumlar birbiriyle tutarlı örüntüler oluştururlar. Bu nedenle birey, yaşamı boyunca var olan tutumlarını kolay kolay değiştiremez. Tutarlılık tutumların yerleşmesinde önemli bir etkiye sahiptir (Hanyaloğlu, 1995:36).

Tutumun Yapısı: Geniş bir kavram olan tutumların bütün davranışsal öğelerde kullanımı doğru değildir. Örgütlenmiş bir düşünce yapısına bağlı olan davranışlar tutum oluşturur iken örgütlenmemiş davranışlar için tutum kavramının kullanımı uygun değildir. Sıradan davranış ve düşünce kalıplarından tutumu ayıran bu özellikler aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

- Tutumlar sonradan kazanılırlar. Öğrenme sürecinin bir ögesi olan tutumlar doğuştan gelmezler. Toplumsallaşma ve kültürleşmenin bir ürünü olarak da ortaya çıkabilmektedir.
- Tutumlar genelde uzun süreli olarak gözlenebilir. Geçici süre bir turum oluşmaz. Oluştuktan sonra devam eder.
- Bireyler ve nesnelere arasındaki ilişkileri belirlerler.
- Tutumlar bireyler ve nesnelere arasındaki ilişkide güdüleme mekanizması olarak görülürler.
- Tutumlar birbirinden farklı birçok karşılaştırılabilir özelliğin arasından birey tarafından oluşturulur. Alternatifler arası bir seçimdir.
- Toplumsal tutumlar tam anlamıyla bireysel tutumların toplamı değildir. Ancak belirleyicisidir (Batmaz, Tolun, Isın, 1985:260).

2.4.4. Tutum ve davranış

Psikoloji alanına göre insan, hayvan ve bitkilerin dışardan gözlenebilir tepkilerine verilen addır. Organizmanın uyarıcılara (dıştan gelen bildirimlere) karşı verdiği tepkilerdir. Sosyolojiye göre ise bir topluluktaki alışılmış ve gelenek haline gelmiş birbirine benzer toplumsal hareket biçimlerine davranış denilir (Güney, 1998, s.63).

Kağıtçıbaşı'na göre "Davranış, karmaşık güçlerin etkisi altındadır. Diğer bir değişle dört etkenin karmaşık etkileşimi sonucu davranışlar ortaya çıkmaktadır. Bunlar; tutum, ortam, alışkanlık ve beklentidir. Bu belirtilen dört etkenin hepsi aynı doğrultuda ise ya da birbirleriyle tutarlı ise, davranışın tahmin edilmesi daha geçerli olacaktır" (Kağıtçıbaşı, 1999, s. 129).

Bireylerin tutum geliştirmesi çevreleriyle uyum sağlamasında önemlidir. Bununla birlikte tutumlar bireyi yönlendirme gücüne de sahiptir (Baysal ve Tekinarslan, 1996, s.254).

Eğitim "bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak değişme meydana getirme sürecidir" (Ertürk, 1972, s.12). Tutum, davranış oluşumunda etkili olan faktörlerden biridir. Davranışların önceden tahmin edilmesi bireyin tutumlarının belirlenmesi ile gerçekleştirilebilir. Tutum araştırmalarının genel amacı davranışı ortaya

çıkarıcı etmenleri ortaya koyarak olumsuz davranışların ortadan kaldırılması için kişilerin tutumları ölçülerek davranış sebepleri ortaya konulmaya çalışılır (Kağıtçıbaşı, 1999, s.130).

2.5. Kadın ve Spor

Toplum içindeki kadının statüsü kadınların spora katılımı konusunda da önemli bir göstergedir. Dünya genelinde kadına biçilen değer ve kadının bu değer karşısındaki konumu kadının spor yaşamında nasıl değerlendirilmesi gerektiğini belirlemede bir göstergedir. Genelde kadınların rollerinin cinsiyeti dikkate alınarak belirlendiği görülmektedir. Kadının spora katılımı 1970'li yıllardan itibaren feminist söylemlerin etkisi ile artış göstermiştir. Böylece spora yönelen kadınların hangi spor dallarında başarılı olabileceği ya da hangi sporları yapabileceği yine toplumun kadına bakış açısı ile belirlenmiştir.

Feminist akımların etkisi ile birlikte cinsiyet ayrımcılığına karşı duruş, cinsiyetler arasındaki siyasal ve ekonomik eşitliğin sağlanması üzerinde tartışmalar başlamıştır. Fransız ihtilali ile birlikte kadınların statüsünde önemli değişiklikler meydana gelmiş ve seçme seçilme hakkı gibi siyasal hakların elde edilmesi ve mülkiyet haklarının kadınlar lehine iyileşmesi kadın özgürlüğünün ileride yaşanacak yansımalarına ön ayak olmuştur. Kadınların özgürleşmesi ile birlikte yaygın olan erkek egemen kültür zayıflamaya başlamıştır. Böylece kadın hareketleri ortaya çıkmıştır (Anna Britannica, 1988, s.497).

İlk olarak kadınlara eğitimde fırsat eşitliği söylemleri üzerine 1972 yılında ABD'de ıslah eğitimi adı altında yapılan çalışmalarda kadınların spora katılımı konusunda fırsatların yaratılması gerektiği düşüncesinden hareketle Federal fonların desteği ile kadınların spor aktivitelerine katılımı sağlanmıştır (Boutilier ve San Giovanni, 1994, s.101). Ancak kadınların spora katılımının desteklenmesi ile ilgili kanunların çıkarılması 16 yıl sonra 1988 yılında gerçekleşmiştir. Kanun ile birlikte okullarda kız spor aktiviteleri yaygınlaştırılmış ve okullara bu konu ile ilgili destekler artmıştır. Yarışmalara katılan kız çocuklarına destek verilmesi ve ödüllerle teşvik edilmiştir. Okul müsabakaları ile birlikte yaygınlaşan kadınların spora katılımı çeşitli organizasyonlarla artırılmıştır.

Her konuda olduğu gibi, sporda da cinsiyet üstünlükleri söz konusudur. Spor dallarında, farklı yüzde performans düzeyleri ile bir dominant taraf mevcuttur. Ancak gelişim düzeyleri farklı toplumlarda bu konuya olan bakış açısı değişmekte, endüstrileşmiş

ülkelerde kadınların spora katılım oranı fazla iken gelişmekte olan ülkelerde ise bu oran düşüktür. Çünkü bu toplumlarda kadın, hala dişi cinsin yalnızca doğurganlık için yaratıldığı, ter yerine parfüm kokması, aktif yaşam yerine pasif yaşamı seçmesi düşünülmektedir. Spora katıldığında ise, kadının tenis, yüzme, paten gibi artistik ve estetik branşları seçmesi önerilmektedir (Açıkada ve Ergen, 1990, s.183). Spor genelde özgür ve isteyerek yapılıyor görünür. Katılım, yaş, cins, sınıf ve ırka bağlı olduğu halde, ihtiyacın doğurduğu alanlardan (maaşlı erkek işleri ve maaşlı kadın işlerinden) biri olmadığı için özgür görünür. Sporun bu özgür ve bağımsız iç hayatı, kadına gelince kaybolur. Çoğunluk bilincinde yatan, kadının sporda varlığının garipsenmesidir. Bayan spor haberlerinin verilmesinde, genellikle sporun kendisi değil de, alışılmamışlık ve mizahi olması üzerine kurulur (Willis, 1995, s.34). Medyada kadın sporcularla ilgili haberlerin çoğunda onların ev hanımı ve annelik özelliği üzerinde durulur. Kadın sporcularla ilgili fotoğraf veya televizyon görüntüleri ise ya değişikliklerini vurgulayacak pozisyonlardan ya da tam aksine spor yapan kadının nasıl cinsiyetinden uzaklaşarak erkekleştiğini vurgulayacak pozlardan oluşur. Çünkü sporun çağrıştırdığı, hızlı, güçlü ve kuvvetli olma gibi özellikler aynı zamanda erkek cinsinin çağrıştırdığı özelliklerdir. Bu nedenle spor genelde erkek kimliği ile özdeşleşmiştir ve erkek işi olarak görülür. Fiziksel başarı ve erkeksilik aynı anlaşılmaktadır. Başarılı kadınlar başarıları arttıkça erkekleşir. Başarılı bir kadın sporcu, erkek gibi ama başarısız bir kadın gibi görülür. Hiç bir erkek sporcu toplumunda böyle bir ikilem yaşamaz. Eğer kadın sporcu başarılı ise erkek olduğundan şüphelenilir. Kadın sporcuların cinsiyet testinden geçirilmelerinin sebebi hep bu yüzdendir. Kadın sporcular ancak buz pateni, cimnastik gibi sporlarda başarıya ulaştıklarında toplum tarafından övülüp alkışlanırlar. Bu tip sporlar da zaten gençliğe, esnekliğe ve dişilik imajına bağlı olduğundan, sporda cinsiyet ayırımının bir göstergesi olarak tekrar karşımıza çıkar (Willis, 1995, s.36). Bayanların yaptığı sporlar Güney Amerika'da gazetelerin %15'lik bir haber oranını oluştururken, bu oran tüm spor magazininin %3 ile %7'sini, bayan magazin medyasını ise % 1 ile %3'lük bir oranda kapması anlamına gelir. Bu marjinal kapsam tüm spor yarışmalarında ve basında aynı orandadır; yerel genç sporcuların yaptıkları spordan tutun, olimpiik sporlara kadar bu oran değişmemektedir. Salt kadın haberlerini kapsayan yazılı basın bile sporcu bayanların ya spordaki dişiliklerini imaj olarak alır ya da kadının sporda çok hafife alındığına dair izlenimler vardır. Bayanların yaptığı takım sporlarıyla ilgili öylesine az yorumlar vardır ki; bu yorumlar genelde ya olumsuzdur ya da hafife alınarak mükemmellikten uzak kahramanlar, duygusal yönleri sorunlu, çelişkilerden oluşmuş olağan dışı insanlar gibi yorumlar yapılır (McPherson, Curtis ve Loy, 1989, s.233). Toplumdan topluma farklılıklar göstermesine rağmen tüm ülkelerde,

spor içinde yer alan kadına karşı hâkim olan bu düşünceler, kadının spora yönelmesindeki oranları ve aktivite çeşitlerini belirlemektedir. Çoğunlukla kadınların spora yönelmesi, yine güzelliklerini ve çekiciliklerini korumak amacıyla, formda kalmak için aerobik, step, yürüyüş ve jogging gibi sporları tercih etmek şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Modern yaşamın öncesinde de kadınların toplumsal hayatta kabul görmediği zamanlar vardır. Spor konusu da bu görüşlerden etkilenmiştir. Kadınların sportif aktivitelere katılımının yasaklandığı ve hor görüldüğü dönemler antik çağdan günümüze kadar süregelmiştir. Bugün ise kadınların spor ve diğer toplumsal hayata katılması yavaş yavaş kabul görmeye başlamıştır. Yunan olimpiyatları antik çağlardan günümüze hala devam etmektedir. Yaklaşık bir asır önce kadınlar hala olimpiyatlarda kabul görmüyordu. Savaşların ardından yeniden başlayan olimpiyatlarda Baron De Coubertin, kadınların rolünün erkekleri takdir etmek olduğunu söylemiştir (McPherson, Curtis, Loy, 1989, s.288). Dünyada sportif faaliyetlerin artmasında önemli bir rolü olan bu düşünür 1902'de "kadın sporları, doğanın kurallarına aykırıdır", 1912'de "Olimpiyat oyunları erkeklere ayrılmalı ve kadın sporcuların görünüşlerinin korkutucu olduğu düşüncesi vurgulanmalıdır.", şeklinde görüş bildirmiştir. Bu durum kadınları hor gören anlayışın 20. yy başlarında da devam ettiğini göstermektedir. Olimpiyatların tekrardan düzenlenmesinin başlamasından yaklaşık 30 yıl önce ancak kadınlar spor yarışmalarına dâhil edilmişlerdir. Ancak Coubertin yine eski görüşünü savunmaya devam ederek kadınların olimpiyatlardan çekilmesi gerekir şeklinde açıklama yapmıştır. 1925'de kadınların tasnif dışı yarışmalarını önerirken, 1934'de kadın sporcuların yarışmalarda yer almasının erkek sporcular için iyi olmadığı konusunda uyarılarda bulunmuştur. 1935'de ise tekrar ısrarla kadınların halk karşılaşmalarına katılmasına karşı olduğunu, onların toplum içerisinde spor yapmaması gerektiğini, olimpiyat oyunlarında kadınların asıl rolünün erkeklerin başarılarının ödüllendirilmesinde görev almak olduğunu vurgulamıştır (McPherson, Curtis, Loy, 1989, s.227).

1930'lu yıllar sonrası artan kadın hareketleri ile birlikte tüm dünyada sosyal değişim yaşanmış ve kadınların toplumsal hayata katılmaları desteklenmiştir. Günümüze kadar uzanan süreçte kadınların spora katılmaları ile erkeklerin katılımı arasındaki uçurum hala sürmektedir.

Kız çocuklarının spora katılımlarını arttırmak için öncelikle ailenin, özellikle annenin spora karşı tutumunun olumlu olması gerekmektedir. Yalnızca sosyal bir aktivite olarak

değil sağlık açısından da önemli olan spor, çocukluk çağından itibaren kız ve erkek çocuklarının tamamını kapsayacak Şekilde özendirilmeli, çeşitli yarışmalarla ve dllandirmelerde desteklenmelidir.

Antik ağda kadınların izleyici bile olamadığı bir dönemden günümüze çok fazla değişim yaşanmamış ancak son 50 yıl içerisinde yaşanılan sosyo-kültürel değişimle birlikte kadınların spora katılımının önündeki engeller kısmen kaldırılmıştır. Bununla birlikte spor alanında erkek egemenliği hala sürmektedir.

Eski Yunan'da kadınları spor alanlarından dışlayan anlayış, 20. yüzyılın başlarında da devam etmiş, modern olimpiyat oyunlarının kurucusu Fransız Baron Pierre de Coubertin'in olimpiyatlarda sadece erkeklerin yarışmasını savunan yaklaşımı da spor kültürünün erkek egemenliği üzerine kurulmasına zemin hazırlamıştır (Koca, 2006).

Dünya sporunun gelişmesinde ve yaygınlaşmasında önemli bir yeri olan Coubertin, kadınların her türlü sporu yapmalarını ancak yarışmalara alınmamalarını savunmuştur. Coubertin'in tutucu yaklaşımının etkisi belli bir düzeyde kalsa da, günümüze kadar gelen tarihsel sürece bakıldığında kadınların elit performans sporlarına katılımında erkeklerin gerisinde kaldığını görmekteyiz.

Antik Yunanda seyirci bile olamayan kadın günümüzde hem seyirci olmakta, hem spor yapmaktadır. Ülkemizde kadın spor yorumcuları son zamanlarda artış göstermiştir. Futbol, yıllardır sponsorların erkek hedef kitleye mesajlarını en iyi ulaştırdığı alan olma özelliğine sahiptir. Ancak FIFA'nın verileri, kadınların erkek egemenliğinde olan futbol izleyiciliği konusunda atağa geçtiklerini göstermektedir.

Türkiye'den örnek vermek gerekirse, Türkiye'de tüm spor branşlarında toplamda %32,56'lık lisanslı kadın sporcu bulunmaktadır (www.sgm.gov.tr). SGM verilerine göre kadınlar ve erkekler arasında farklılık olduğu görülmesine rağmen son zamanlarda kadınların spora katılımının teşvik edilmesi ve imknların arttırılması neticesinde zamanla bu göstergenin değişeceği düşünülmektedir.

Örneğin, İstanbul'da yaşayan sporcu kimliği olmayan ve spor tesislerine giderek spor yapan yetişkin kadınlar üzerinde yapılan bir araştırmada katılımcıların en çok yüzme (yüzde

34), step (yüzde 35), aerobik (yüzde 32), yürüyüş (yüzde 25), tenis (yüzde 13), aletli çalışma (yüzde 11) ve koşu (yüzde 10) yaptığı saptanmıştır.

2002 yılında Kore ve Japonya'da yapılan FIFA Dünya Kupası'nda Japonya'daki maçlarda tribünlerin yüzde 51'ini erkekler, yüzde 49'unu kadınlar doldurmuştur. Amerika Birleşik Devletleri'nde spor pazarlaması üzerine yapılan bir araştırmada, erkekler kadar kadınların da gazetelerde spor haberlerini yoğun olarak takip ettiği ortaya çıkmıştır.

Türkiye'de de 1996 yılından itibaren Türk Futbolunda yaşanan güzel gelişmeler Avrupa Şampiyonasında UEFA kupası, Süper Kupa ve Dünya 3.sü olan A Milli Futbol Takımımızın başarısı neticesinde kadınların futbola olan ilgisinde de ufak da olsa bir artış meydana getirmiştir. (Özsoy, 2008).

Son yıllarda kadınların spora olan ilgisinin özellikle bazı branşlarda arttığı ciddi oranda hissedilmektedir. Özellikle mücadele sporlarındaki artış dikkat çekicidir. Taekwondo branşında büyük bir artış olduğu görülmüştür. Bu artışın için de kültürel bir tarzın tercih edilmeyi etkilediği görülmektedir. Birincisi, Taekwondo sporunda giyilen giysinin bizim ülkemizin yaşamsal, örf, adetleri ile birlikte inanç ve maneviyat yönün de tercihi daha fazla olan branşlar arasına almıştır. İkincisi, son yıllarda artan kapkaç ve benzeri durumlar karşısında kadınların kendilerini savunma ihtiyaçlarının artması ile birlikte spora yönelmede gözle görülebilir bir artış olmuştur. Diğer sporlarda da olimpik branşların medyadaki artışı ile birlikte sporun kültürü oluşmakta, bununla birlikte kadınların spora yönelmelerine ivme katmıştır. Üçüncü tercihin son yıllarda hareketsizliğe bağlı hastalıkların artması ile birlikte doktorların vatandaşları spora yönlendirmeleri topluma sağlık amaçlı sporda da çok ciddi bir yükselişe neden olmuştur. Bu gelişmeler güzel olsa da hala gelişmiş ülkelerin çok gerisinde olduğumuz kesindir. Kadınların spor alanlarında olmayışının en büyük nedeni ülkemizin kültürel düzeyi ile referans olarak örf, adet ve geleneksel anlayışta kadının yerinin etkisi çok büyüktür (Pfister, 2008:255). Kadınların spordaki yeri ile ilgili ülkemizde ciddi çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bunun da İslam dininde kadının spordaki yeri çok önem arz etmektedir. Bu konu bilimsel alanlarda uzmanlar tarafından acilen açıklama gerektirmektedir. Bu konuda Diyanet İşleri'nin İslam'da kadının yerini tüm toplumun anlayacağı bir şekilde izaha ihtiyaç vardır (Özsoy, 2008:204-207).

Kadınların kamusal alandaki varlığı ve spora katılımları toplumsal cinsiyet konulu araştırmalarla paralellik göstermektedir. Mevzuatta kadınlara eşit haklar veren dzenlemeler, kadın hareketleri ve medyada spor yapan kadınlara ilişkin artan ilgi, kadınların 1970'li yıllardan başlayarak spora katılımlarını arttırmıştır (Koca, Aşıcı ve Kirazcı 2005).

Geçmiş 30 yıldaki uluslararası kadın hareketi, kadınların entellektüel ve fiziksel açıdan gelişmesini sağlamıştır. Bunun sonucu olarak kadınların çalışma ve aile hayatı içindeki rolleri de yeniden tanımlanmış ve daha fazla zamana ve maddi imkâna sahip olan kadınların spora katılımı artmıştır (Martin, Richardson, Weiller ve Jackson, 2004).

Kadın sporunun gelişme yılları, 19.yüzyılın ortalarından 20.yüzyılın başlarına kadar olan dönemdir. Viktorya dönemi olarak adlandırılan bu dönemde kadınlar spor tarihinde yer almaya başlamaktadırlar. Özel alan olarak adlandırılan ev içi alandan kamusal alana çıkan, çalışma yaşamında yer alan kadın sayısında ciddi anlamda bir artış olduğu söylenebilir. Kadınların kamusal alanda yer almalarıyla birlikte belirli sınırlar içinde ve belirli sporlara katılımlarına da yavaş yavaş izin verilmektedir (Koca t.y).

XIX. yüzyıla kadar geleneksel birtakım etkenlerden ve toplumsal baskılardan ötürü çok az olan bayan sporcuların sayısı 1900 Paris Olimpiyatlarından sonra artmaya başlamıştır (Göde ve Köksal, 1996).

II. Dünya Savaşı'nın tüm insanlığın yaşamını etkilediği 1940'lı yıllarda kadınlar, savaşa katılan erkeklerin yerine ağır fiziksel etkinlik gerektiren işlerde çalışmaya başlamışlardır. Erkeklerin yaptığı tüm işleri yapabilmeleri, kadınların spor etkinliklerine katılabilme düşüncelerinde etkili olmuştur. II. Dünya Savaşı'nın bitimi ile birlikte, erkeklerin kendi işlerine geri dönmeleri ile kadınlar iş bulmada güçlük çekmişler ve daha fazla boş zaman bulmaya başlamışlardır. Bu dönemde golf ve tenis kadınlar arasında yaygınlaşmaya başlamış ve kadınların her türlü sportif etkinliğe katılması olanaklı hale gelmiştir (Sofuoğlu, 2006).

1900 yılında Paris'te yapılan olimpiyat oyunlarında, 4 ülkeden yalnızca 11 bayan sporcu katılmıştır. Olimpiyatlar tarihinde katılımın en büyük olduğu oyunlar, 10.000'in üzerinde yarışmacı ile 1972 yılında Münih'te yapılmıştı ve bu sayının üçte birine yakını

bayan sporculardan oluşuyordu. Kadınların spora katılımında alınan yol düşünülürse, 70 yılda bunun büyük bir gelişim olduğunu söyleyebiliriz. Aslında olay, toplumdaki topluma değişim göstermektedir. Gelişim düzeyleri farklı olan toplumlarda konuya bakış açısı değişmekte, endüstrileşmiş ülkelerde kadınların spora katılım oranı daha yüksek olmaktadır. Ancak bazı toplumlarda hala dişi cinsin yalnızca doğurganlık için yaratıldığı, ter yerine parfüm kokması, aktif yaşam yerine pasif yaşamı seçmesi düşünülmektedir. Spora katıldığında ise kadının, tenis, golf, yüzme, paten gibi artistik ve estetik branşları seçmesi önerilmektedir. (Göde ve Köksal, 1996). Birçok spor dalı kadınlar için uygunsuz kabul edilmekle beraber, kadınlar için uygunsuz olan bu sporlarla ilgilenen kadınların toplumsal cinsiyet rollerinin dışına çıktığı düşünülmektedir. Spor için gerekli olan nitelikler ile toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin sıradan kalıplar arasındaki yakın ilişkinin bu düşüncüyü yarattığı söylenebilir (Koca, Aşçı ve Kirazcı, 2005).

Özellikle yarışma sporları, erkeklik ve kadınlık ile ilgili çok kuvvetli mesajlar taşımakta ve spor, geleneksel olarak erkeksi cinsiyet rolü özellikleri gerektiren bir erkek etkinliği olarak görülüp, üstün performans erkeklikle eşdeğer kabul edilmektedir (Theberge, 1993).

2.5.1. Türkiye’de kadın, fiziksel etkinlik ve spor

Türklerde spor etkinlikleri, sporun tarih sahnesinde ortaya çıkmasıyla paralel olarak başlamıştır. Bu anlamda, Türkler her toplum gibi sporu yaşamlarının bir parçası haline getirmiş ve kültürlerinin bir parçası haline dönüştürmüştür. Özellikle savaş ve seferlerde katkısı olması adına atla birlikte yapılan sporlara önem verilmiş, özel günlerde düzenlenen eğlencelerde, düğünlerde çeşitli sportif oyunlar oynanmaya başlamıştır. Sporu bir eğitim aracı olarak benimseyip, askerlere yaptırılan sporlarla savaşa hazırlık yapılmıştır. Yakın tarihe baktığımızda Osmanlılar döneminde de sporun bir savaş eğitim aracı olarak kullanıldığı görülmektedir. Bugünkü spor kulüpleri gibi çeşitli spor tekkeleri açılmış, burada kalanların yeme içme ve her türlü bakımları karşılanmıştır. Askeri kurumların eğitim programlarına beden eğitimi ve spor hareketleri yerleştirilmiştir.

Doğramacıya göre (1989) Türk kadını üç evrede değerlendirilmelidir:

1. Türklerin İslâmiyet'e girmeden önceki göçebelik evresi; bu evrede, kadınlar, dönemlerindeki erkek halini almaya başlar. Onlar gibi at biner, ok atar, kılıç kuşanır ve hatta savaş meydanında düşmanlarla çarpışır.

2. Kalıcı Medeniyet olma ve İslâm kültürünün etkisine girdikten sonraki evresi; bu evrede kadın bir önceki evreye oranla daha pasif durumdadır. Kadınların bir önceki dönemde belirtilen, kahramanlık özelliklerini kaybederek, daha çok aşklara konu olarak görülmektedir.

3. Batı medeniyetinin tesiri görülmeye başladıktan sonraki evre; bu evrede kadınların toplumsal, iktisadi ve kültürel hak ve ödevleri ön plana çıkarılır. Böylelikle daha önce erkeklere kaybettiği varsayılan eşitlik olgusunu yeniden erkekle eşit seviyelere gelmesi amaçlanmaktadır.

Özellikle kadınlar, geçmişte, sporda yer almamaktaydı, hareketsizlik kadınlar için doğal bir durum olarak nitelendirilmekteydi. Gelenekler, kadına bağlanan değerler, onların spora karşı ilgisizlikleri, bu alanın erkeklere özgü bir etkinlik olarak görülmesini sağlamıştır. Günümüzde herkes için spor anlayışının yaygınlaşması ile sporda cinsel farklılaşma da azalmıştır. (Tezcan, 1992).

Modernleşme süreciyle birlikte kadınların daha çok sosyal hayatta yer almaya başlayarak spora daha fazla önem verdikleri söylenebilir. Özellikle kent mimarisi içerisine yerleştirilen modern spor aletlerine kadınların oldukça ilgi gösterdikleri gözlenmektedir.

Ülkemizde de kadınların spora aktif olarak katılımları da giderek artış gözlenmektedir. Bu da kadınların spora olan ilgisinin arttığını göstermektedir. Kadınların bu katılımı branşlara göre farklılık göstermektedir. Ülkemizdeki sporcuların sayıları, bunların cinsiyete ve branşa göre dağılımı Tablo 2.1' de verilmiştir.

Tablo 2.1: 2016 yılı verilerine göre Türkiye’de lisanslı sporcu sayıları

S.NO	FEDERASYON ADI	Lisanslı Sporcu			Kadın Sporcu Oran %
		K	E	T	
1	Atletizm	73.482	123.007	196.489	37,40
	Atıcılık Ve	3.351	19.913	23.264	
2	Avcılık				14,40
3	Badminton	31.692	40.477	72.169	43,91
4	Basketbol	44.012	178.783	222.795	19,75
	Bedensel	942	5.070	6.012	
5	Engelliler				15,67
6	Bilardo	1.826	21.545	23.371	7,81
7	Binicilik	2.414	2.521	4.935	48,92
8	Bisiklet	4.632	19.924	24.556	18,86
	Bocce, Bowling	9.485	17.129	26.614	
9	Dart				35,64
10	Boks	11.806	82.527	94.333	12,52
11	Briç	2.074	8.770	10.844	19,13
12	Buz Hokeyi	2.112	4.468	6.580	32,10
13	Buz Pateni	2.321	1.713	4.034	57,54
14	Cimnastik	34.254	21.033	55.287	61,96
15	Curling	146	196	342	42,69
16	Dağcılık	11.644	30.113	41.757	27,89
17	Dans Sporları	6.888	4.822	11.710	58,82
18	Eskrim	4.874	7.290	12.164	40,07
	Geleneksel Spor	1.056	11.780	12.836	
19	Dalları				8,23
	Gelişmekte Olan	2.170	9.003	11.173	
20	Spor Branşları				19,42
21	Golf	2.353	4.475	6.828	34,46
	Görme Engelliler	1.128	3.721	4.849	
22	Spor				23,26
23	Güreş	6.025	106.084	112.109	5,37

24	Halk Oyunları	67.984	46.992	114.976	59,13
25	Halter	2.107	8.714	10.821	19,47
26	Hentbol	37.624	66.086	103.710	36,28
27	Herkes İçin Spor	58.540	98.815	157.355	37,20
28	Hokey	3.970	6.934	10.904	36,41
29	İşitme Engelliler	1.812	8.501	10.313	17,57
30	İzcilik	40.059	84.258	124.317	32,22
31	Judo	27.764	57.617	85.381	32,52
32	Kano	2.168	6.258	8.426	25,73
33	Karate	54.722	127.646	182.368	30,01
34	Kayak	8.074	21.508	29.582	27,29
35	Kızak	239	607	846	28,25
36	Kick Boks	27.638	145.354	172.992	15,98
37	Kürek	1.308	3.654	4.962	26,36
38	Masa Tenisi	37.078	73.664	110.742	33,48
39	Modern Pentatlon	1.513	2.838	4.351	34,77
40	Motosiklet	1.590	7.297	8.887	17,89
41	Muay Thai	12.497	59.792	72.289	17,29
42	Okçuluk	8.035	13.910	21.945	36,61
43	Oryantring	5.680	9.219	14.899	38,12
44	Otomobil Sporları	541	5.221	5.762	9,39
45	Özel Sporcular	4.560	12.976	17.536	26,00
46	Ragbi	1.947	7.754	9.701	20,07
47	Satranç	207.829	408.830	616.659	33,70
48	Sualtı Sporları	3.160	7.275	10.435	30,28
49	Sutopu	2.274	7.030	9.304	24,44
50	Taekwondo	109.460	253.467	362.927	30,16
51	Tenis	13.382	17.281	30.663	43,64
52	Triatlon	1.149	3.753	4.902	23,44
53	Voleybol	147.222	96.214	243.436	60,48
	Vücut Geliştirme	12.156	33.071	45.227	
54	Ve Fitness				26,88

55	Wushu	18.040	65.624	83.664	21,56
56	Yelken	4.025	11.995	16.020	25,12
57	Yüzme	63.851	86.396	150.247	42,50
GENEL TOPLAM		1.250.685	2.590.915	3.841.600	32,56

(www.sgm.gov.tr)

Türkiye’de tüm spor branşlarında toplamda %32,56’lık lisanslı kadın sporcu bulunmaktadır. Cimnastik başta olmak üzere voleybol, halk oyunları, dans sporları, buz pateni, binicilik, badminton, tenis, yüzme ve eskrim dallarında kadın nüfusu erkek nüfusuna yakındır. Cimnastik, voleybol, halk oyunları, dans sporları ve buz pateninde kadın sporcu sayısı erkeklerden daha çok iken diğer dallarda birbirine yakın sayıda sporcu bulunmaktadır. 2016 SGM verilerinin bulunduğu Tablo 2.1’deki verilere göre cimnastik (%61,96) 34.254 kişi, voleybol (%60,48) 147.222 kişi, halk oyunları (%59,13) 67984 kişi, dans sporları, (%58,82) 6.881 kişi, buz pateni (%57,54) 2.321 kişi, binicilik (%48,92) 2.414 kişi, badminton (%43,91) 31692 kişi, tenis (%43,64) 13382 kişi, yüzme (%42,50) 63851 kişi ve eskrim dalında (%40,07) oranında 4874 kişi kadın sporcu bulunmaktadır. Diğer spor dallarında ise giderek artan kadın sporcu yıllar itibariyle verilen istatistiklerde görülmektedir.

Ancak tüm yapılan çalışmalara rağmen kadınların spora katılımı beklenen düzeyde olmadığı görülmektedir. Bunun arkasında toplumsal ve kültürel özelliklerin olduğu düşünülmektedir. Yapılan araştırmalarda bu görüşü destekler niteliktedir.

2.5.2. Eski Türk toplumlarında kadın ve spor

Tarihsel süreç içerisinde spor olarak tanımlanan aktiviteler günümüzdeki konuma pek çok değişim ve dönüşümden geçerek geldiği bilimsel verilerden anlaşılmaktadır. İnsanın hayatta kalmak, beslenmek ve diğer ihtiyaçlarını karşılamada spora benzer aktivitelere başvurduğu bilinmektedir. Spor "kaba oyun, oyun yarışları ve folk (halk) eğlenceleri (Rowe, 1996’den çev. Küçük, 2006) gibi bazı değişim ve dönüşümden geçerek kurallı yarışma şeklinde yapılan geleneksel spor ve modern sporu oluşturduğu belirtilmektedir (Karahüseyinoğlu, 2007).

Modernleşme ve küreselleşme ekseninden günümüz sporuna bakıldığında, sanayileşme sonrası köklü dönüşümlerle tarih sahnesine özgün bir olgu olarak çıkan "modern sporlar", daha öncesinden beri var olan "geleneksel sporlar" olmak üzere iki ayrışik sporun birlikte var olduğu görülmektedir (Amman, 2005a; Amman, 2005b; Amman, 2006).

Modern sporlar, evrensel dili, üretim/tüketim modeli, dünya da etkili ekonomi ve sanayisi, geniş katılımlı taraftar kitlesi, demokratik ve kapsamlı örgütlenmesi, ön plana çıkardığı görselliği, spesifik tesis ve malzemesi, müsabaka öncesi ve sonrası yüksek performans zorunluluğu, teknik bilgi ve ekipman gerekliliği gibi daha pek çok faktörden dolayı geleneksel sporlardan ayrılmaktadır.

Geçmişteki uygulamalardan çeşitli faktörlere bağlı olarak bazı değişikliklere uğrayarak günümüze kadar gelen geleneksel spor organizasyonları günümüzün spor organizasyonları ile değerlendirildiğinde geçmişteki uygulamaları ile bugünküler arasında modern sporların özelliklerinde benzeri bazı değişim ve dönüşümler gözlenmiştir.

Spor ve benzeri bedensel faaliyetler toplumların kültürel pratiklerinden soyutlanamaz. Kültürün tamamlayıcı unsurları arasında yer alan spor, içinde bulunduğu ve yapıldığı toplumun özelliklerine göre şekillenmektedir. Kültür bütünü tamamlayan parçalardan birisi olan spor, toplumda kültürden etkilenirken popülerliği ve sosyalliği nedeniyle onu etkilemektedir. Spor, kültürün bir unsuru olarak, kişilerin ve toplumların düşünce ve davranışlarını şekillendirmekte ve diğer kültür unsurlarını da etkileyerek milli özerklikler kazandırmaktadır (Güven, 1992). Sporun, kültürel unsurların taşınmasındaki rolü ancak gelecek kuşaklara aktarılan uygulamalar dikkate alındığında görülecektir.

Toplumda yapılan bütün hareketler toplum tarafından kabul görüp sonraki nesillere aktarılmaz. Fertler ve toplum kendi norm ve değerlerini devreye koyarak bir elemenden geçirir. Bunlardan bazılarını kendinden sonraki nesillere aktarır; bazılarını ise tarihin derinliklerinde saklar. Toplumda kabul gören ve sürekliliği olan, hareketlerin ve davranışların tekrarlanması onların gelenekselleştiğinin göstergeleridir.

Türk milletinin diğer milletlerden ayrışmasının önemli unsurlarından birisi olan Türk halk kültürü; Türklerin göçüp yerleştikleri devlet kurup egemen oldukları bütün ülkeleri kapsar. Türk halk kültürü, Anadolu'da geleneksel yaşamı sürdüren toplulukların yüzyıllar

boyunca kendi dil, kültür ve beğenileriyle oluşturup yaşattıkları kültürün ortak adıdır. Türklerin yaşadıkları yerlere ve kültürel yapıya ait spor ve benzeri bedensel faaliyetler de Türk halk kültürünün unsurları arasındadır.

Geçmişten günümüze, kaybolan veya yaşatılmakta olan yarışmayı hoşça vakit geçirmeyi sağlayan, aynı zamanda yardım, rekreasyonel amaçlar taşıyabilen ve gelenekselleşerek günümüze kadar değişmeden gelen ritüelleri barındıran sportif faaliyetleri günümüzdeki özgün şekli ile "geleneksel Türk sporları" olarak ifade etmek mümkündür. Bu sporlar Türk toplumunun uzun yıllar süren kültürel pratikleri arasından süzülerek gelmişlerdir. Geleneksel Türk Sporlarının şekillenmesinde elbette Türklerin yaşama biçimi, doğuştan getirdiği özellikleri, yaşadıkları yerlerin coğrafi özelliklerinin, yansımalarını görmek mümkündür(Güven, 1992). Geleneksel Türk sporları daha çok panayırılar, şenlikler, özel eğlence törenlerinde yapılarak, resmi veya halk tarafından gönüllü kişilerin organize edilerek ve yine halk tarafından kuşaklara aktararak günümüze taşınmıştır (Yıldıran, 1999).

Hun topluluklarından Tu Cüe’lerde özellikle bayanların ayak topu oynadıkları ifade edilir. Kaşgarlı Mahmud’un 1073 yılında kaleme aldığı Divânu Lügati’t Türk isimli eserinde Türklerde yüzyıllar boyu erkek ve kadınların futbol oynadıklarını yazmaktadır. Yine aynı eserde oyunların nasıl oynandığına dair açıklamalar yapılır. Eski Türk topluluklarında Beyge, Kız kovar ve Köl börü gibi atla oynanan oyunlar genellikle kadın ve erkeklerin birlikte oynadıkları ve kadınların kendilerine eş seçtiren oyunlar olmuştur.

İskitler’de de kadınlar erkekler kadar binici ve savaşkan olup, savaşa katılırlardı (Tayga, 1990).

Türklerin İslâmiyet’e girmeden önceki göçerkonar dönemlerinde kadınlar at biner, kılıç kuşanarak, ok atarlardı. Yine savaş meydanlarında erkeklerle birlikte yer alırlardı, öyle ki, kendisiyle evlenme isteğinde olan erkeklerle güreşir ya da mücadele oyunları tarzında erkeksi oyunlar yaparlardı, yenilmiş olan erkeklerle evlenmeyi istemezlerdi. Göktürklerin yaşadıkları dönemde (550-575) kadın savaşçılardan atlı birlikler oluşturdukları bilinmektedir (Atalay, 2007b).

2.5.3. Geçmişten günümüze Osmanlı ve Türkiye’de kadının durumu

Güven’e göre (2001) eski Türklerde kadınla erkek arasında her anlamda bir eşitlik söz konusuydu fakat İslâmiyet ve Arap kültürü ile tanışma ve göç etme gibi sebepler kadının Türk toplumunda yerinin değişmesine neden olmuştur. Bunda gelenekçi muhafazakâr anlayışın kamusal ortamda meşru kıldığı anne-eş kimliği öne çıkmış ve bu kimliğin sembolleri kadının cinsiyet olgusunda somutlaştırılmıştır. Sade ve gösterişsiz giyimleri, sadece eş ve çocukla alakadar olmaları İslâmî yaşamda kadının statüsünü belirleyen normları olmuştur. (Konan, 2011).

1927 yılında yapılmış olan nüfus sayımında kadın vatandaşlar ilk kez sayımlara dâhil edilmiştir (Konan, 2011). Osmanlının İmparatorluk döneminin ilk yüzyıllarında, eğitim-öğretim müesseselerinin neredeyse tümünde yalnızca erkek öğrencilerin yetiştirilmesi amaçlanarak eğitim-öğretim düzenlenmekteydi (Doğramacı, 1989). Bir devlet programı çerçevesinde kız çocuklarının eğitilmesi anlayışı ancak Tanzimat Devri neticesinde ortaya çıkmıştır (Doğramacı, 1989). II. Meşrutiyetin ilân edilmesi ile birlikte kadın hareketi, kadın dernekleri kurularak sayıları gün geçtikçe artmaya başlamıştır (Konan, 2011). Aykor’a göre (1994) TMK (Türk Medeni Kanunu)’da, belirtilen 1927 yılında yapılacak ilk genel nüfus sayımında kadın vatandaşların da sayılması, seçme ve seçilme hakkının verilmesi, Tevhid-i Tedrisat Kanunu gibi kanunlarla Türk kadınının yeni sosyal ve yasal haklara kavuştuğu vurgulamaktadır.

Gökçimen (2008) kadınların eğitim-öğretim, kazanç elde etme ve karar alma süreçlerine katılım kriterleri açısından Türkiye’de kadın-erkek arasında fırsat eşitsizliği olduğunu ileri sürmektedir.

2.5.4. Türkiye’de Cumhuriyet öncesi sporda kadın

II. Meşrutiyet’in ilan edilmesinden sonraki dönemde, 1909 yılında Cemiyetler Kanunu’nun çıkarılması ve Türk gençlerine spor kulübü kurma serbestliğinin gelmesi, Türk gençlerinin spor yapmaya teşvik edilmesi Türk spor tarihinde ilk sportif uğraşlar olarak ifade edilebilir (Özmaden, 2010). 1914 yılında İnas Sultanisi’nin (Kız Lisesi) ilk ve orta derecesinde öğrenim gören öğrencilerin ders programlarına Terbiye-i Bedeniye (Beden eğitimi) dersi haftada 2 ders saati olarak uygulanmaya başlamıştır (Tayga, 1990).

2.5.5. Türkiye’de Cumhuriyet sonrası sporda kadın

Türkiye’de kadınlar, ön planda olmaya ve daha önce bulunmadıkları alanlarda kendilerini göstermeye Cumhuriyet Devriminin oluşturduğu imkânlarla kavuşmuşlardır. Kadınların çoğu geleneksel sosyo-kültürel engellere karşın, bir ülkenin tarihinde çok uzun bir zaman sayılamayacak 70 yıllık bir sürede, geleneksel ideolojiyi zorlamışlardır. Özellikle, 1970’li yıllardan sonra geleneksel olarak erkeğe özgü olarak belirlenen birçok işte örneğin; girişimci yöneticilik (özellikle giyim sanayiinde), turizmcilik, tezgâhtarlık, garsonluk, işportacılık, reklamcılık, bankacılık, sigortacılık vb. alanlarda yer almışlardır (Arat, 1996).

Kısacası, en eski zamanlardan beri kadınların ekonomik yaşamda etkin bir rolü olmuştur. Ancak yine de özellikle kadınların temel görevi, ev içi üretim ve aile bakımı olmuştur.

Cumhuriyetle birlikte kadınlar eğitimin de içinde yer aldığı birçok alanda erkeklerle eşit haklar elde etmişlerdir. Toplumda yeni bir kimliğe, yeni bir role sahip olmuşlardır. Bu şekilde ülkenin kalkınmasına da doğrudan katılma hakkı kazanmışlardır. Cumhuriyetin ilanıyla birlikte kadınlar sanayi ve iş dünyasında yer almaya başlamışlardır. Özellikle eğitim ve sağlık alanlarında öğretmen, hemşire ve hasta bakıcı olarak kendilerini göstermişlerdir (Doğramacı, 2000).

Türk tarihinde Cumhuriyet döneminde kadının önemi ve değeri artmış, çeşitli mesleklere katılması, bizzat Atatürk tarafından desteklenmiştir. Atatürk’ün ordu içinde vatan savunmasına fiilen katılmak için başvuran Halide Edip’e 18 Ağustos 1921 tarihinde Başkumandan Mustafa Kemal imzası ile gönderdiği telgraf bunun en güzel örneğidir. Yine İstiklâl Harbi esnasında cepheyi destekleyen binlerce Nene Hatun bulunmaktadır (Erkal, 1999).

Türkiye’de kadınlar tarımsal sektör ve ev içi istihdam dışında çalışma imkânını Cumhuriyet’in ilanıyla beraber elde etmişlerdir. Kadın hakları hususunda yasal düzenlemeleri yapan ilk ülkelerden birisi Türkiye’dir. Buna rağmen özellikle kentsel alanlarda kadının işgücüne katılımı oldukça düşük düzeylerde kalmıştır (Çolak ve Kılıç, 2001). Ancak 1970’lerin ikinci yarısından sonra işsizlik oranlarına bakıldığında, kentsel yaşamın ve kent kültürünün etkisine bağlı olarak, kentlerde çalışmak isteyen kadınların

sayılarının arttığı görülmüştür. Kadınlar da işe girebilmek için yarışmaya başlamışlardır (Ecevit, 1995).

1970 ve 1980'lerde kadının çalışması feminist söylemde tartışma konusu olmuştur. Kadınlar her zaman pek çok üretim eyleminde bulunsalar da ücret alamadıkları için işgücüne katılmalarının esas oranı gözardı edilmiştir. Hatta kadının çalışmasının kadını özgürleştirmediğini, daha önce de belirttiğimiz gibi, çoğu kadının yükünü daha da ağırlaştırmaktan başka bir anlam taşımadığı ileri sürülmektedir (Eser, 1997).

Artık çağımızda “kadın çalışma yaşamına giriyor” sözü kısmen yanlış bir yargı belirtmektedir. Zaten kadın çalışma hayatı içinde yer almaktadır (Alkan, 1981). Demek ki, çalışma hayatına giren veya çalışan kadın denildiğinde, ücret karşılığı çalışan ve yaptığı iş karşılığı para alan kadın anlatılmak istenmektedir.

Artan kadın işgücünün istihdama yansımaları sadece niceliksel açıdan değil, niteliksel boyutu açısından da oldukça önemlidir. Kadın istihdamı hem kadınların işgücü piyasasına girme istekleri hem de işverenin isteklerine bağlı olarak gelişmektedir. Başka bir deyişle, kadın işgücünde arz ve talebin karşılanması söz konusudur. Günümüzdeki kadın işgücünün artışı yalnızca Türkiye’de değil, bütün dünyada artış göstermektedir. Bu duruma yol açan faktörleri (Tokol 1999, Ayaç, Sevüktekin vd., 2001, TİSK 1999) şu şekilde ele almıştır:

- Dünya ölçeğindeki gelişmelerle birlikte kadınların çalışma yaşamına ilişkin kanuni düzenlemelerin yapılması
- Nüfus artışı ve kadınların nüfus içindeki payı ile demografik özelliklerdeki değişim
- Eğitimin her ülkede erkek ve kadın nüfusunun neredeyse tamamına ulaşmaya çalışması
- Çalışma şekillerindeki değişim (Yarı zamanlı, mevsimli vb.)
- Kentleşme ve endüstri toplumunun getirdiği çekirdek aile yapısı
- Medeni ilişkilerdeki değişim evlilik ve boşanma olaylarının artışı
- Kadına ve çalışan kadına ilişkin bakış açısındaki olumlu değişiklikler
- Çalışan annelere sağlanan kolaylıklar, bakıcılık iş alanının ortaya çıkması gibi gelişmeler

Yukarıdaki sayıların faktörlerin etkisi ile çalışma hayatında kadınların nüfusu giderek artmaktadır. Hatta bazı alanlarda hiç istisna uygulanmamış ve başvuru yapanların cinsiyet farklılığı gözetmeksizin yerleştiği ve bazı kurumlarda çalışan kadın sayısının erkek sayılarından bile yüksek olduğu görülmektedir. Türkiye’de kadınların çalışma hayatına girişi birçok batı ülkesine nazaran daha erken olmuştur.

Ülkemizde kadın istihdamına ilişkin olarak ekonomik büyümenin bütün alanlara yayılmaması ve istihdam politikalarının hayatın gerçekleri ile bağdaşmaması sebebiyle her ne kadar kanun ve yönetmelikler buna izin vermese de kadın iş gücünün kayıt dışı çalıştığı görülmektedir. Bu durum kadın çalışma hayatına ilişkin olumsuz bir görünüm arz etmektedir.

Yasal düzenlemelerdeki avantajlı bu duruma rağmen kadın nüfusumuza ilişkin gösterge ve veriler geleneksel sosyo-kültürel yapımızın da etkisiyle uluslararası arenadaki ülkelerin çok gerisindedir. Kamuda kadın istihdamına yönelik olarak hazırlanan Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü’nün (OECD) “Bir Bakışta Devlet 2017” raporuna göre kadın istihdamı % 33,8’dir.

Sıralamaya katılan 32 ülkeden yalnızca dokuzunda kadınlar azınlıkta yer alırken, Türkiye kadınların kamuda en az temsil edildiği dördüncü ülke olarak listede yerini aldı. Türkiye’de kamu sektöründe çalışan kadınların oranını yüzde 33.8 olarak görmekteyiz. Türkiye’de kamu sektörünün üst düzey makamlarını yalnızca yüzde 8’ini kadınlar oluşturuyor. Orta seviyedeki yönetim bölümlerinde ise oran yüzde 22 değerinde.

OECD genelinde ise kamu sektöründe üst düzey makamlarda bulunan kadınların oranı Türkiye oranınının 4 katından daha fazla. Kamuda orta düzey yönetici pozisyonundaki kadınların oranı ise OECD genelinde yüzde 44’ü görüyor.

Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TÜİK) kamu ve özel sektörün birlikte ele alındığı 2016 yılı verilerine göre, Türkiye’de erkeklerin iş gücüne katılım oranı % 70 civarında iken, kadınların iş gücüne katılım oranı % 30 düzeyindedir.

Tablo 2.2: 2014-2016 yıllarına ilişkin istihdam rakamları

İstihdama İlişkin Dağılım 2014-2016 (.000 kişi)		
1. (15+) ve Erkek	2014	18.244
	2015	18.562
	2016	18.893
2. (15-24) ve Erkek	2014	2.639
	2015	2.674
	2016	2.675
3. (15-64) ve Erkek	2014	17.752
	2015	18.036
	2016	18.349
1. (15+) ve Kadın	2014	7.689
	2015	8.058
	2016	8.312
2. (15-24) ve Kadın	2014	1.291
	2015	1.365
	2016	1.365
3. (15-64) ve Kadın	2014	7.507
	2015	7.855
	2016	8.114

TÜİK 2016 istihdam verileri(www.tuik.gov.tr)

2014-2016 yıllarına ilişkin istihdam rakamlarının bulunduğu Tablo 2.2 incelendiğinde yıllar itibariyle kadın istihdamında artış olduğu görülmektedir. Ancak ülke karşılaştırmalarına göre yeterli değildir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması ile birlikte, milli mücadele döneminde askere alınan gençlerin fiziki açıdan zayıf olduğunu gören Mustafa Kemal, Türk sporun gelişmesine yönelik önemli adımlar atarak, sporun yurt genelinde her yaş kesimindeki bireyler tarafından yapılmasına yönelik önlemler aldirmiştir. 1920 tarihinden günümüze kadar spor, çeşitli şekillerde devlet eliyle ve özel kuruluşlarla canlandırılmış, bu süreç içerisinde bir çok spor akademisi açılmış, 1992 yılından itibaren Yüksek Öğretim Kurulularında Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulları olarak spor faaliyetlerine yönelik, beden eğitimi öğretmeni, spor yöneticisi ve antrenör yetiştiren programlar faaliyete geçmiştir. Günümüzde ise son çıkarılan

yasa ve yönetmelikler çerçevesinde Spor Fakültesi olarak lisans düzeyinde öğrenci yetiştirilmektedir.

Türkiye’de cinsiyet ayrımcılığı kadınların toplumsal ve ekonomik hayata atıldığını gösteren ilk işaretlerden olan istihdam verilerinden sonra Türkiye Cumhuriyetinde kadının spor hayatındaki yerine baktığımızda Türkiye’de erkek egemenliğine dayalı olarak yürütülen birçok spor dalı bulunmasına rağmen kadınların spora katılımı belli alanlarda yürütülmektedir (bkz Tablo 2.1).

Günümüzde Batı dünyasında en çok ilgi duyulan ve katılımın en fazla olduğu sporlara genel olarak bakıldığında, bu sporların erkek egemen bir görüntü arz ettikleri ilk bakışta fark edilir. Zaten spor, daha önce de belirtmiş olduğumuz gibi, kadının henüz kamusal alana çıkma mücadelesi verdiği modernitenin erken döneminde, erkeğe özgü bir faaliyet olarak sahneye çıkmıştır. Nitekim modern olimpiyat oyunlarının kurucusu olan Pierre de Coubertin’in, kadınların spor yapmasına karşı olduğu bilinmektedir (Amman, 2005).

Bir toplum içinde kadının spora katılımı, kadının o toplum içerisindeki genel statüsünün bir yansımasıdır. Dünya genelinde de kadının konumu ve kendisine biçilen roller düşünüldüğünde, spor içinde kadının sporcu özelliğinden önce cinsiyetiyle değerlendirildiği söylenebilir. Özellikle 1970’lerin başından itibaren gelişen feminist akımla birlikte, kadın ve spor konusu ciddi olarak ele alınıp, tartışılmaya başlamıştır (Karacan, 2003).

Cumhuriyetin ilânıyla kadının eğitim, hukuk, çalışma hayatı, siyasal katılım, toplumsal yaşam ve aile yaşamı gibi yaşam süreci içinde erkeklerle eşit haklara sahip olabilmeleri amacıyla gereken birtakım düzenlemeler yapılmıştır (Sağ, 2001).

Atatürk, Türk sporunun ilk öğreticilerinin yetiştirilmesi hususunda çabuk davranmıştır. Beden eğitimi öğretmeni yetiştirecek okul inşa edilmeden önce, Çapa Muallim Mektebi içerisinde özel bir kurs açılmış, yine bu sıralarda kadın beden eğitimi öğretmeni yetiştirmek amacıyla da İsveç’ten getirtilen iki kadın öğretim üyesi, Çapa Muallim Mektebindeki özel kurslarda görev yaparak kız öğrenciler yetiştirmişlerdi (www.ataturk.net). İstanbul Çapa Kız Muallim Mektebinde 1926 yılında bir kurs açılmış ve bu kursun başına başkan olarak Selim Sırrı Tarcan getirilmiştir. İsveç’ten gelen öğretim

üyelerinin eğitimiyle dokuz ay süren kursu başarıyla bitirenler Avrupa'ya eğitime gönderilmişlerdir (Atalay, 2007b). 1930 yılına kadar süren bu kurstan 148 erkek, 63 kadın mezun olmuştur (Mirzeoğlu, 2011). 1936 yılında Berlin Olimpiyat Oyunlarında iki eskrimci kadın sporcumuz, Suat Aşeni ve Halet Çambel'dir. İstanbul Çapa Kız Öğretmen Okulu'nda 1926 yılında bir spor kursu açılmıştır. 1929 yılında ise Ankara'da bir grup kadın sayesinde tenis kulübü kurulmuştur. İlk Türk kadın voleybolcu Suphiye Fırat 1929 yılında erkek voleybol takımında oynamaya başlayarak fizyolojik olarak da kadının güçlü olduğu gerçeğini göstermiştir. Beden Terbiyesi Teşkilâtı'nda ise ilk federasyon üyesi kadın, Güneş Çapa'dır. İlk kadın terbiye-i bedeniye (Beden eğitimi öğretmeni) muallimesi Mesadet Saver 1931'de Taksim Stadyumu'nda 19 Mayıs gösterilerini yönetmiş, 1928'de ilk kez düzenlenen gösterilerde de ilk komutu yine o hoparlör kullanmadan vermişti. Nezihe (1911), Fitnat (1910), ve Melek Özdil (1916) kardeşler kürek sporunda Fenerbahçe spor kulübü adına 1930-1942 arasında tüm birincilikleri aldılar. Tiyatrocu Lale Oraloğlu 1950'de Galatasaray Kız 4 Tek Kürek Takımına girdi ve şampiyonluk kazandı. Bir grup genç kız Futbol Kulübü Derneği ve Dostlukspor'u kurdu (Cumhuriyet, 2008). İlk Türk kadın otomobil yarışçısı olan Samiye Cahid Hanım (Morkaya) ilk Türk kadın otomobil yarışçısıdır. 1930 ve 1931'deki yarışlarda dereceye giren Samiye Hanım ilk birinciliğini, 1932'de, İstinye köprüsü ile Zincirlikuyu arasındaki 9,5 kilometrelik parkurda düzenlenen rallide kazandı (Şafak, 2009).

Cumhuriyet'in ilk dönemlerinde öne çıkan kadın sporcular:

- 1920- Melahat Aksel İlk lisanslı kadın binici, ilk milli kadın sporcu (Kırçık, 2004).
- 1927- Vehica Taşçı, Mediha Baydar, Adriyel Sadak ilk kadın tenisçiler (Kırçık, 2004).
- 1926 – Atletizm pistlerinde görülen ilk kadın atletler Neriman Tahsin, Emine Abdullah, Vechide Taşçılar ve Leyla Asım Turgut (Kırçık, 2004).
- 1930'lu yıllarda Fenerbahçe Kulübünden üç kız kardeş Fitnat, Nezihe ve Melek Özdil hanımlar ilk kadın kürekçiler (www.tkf.gov.tr). Onları Şrefnur, Melahat ve Kamran Hanımlar takip ettiler (Kırçık, 2004).
- 1930-1931 yıllarında Leyla Asım Turgut kadınlar arası yüzme müsabakalarında boy gösterdi (Kırçık, 2004).
- 1948- Atletizmde kadınlardaki ilk temsilcimiz 1948 Londra Olimpiyat Oyunları'nda Üner Teoman, 100 metrede ülkemizi temsil etmişti (www.taf.org.tr).

2.6. Batıda Kadın ve spor

Batı dünyasında artık kadınlar da erkekler kadar spor yapabilmekte ve yaklaşık 30 yıldan beri spora katılımları sürekli artmaktadır. Örneğin, nüfusu 58 milyon olan Fransa'daki 10 milyon lisanslı sporcunun yaklaşık dörtte biri kadındır (Akt: Amman, 2006, 58). Yapılan araştırmalar, erkeklerin %33'ünün, kadınların ise %26'sının hafta da en azından bir kere spor yaptıklarını göstermektedir. Almanların, Hollandalıların ve Danimarkalıların her üçünden birinin bir spor kulübünün üyesi oldukları; bu oranın Fransa'da 1/5, İtalya ve Yunanistan'da 1/12, Portekiz'de 1/15 olduğu bilinmektedir (Akt: Amman, 2005, 59). Almanya'da 80 binden fazla spor kulübü vardır ve bu kulüplerin üye sayısı 21 milyon civarındadır. Yapılan araştırmalar, yaklaşık 12 milyon kişinin de kulüplere üye olmadan spor yaptığını göstermektedir (Akt: Amman, 2005, 59).

Ne var ki, erkeklerle kadınlar arasındaki yürüme, konuşma, düşünme ve hissetmeye kadar uzanan -bir tarafı biyolojik diğer tarafı tarihsel- sayısız farklılığın spora yansımaması mümkün değildir. Üstelik bu farklılıklar spor tarafından yeniden üretilmekte; hatta spor, toplumsal cinsiyete dayalı dışlayıcılığı geliştiren reaksiyoner ideolojilerin hizmetine sunulabilmektedir (Rowe ve Küçük, 1996, 231). Medyada kadın sporlarına yok denilebilecek kadar az yer verildiği; yer verildiği zamanlarda da erotikleştirilmenin daha çok mümkün kılındığı aerobik, jimnastik, buz pateni ve senkronize yüzme gibi sporların öncelikli olduğu görülmektedir (Rowe ve Küçük, 1996, 222).

Bedenin gösterime girdiği kamusal alana artık çıkmış bulunan kadının, spor gibi fiziksel görünümü doğrudan etkileyen bir faaliyete uzak kalamayacağı kesindir.

Nitekim kentli, eğitim düzeyi yüksek ve genç kadınların spora katılımlarının daha fazla olması da bunu desteklemektedir (Akt: Amman, 2005, 59).

Günümüzde insanı bir "makine" olarak ele alan "spor mühendislerinin , "bilimsel olarak rasyonelize edilmiş geometrize, biyomekanize bedenler oluşturma" hünerleri ve böylece, bedenin nasıl şekillendirileceğinin artık "öğrenilen" bir şey olması kuşkusuz kadınları yakından ilgilendirmektedir. Diri, hipertonic, bakımlı bir bedene sahip olmak günümüzde erkeklerden çok kadınlar tarafından önemsenir hale gelmiştir (Pociello, 1997, 102). Kişisel ve mesleki başarının yolunun düzgün bir vücuda sahip olmaktan geçtiği

düşüncesinin yaygınlaşması, kadınların sporun az ya da çok “görünümü” ve “hatlarıyla” ilişkili kılmaktadır. Nitekim “Kültürel olarak artistik ve estetik olanla özdeşleştirilen, sıklıkla cazibe objesi olarak alkışlanan” kadınlar, genellikle “görünüm” açısından önem taşıyan cimnastik, dans ve artistik patinaj gibi estetik spor faaliyetlerine daha fazla ilgi duymaktadır (Pociello, 1997).

Genel olarak bakıldığında kadınlar, bireysel sporları takım sporlarına tercih etmektedirler. Ancak boks ve güreş gibi bireysel mücadele sporlarına fazla ilgi duymadıkları; motorize sporları, avcılık ve atıcılıktan da pek hoşlanmadıkları; şiddet ve tehlike içeren sporlarla alkışlanmak gibi eğilimlerinin olmadığı söylenebilir. Sosyo-profesyonel faaliyetlerin ve okul eğitiminin yoğunlaşmasıyla bu modellerde homojenleşme yönünde bir değişim olmakta; kadınların voleybol, hentbol ve basketbol gibi takım sporlarına artan katılımları dikkat çekmektedir (Pociello, 1997). Rugby ve boks gibi bazı sporlarda son yıllara kadar devam eden yasaklarda da bazı kısıtlamalar kalkmış olmasına rağmen kadınlar bu spor dallarına daha az katılmaktadırlar (Les Femmes, 1995 Akt. Amman, 2005).

Kadınlar, özellikle salon sporlarına daha fazla rağbet etmekte. Şöyle ki, İngiltere’de Spor Konseyi tarafından yapılan bir araştırmada, katılımın en fazla olduğu on sportif faaliyet belirlenmiş; son haftalarda bu sporlardan herhangi birini yapan erkeklerin oranı %57, kadınların oranını ise %37 olduğu saptanmıştır. 1986 yılında bu araştırmanın sonuçları daha önceki yıllarla karşılaştırıldığında, erkeklerle kadınlar arasındaki farkın özellikle kapalı mekânlarda yapılan sportif faaliyetlerde azaldığı belirlenmiştir. 1977 ve 1983 yılları arasında salon sporları yapan kadınların sayısı yaklaşık bir milyon artmış; açık mekânlarda yapılan faaliyetlerde ise düşüş kaydedilmiştir. Türkiye’de yapılan uygulamalı bir araştırmada da, kadınların daha çok özel salon ve çalışma yeri gerektiren sporları tercih ettikleri belirlenmiştir (Dursun, 1996). Aynı araştırmada, kadınların futbol ve basketbol gibi karşılıklı temas gerektiren sporlardan uzak durdukları, voleybolu daha çok tercih ettikleri saptanmıştır (Dursun, 1996).

Son yıllarda kadınların daha çok erkek sporları olarak bilinen futbol, boks ve güreş gibi sportif branşlara, özellikle elit sporcu düzeyinde katılımları artmaktadır. Dikkate değer oranda kadın futbolunun hızlı bir gelişme kaydettiği göze çarpmakta; uluslararası müsabakalara yoğun bir seyirci talebi olmaktadır. 1999 yılının Temmuz ayında yapılan

Kadınlar Dünya Kupası (Women's World Cupe) futbol şampiyonasında oynan 32 müsabakada toplam altı yüz elli bin bilet satılmıştır. ABD ile Çin arasında oynanan final müsabakasında ise “tarihi bir olay” meydana gelmiş; doksan bin izleyici tarafından ilgiyle izlenen müsabakada “genç ve kaslı” kadın sporcuların “yeni bir ulusal kahraman figürü” oluşturdukları ifade edilmiştir (Akt. Amman, 2005: Starr, 1999).

Kadınların boks gibi şiddet içeren sporları katılımı çok nadir görülmekle beraber, daha yeni yeni resmi düzeyde müsabakalara çok düşük katılım olmaya başlamıştır. Resmi düzeyde olmamakla birlikte kadınların erkeklerle müsabakalar yapmaya başladıkları da görülmekte olduğu ifade edilmektedir (Hartmann-Tews,ve Pfister, 2003).

Diğer taraftan bazı feminist hareketler kadınlara has olan ve erkekleri dışlayan sportif organizasyonları yaygınlaştırmayı çalışmaktadırlar. ABD’de lezbiyen feministler tarafından organize edilen bu tür faaliyetlere binlerce kadını toplayabilmektedir.

Kadınların sosyal ve siyasal temsilcileri durumunda olan feminist hareketlerin spora bakışları aynı değildir. Temel toplumsal konulardaki farklılıklarını spora da yansıttıkları görülen bu akımlardan, kadınların toplumsal eşitliği yönünde “reform” talepleriyle tanınan liberal feminizm, kadınların spora en azından erkekler kadar katılabilmeleri yönünde gayret gösterirken; “devrim” niteliğinde köklü değişimler arzu eden radikal feminizm, erkek egemen toplumsal sistemleri sürdürmenin gizli araçlarından biri olarak sporu suçlamaktadır. Radikal feminist gruplara göre spor, erkeğe özgü değerleri yücelterek cinsiyet ayrımcı bir dünyayı yeniden inşa etmektedir. Bu şekilde kurulmuş bir oyuna angaje olan kadınlar, farkına varmadan daima ikinci planda kalmaya mahkûm olmaktadır. Kadın sporlarında erkek yöneticilerin çoğunlukta olması, kadın sporcuların gizli bir cinselliğin araçları haline getirilmeleri, kitle iletişim araçlarında takdim edilme biçimleri ve maruz kaldıkları cinsel tacizler, radikal feministlerin ısrarla altını çizdikleri sorunlardır (Hartmann-Tews,ve Pfister, 2003).

2.7. Modernleşen Türkiye’de Kadın ve Spor

Türkiye sosyolojik açıdan heterojen bir ülkedir. Modernleşme sürecinde katedilen mesafe sosyal ve coğrafi olarak değişmekte; doğudan batıya, kırsal kesimden kentlere, gecekondu semtlerinden merkezi muhitlere gidildikçe azalan geleneksel ve artan modern

öğelerle karşılaşmaktadır. Genel olarak genç kuşakların önceki kuşaklara oranla modern değerleri daha fazla benimsedikleri görülmektedir. Eğitim düzeyinin ve gelir düzeyinin yüksekliği de modernleşmeye yönelimi arttırmaktadır.

Bu çok renkli manzara, kadın söz konusu olduğunda daha dikkat çekici olmaktadır. Kadınlar hayatlarını idame ettikleri çevrelere, sosyal kazanımları sonrası rollerine, siyasi eğilimlerine ve bireysel ya da aileden gelen, inançlarının etkisi ile farklılaşmaktalar. Anayasal düzenin kadınlara sağladığı eşit hakların eğitim düzeyi düşük ve geleneksel yaşamın etkisi altındaki kırsal kesimde yaşayan kadınlara yansıdığını söylemek oldukça zordur. Ekonomik kalkınmayla birlikte, kırsal kesimden gelen ve geleneklerle yönlendiren kadını, ufak şehirlerde yaşayan kadını, varoşlarda yaşayan kadını ve orta ve üst statüsüne bağlı şehirli kadınlara mukayese edilemeyecek derecede farklılıkları göze çarpmaktadır. Farklılıkların etkisi kaçınılmaz biçimde kendini spor alanında da göstermektedir.

Daha önceleri de vurgulandığı üzere, modernleşme sürecini yaşayan tüm ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de “geleneksel” ve “modern” iki ayrışık spor vardır. Geleneksel Türk sporları denildiğinde akla gelen, yağlı ve kara kucak formlarıyla güreş, okçuluk ve binicilik, erkeğe özgü faaliyetlerdir. Geleneksel dünyanın kadını sadece günümüzde spor alanının içinde değerlendirilen halk danslarında yer almakta; bunu da “spor bilinci” ile spor olarak değil, nişan ve düğün gibi evlilik törenlerine özgü bir eğlenme aracı olarak görmektedir.

Bizim asıl konumuzu oluşturan ve kısaca “spor” dediğimiz “modern sporlar” kadınların modernleşme sürecine katılımları oranında içinde yer aldıkları bir olgudur. Türkiye’de spor denildiğinde genel olarak “elit sporu” anlaşılmakta; Anayasa ve beş yıllık kalkınma planlarında “kitle sporuna öncelik tanımakla birlikte elit sporu öncelikli uygulamalar yapılmaktadır.

Türkiye Amatör Spor Kulüpleri Konfederasyonunca yapılan bir araştırmaya göre, 65 milyonluk Türkiye’de 485.928 kişi lisanslı sporcudur. Lisanslı olan kadın sporcu sayısı ise 121.771’dir (<http://www.sgm.gov.tr>). Bu rakamlar, yukarıda açıklanan batı dünyasındaki rakamlarla karşılaştırıldığında, “Sağlam kafa sağlam vücutta bulunur.” sözünde ifadesini bulan geleneksel olarak yücelttiğimiz sporla uyuşmayan bir toplum olduğumuz anlaşılmaktadır.

Uluslar Arası Olimpiyat Komitesi (IOC) desteğiyle ülkemize gelen kadın ve spor konulu nitelikli bir çalışma yapan Kari Fasting ve Gertrud Pfister'in hazırladıkları raporla, yukarıdaki gerçekliği tam anlamıyla gözler önüne sermektedirler.

Fasting ve Pfister'in raporuна göre;

- Türkiye'de kadınların spora katılımı yaşadıkları çevre ve sosyal tabakaya göre şekillenmektedir.
- Geleneksel yapıya sahip Türkiye kadınlarının spor yaşamına katılması ailelerinin desteklemesi ile gelişmektedir. Aksi durumda spora katılım engellenmektedir.
- Çocukların okul başarısından endişe eden aileler spor konusunda çocuklarını desteklememektedirler.
- Genel anlamda spor etkinliklerine kadınların katılımı düşüktür. Spor erkeksi bir iş olarak algılanmaktadır.
- Evli kadınların spora katılımı daha düşüktür. Burada evli kadının kocasının spora katılımına müsaade etmediği görülmektedir.
- Büyük şehirlerde kadınların spora katılımı az da olsa sağlanmakta iken kırsal kesimde ve özellikle doğuda kadınların spora katılımı ve toplumsal hayattaki konumu sorunludur.
- Spor, kadın ve erkeklerin boş zaman değerlendirme seçeneklerinden biri değildir.
- Aile Türk toplumunda önemlidir. Bu nedenle serbest zaman etkinlikleri aile ile birlikte zaman geçirme olarak sürdürülmektedir.
- Son zamanlardaki dünya genelindeki değişimden Türkiye de etkilenmekte ve yeni jenerasyon ile eski jenerasyon arasında büyük farklılıklar bulunmaktadır. Spora katılım düzeyi de bu anlamda artacağı düşünülmektedir.
- Türkiye'de spor, sağlık endişesi durumunda ciddiye alınmıştır. Onun haricinde Türk toplumu daha çok spor faaliyetlerine katılmaktan ziyade izlemeyi tercih etmektedir.
- Fiziksel görünüm ve fazla kilolardan kurtulmak amacıyla zorunlu olarak spor yapılmaktadır.
- Kadınların spora yönelmelerindeki engellerden birisi de muhafazakâr bir yapıya sahip Türk toplumunda örtünmenin spor yaşamında tam sağlanamayacak olmasıdır.
- İslamiyet sağlığa önem veren ve bu öğretilerinde sık sık dile getiren bir dindir. Hz. Muhammed Müslümanları binicilik, yüzme ve okçuluğa teşvik ettiği hadislerle

bilinmektedir. Buna karşın spora katılım erkeklerde yüksek iken kadınlarda çok düşük düzeydedir.

Özellikle kadınlar, geçmişte, sporda yer almamaktaydı, hareketsizlik kadınlar için doğal bir durum olarak nitelendirilmekteydi. Gelenekler, kadına bağlanan değerler, onların spora karşı ilgisizlikleri, bu alanın erkeklere özgü bir etkinlik olarak görülmesini sağlamıştır. Günümüzde herkes için spor anlayışının yaygınlaşması ile sporda cinsel farklılaşma da azalmıştır. Atatürk de sporda cinsel farklılaşmayı kabul etmiyordu. Örneğin O, “Ata, en çok ve en iyi binen Türk erkekleri değildir; Türk kadını da bu işi iyi bilir” demiştir (Tezcan, 1992).

Modernleşme süreciyle birlikte kadınlar daha çok bilinçlenmeye başlayarak spora daha fazla önem verdikleri söylenebilir. Özellikle kent mimarisi içerisine yerleştirilen modern spor aletlerine kadınların oldukça ilgi gösterdikleri gözlenmektedir.

Ülkemizde de kadınların spora aktif olarak katılımları da giderek artış göstermektedir. Bu da kadınların spora olan ilgisinin arttığını göstermektedir. Kadınların bu katılımı branşlara göre farklılık göstermektedir. Ülkemizdeki sporcuların sayıları, bunların cinsiyete ve branşa göre dağılımı Tablo 2.1’ de verilmiştir.

Ancak tüm yapılan çalışmalara rağmen kadınların spora katılımı beklenen düzeyde olmadığı görülmektedir. Bunun arkasında toplumsal ve kültürel özelliklerin olduğu düşünülmektedir. Yapılan araştırmalarda bu görüşü destekler niteliktedir.

2.8. Araştırmayla İlgili çalışmalar

Aicinena (1991) beden eğitimine ilişkin öğretmen ve öğrenci tutumları konulu makalesinde sonuç olarak öğretmen davranışlarının öğrencilerin fiziksel eğitime olan tutumlarını etkilediğini yönünde olmuştur.

Gary ve David (1991) çocukların aktiviteye ilişkin tutumlarını ve beden eğitimi algılarını tespit etmeyi yönelik araştırmalarına 291 ortaöğretim ve 316 ilköğretim öğrencisinin katılmıştır. Araştırma sonucuna göre kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha

pozitif beden eğitimine tutumlarına sahip olduğu ortaya çıktı. Sosyo-ekonomik seviyelerine göre ise fark gözlenmemiştir.

Young ve arkadaşlarının (1996) Toplum sağlık eğitiminin fiziksel aktivite bilgisi, tutumları ve davranışlara etkileri konulu araştırmalarına 18-24 yaş arası rasgele seçilen 1056 erkek ve 1183 bayan katılmıştır. Aynı araştırma iki ay aradan sonra ilk araştırmaya katılan ve gönüllü olan 408 erkek ve 489 bayana tekrar uygulanmıştır. Araştırma sonucunda ikişer yıllık gruplar arasında tutum açısından gelişme olsa da toplum sağlık eğitimi programı geliştirmek için yetersiz görülmüştür.

Koçak ve Kirazcı (1997) tarafından yapılan “beden eğitimine karşı geliştirilen tutumlarda cinsiyet belirleyici bir unsur mudur?” konulu çalışmada ODTÜ’de toplam 5 fakültede 562 öğrenci, 57 öğretim elemanı ve 57 yönetici üzerinde uygulanan çalışmada 304 kadın, 374 erkek için katılımcı bulunmaktadır. Çalışmada Wear tarafından geliştirilen tutum ölçeğinin Türkçeye uyarlaması yapılmış, sonuç olarak öğrenciler ve öğretim elemanları arasında cinsiyet karşılaştırmalarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bununla birlikte idari personeller arasında cinsiyet bakımından anlamlı farklılıklar gözlenmiştir.

Morey ve Karp (1998)’ın “Beden eğitiminde iyi olan bazı öğrenciler neden beden eğitimini sevmezler?” konulu araştırma da öğretmen ve öğrenci beklentilerindeki farklılık öğrencilerin beden eğitimine ilişkin tutumlarını etkiliyor. Çünkü öğretmenler öğrencilerin hareketleri öğrenmeleri ve etkinlikleri arttırmalarını istedikleri için, öğrenciler derste istedikleri içeriği göremiyorlar. Yine velilerin inanç ve tutumlarının da öğrencilerin beden eğitimine ilişkin tutumlarını etkilediğini belirtmişlerdir.

Chung ve Phillips (2002)’in beden eğitimine olan tutum ve boş zaman egzersizi arasındaki ilişki başlıklı araştırmada lise öğrencilerinin cinsiyet ve milliyete göre, beden eğitimine olan tutumları ve boş zaman egzersizi arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Amerika ve Tayvan’dan 451 lise öğrencisinin katıldığı araştırma sonucuna göre; fiziksel eğitime yönelik tutumlarda cinsiyet ve milliyet açısından anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Tayvanlı öğrenciler Amerikalı öğrencilerden daha olumlu tutumlara sahiptir. Erkekler kızlara göre daha fazla boş zaman egzersiz değerlerine sahip ve yine Amerikalı öğrencilerin Tayvanlı öğrencilerden daha fazla boş zaman değerlerine sahip olduğu gözlenmiştir.

Yalçınkaya, vd., (2002) tarafından Üniversite öğrencilerinin “Spora ilgileri ve atılganlık becerileri” ile ilgili çalışması araştırma sonucumuzdan farklılık göstererek, üniversite öğrencilerinin spora ilgilerine ilişkin algıları, bölümlere göre farklılık göstermediği şeklindedir.

Kuzgun ve Sevim (2004) dini eğilimi yüksek olan bireylerin geleneksel cinsiyet rolleri ile ilgili maddelere daha çok katıldıkları sonucunu ileri sürmüşlerdir.

Demirhan ve Koca (2004) yaptıkları çalışmada cinsiyet ve spora katılım açısından lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını ölçmeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonuçlarına göre; kızlar ve erkeklerin tutumları karşılaştırıldığında erkeklerin tutum puanları kızlara oranla daha yüksek gözlenmiştir.

Güllü ve Korucu (2005) tarafından yapılan “ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitim derslerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi” konulu çalışma Malatya’da random seçim ile 647 ilköğretim öğrencisi üzerinde uygulanmış ve sonuç olarak öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin olumlu tutum gösterdiklerine ulaşılmıştır.

Arıkan ve diğerleri (2006) tarafından yapılan “sınıf öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları” çalışmasında öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının genel olarak olumlu olduğu gözlenmiştir.

Erkmen ve diğerleri (2006) tarafından yapılan “özel ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrencilerin çeşitli değişkenlere göre beden eğitim dersi hakkındaki tutum ve görüşleri” konulu çalışmada; özel ilköğretim okullarında uygulanan beden eğitimi ve spor dersleri öğrenciler açısından önemli ve öğrencilerin bu derse karşı tutum ve görüşleri olumlu olduğu gözlenmiştir.

Hünük (2006) tarafından “Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının sınıf düzeyi, öğrenci cinsiyetleri ve öğretmen cinsiyeti ve spora aktif katılımları açısından karşılaştırılması” konulu çalışmada; sınıf düzeyi, cinsiyette erkekler lehine, spora katılım açısından sporu lisansına sahip olanlar lehine, sınıf, cinsiyet ve öğretmenin cinsiyeti söz konusu olduğunda anlamlı bir fark gözlenmiştir.

Koca ve Aşçı (2006) tarafından yapılan “Türk gençlerinin kendini gösterme ilgisi üzerine bir çalışma: beden eğitimi düzenlemeye yönelik bir örnek” konulu çalışmada Türk gençlerinin kendini gösterme ilgisini beden eğitimi sınıflarının cinsiyet durumlarını göz önünde bulundurarak incelemek ve Türk gençlerinin bu ilgiye dayalı beden eğitimi ve beden eğitimi sınıf tercihlerini araştırmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre kendini gösterme ilgisi cinsiyete göre değişmemiştir. Ancak sınıf tercihi konusunda anlamlı farklılıklar bulunmuş; kendini gösterme ilgisi olan kızlar karma olmayan beden eğitimi sınıflarını tercih ettiği gözlenmiştir.

Robazza ve arkadaşlarının (2006) “Ben onu yapamam, tehlikeli görüyorum”: Beden eğitiminde öğrencilerin tutumları ve duygularını değiştirme konulu araştırmada, fiziksel eğitim akrobatik hareketlerinin, bireylerin okul dışı boş zamanlarını fiziksel ve psikolojik zorluklarla sınıflandırılan macera sporlarına yönelimlerini değiştirmede etkin olup olmadığını araştırmışlardır. Bulgular katılımcıların tutumlarının değişmesinde müdahale etmenin etkili olduğunu göstermiştir.

Kangalgil vd., (2006) tarafından yapılan araştırmada lise öğrencilerinin, beden eğitimi ve spora yönelik tutum puanlarının ortalamaları yüksek olmakla beraber erkek öğrencilerin tutum puanlarının kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ancak yapılan bazı araştırmalarda ise performans amacı gütmeyen fiziksel faaliyetlere karşı kızların daha olumlu tutum gösterdiği ortaya konulmuştur.

Subramaniam and Silverman (2007) Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimine ilişkin tutumları konulu araştırmalarında genel olarak öğrencilerin beden eğitimine tutumları ve sınıf düzeyine göre farkı araştırılmış, araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin beden eğitimine tutumları pozitif çıkarken sınıf düzeyine göre ise ters orantılı çıkmıştır. Yani sınıf düzeyi yükseldikçe tutum değerlerinde azalma olduğu gözlenmiştir.

Tatar vd.,’nin (2009) 20-40 yaş arası çalışan ve çalışmayan kadınların spor yapmalarını etkileyen bazı faktörlerin incelenmesi (Sivas il merkezi örneği) çalışmasında araştırmaya katılan kadınların spor yapmalarında yaş önemli bir faktör değildir ($p>0.05$) şeklindedir.

Tomik vd., (2012) tarafından Polonya’da 2704 öğrenci üzerinde yapılan çalışmada da erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre beden eğitimi ve spora yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu ortaya konulmuştur.

Singh ve Devi (2013) tarafından Hindistan’da Manipur’da 180 üniversite öğrencisi üzerinde yapılan araştırmada öğrencilerin spor ve oyuna karşı olumlu tutum sergiledikleri, buna ek olarak erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre oyun ve spora karşı daha olumlu bir tutum oluşturdukları saptanmıştır.

Kızılyallı (2014) tarafından Ankara Üniversitesi öğrencilerinin kadınların spor etkinliklerine katılımlarına ilişkin görüşlerin belirlenmesi çalışması araştırma sonucumuzu destekler niteliktedir. Fakülte değişkenine göre ölçeğin genelinden alınan toplam puanların ortalamalarına bakıldığında öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülteye göre görüşleri arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. İlahiyat Fakültesi’nde öğrenim gören öğrencilerin ölçekte verilen ifadelerle yönelik tutumlarının ortalaması İletişim Fakültesi ve Mühendislik Fakültesi’nde öğrenim gören öğrencilere göre daha düşüktü. Katılımcıların fakülte değişkenine göre ölçekte verilen ifadelerle yönelik genel tutumları ise olumludur. İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin geleneksel cinsiyet rolleriyle ilgili maddelere daha çok katıldıkları görülmüştür.

Türkmen vd., (2016) tarafından Bartın Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi öğrencilerine yönelik yapılan spor tutumu çalışmasında öğrencilerin cinsiyet ve spora yönelik tutumları arasında anlamlı farklılık görülmektedir. Bu farklılık erkek öğrencilerin kadın öğrencilere oranla daha yüksek tutum göstermesidir

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli:

Bartın ilinde bulunan Okul Yöneticilerinin Spora Yönelik Tutumları ve Kadınların Spor Etkinliklerine Katılımlarına Dair Görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan bu araştırma, genel tarama modellerinden biri olan kesit alma yaklaşımı ve ilişkiel tarama modeli ile yapılmıştır.

3.2. Evren, Örneklem veya Çalışma Grubu

Araştırmanın evreni aynı zamanda çalışma evrenini oluşturmuştur. Bu çalışmanın evreni 2016-2017 eğitim öğretim yılında Bartın İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı okullarda görev yapan 184 okul yöneticisinden oluşmuştur. Kolayda örnekleme yöntemi kullanılarak seçilen örneklem grubu ise 24'ü kadın 101'i erkek olmak üzere 125 okul yöneticisinden oluşmuştur.

Örnekleme yer alan okul yöneticilerinin demografik özelliklerine ilişkin dağılım Tablo 4.1'de görülmektedir.

3.3. Verilerin Toplaması ve Ölçme Araçları

Bartın Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinler alındıktan sonra Spora Yönelik Tutum ölçeği ile Kadınların Spor Etkinliklerine Katılımlarına Dair Görüşlerinin Araştırılması ölçeği, araştırmacı eşliğinde Bartın ilinde görev yapan okul yöneticileri tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle doldurulmuştur. Elde edilen veriler SPSS paket programında değerlendirilmek üzere bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak iki ölçek kullanılmıştır.

Kadınların Spor Etkinliklerine Katılımlarına Dair Görüşlerine yönelik olan ölçek 2 bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde araştırmaya katılanların demografik değişkenleri olan yaş, cinsiyet, medeni durum, çocuk sayısı, branş, görev yaptığı okul tipi, okuldaki görevi, hizmet yılı, spor yapıp yapmadığı ve yapıyorsa aktif sporculuk durumu ile ilgili

olmak üzere toplam 11 madde yer almaktadır. İkinci bölümde ise 39 maddeden oluşan kadınların fiziksel faaliyetlere ve spora katılımlarına ilişkin görüşler bulunmaktadır.

- **Kişisel Bilgi Formu:** Okul yöneticilerine ait cinsiyet, yaş, çocuk sayısı, görev yapılan okul türü, görev türü, hizmet yılı, yöneticilikteki hizmet yılı, spor yapma durumu ve spor yapma düzeyi gibi demografik değişkenleri içeren sorulardan oluşmaktadır.
- **Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Görüş Ölçeği:** Kızılyalı (2014)'ın yürüttüğü yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilen ve beşli likert derecelendirme ölçeği şeklinde oluşturulan ölçek, Geçerlik ve Güvenirlik çalışması Ankara Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu Hazırlık Sınıflarında ve Eczacılık Fakültesi'nde öğrenim gören 465 öğrenciye uygulanmıştır. Ön uygulamada ölçekte 55 soru yer almıştır. Geçerlik ve Güvenirlik çalışması sonucu ölçme aracındaki soru sayısı 39'e düşürülmüştür. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri 0.91 bulunmuştur. Faktör analizi için Barlett testi sonucu [9484,825 (p<0.001)] olarak bulunmuştur. Ölçeğin açıklanan toplam varyans oranı %32,78'dir. Bu nedenle ölçeğin tek boyutlu olmasına karar verilmiştir. Ölçeğin güvenirligi için hesaplanan Cronbach's Alpha iç tutarlılık katsayısı 769 olarak bulunmuştur. Böylece ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğu sonucuna varılmıştır. Ölçek likert tipi ölçek olarak düzenlenmiştir. Derecelendirmede sırası ile "Tam Katılıyorum", "Çok Katılıyorum", "Orta Düzeyde Katılıyorum", "Az Katılıyorum" ve "Hiç Katılmıyorum" seçenekleri yer almaktadır. Ölçekteki olumlu 24 maddeden alınabilecek en yüksek puan $24 \times 5 = 120$ 'dir. Alınabilecek en düşük puan ise $24 \times 1 = 24$ 'tür. Olumsuz maddelerden alınabilecek en yüksek puan $15 \times 5 = 75$, en düşük puan ise $15 \times 1 = 15$ 'tir. Elde edilen veriler bu puanlama üzerinden değerlendirilecektir.
- **Spora Yönelik Tutum Ölçeği:** Şentürk (2012) tarafından bireylerin spora yönelik tutumlarını saptayabilmek için bir ölçek geliştirilmesi amaçlanmıştır. Spora Yönelik Tutum ölçeği öğrencilerin spora yönelik tutumlarını belirlemeye yönelik 25 maddeden oluşmaktadır. Yapılan içerik analizinde 3 faktör (boyut) ortaya çıkmıştır. Birinci boyut "spora ilgi duyma", ikinci boyut "sporla yaşama" ve üçüncü boyut ise "aktif spor yapma" şeklinde sınıflandırılmıştır. Bu şekilde yapılan faktör analizi KMO değeri 0.958 olarak bulunmuştur. Analiz sonucunda Barlett testi anlamlı

bulunmuştur ($\chi^2=8712.629$; $p<.001$). Madde toplam korelasyonuna yönelik sonuçların 0.50 ile 0.74 arasında değiştiği görülmektedir. SYTÖ'nin zamana göre puan değişmezliğine ilişkin olarak güvenilirliği test-tekrar test yöntemiyle ölçülmüş, iki uygulama puanlarının karşılaştırılması sonucunda elde edilen korelasyon katsayısı ($r=.89$) aynı zamanda testin güvenilirliğini de vermektedir. Ayrıca bu iki uygulama için ayrı ayrı hesaplanan Cronbach Alfa değerleri sırasıyla, .83 ve .87 olarak bulunmuştur. Yanıtlayıcının kendisine uygun olan beş kutucuktan birini işaretlediği Likert tipi bir ölçektir. Ölçekten alınabilecek minimum puan 25 ve maksimum puan 125'tir. Puanın yüksekliği, spora yönelik tutumun yüksekliğine işaret eder. Ölçek maddeleri olumlu puanlanmış ve ters puanlama yapılmamıştır. Okul sporları müsabakalarına katılan 95 öğrenci ile bir görüşme yapmış ve ölçek için 53 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuştur. 53 maddeden 32'si çalışmanın amacına uygun olarak araştırmacı tarafından özenle seçilerek ölçek hazırlanmıştır. Ölçek, Muğla şehir merkezindeki farklı üç lisenin 9. ve 10. sınıflarında öğrenim gören, yaşları 14-17 arasında değişen 594 (324'ü (%54.7) erkek, 270'i (%45.3) kız ve 327'si (%55.1) 9.sınıfta, 267'si (%44.9) de 10.sınıfta) ortaöğretim öğrencisine uygulanmıştır. Elde edilen verilere faktör analizi yapılarak 25 maddeden oluşan ve toplam değişkenliğin %88.6'sını açıklayan üç faktörlü bir yapı ($\alpha=0.972$) tespit edilmiştir. Birinci faktör "spora ilgi duyma" ($\alpha=0.972$), ikinci faktör "sporla yaşama" ($\alpha=0.983$) ve üçüncü faktör ise "aktif spor yapma" ($\alpha=0.954$) olarak tanımlanmıştır. 5'li likert olarak cevaplandırılan 25 madden oluşmaktadır ve üç faktör altında ele alınmaktadır. Birinci faktör 12 madde ile "Spora İlgi Duyma" başlığı altında, ikinci faktör 7 madde ile "Sporla Yaşam" başlığı altında ve üçüncü faktör 6 madde ile "Aktif Spor Yapma" başlığı altında ele alınmaktadır.

3.5. Verilerin Analizi ve Çözümlemesi

Verilerin analizi bilgisayar ortamında SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 21.0 paket programında yapılacaktır. Verilerin analizinde verilerin normal dağılım gösterip göstermemesine bakılarak parametrik ve non-parametrik testlerden yararlanılacaktır. Okul yöneticilerinden toplanan veriler SPSS programına giriş yapılmıştır. Toplanan 130 veri içerisinden uç değerler ve kayıp veriler incelendikten sonra 5 veri araştırmadan çıkarılarak 125 veri üzerinden analizler yapılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

4.1. Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.1: Okul Yöneticilerinin Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

	Kategoriler	<i>f</i>	%
Cinsiyet	Kadın	24	19,2
	Erkek	101	80,8
Yaş	40 ve Altı	33	26,4
	41-50	53	42,4
	51 ve Üstü	39	31,2
Çocuk Sayısı	1 Çocuk veya Hiç	36	28,8
	2 Çocuk	63	50,4
	3 Çocuk ve Üstü	26	20,8
Görev Yapılan Okul	İlkokul	42	33,6
	Ortaokul	47	37,6
	Lise	36	28,8
Görev Türü	Müdür veya Müdür Baş Yardımcısı	52	41,6
	Müdür Yardımcısı	73	58,4
Hizmet Yılı	20 Yıl ve Altı	60	48,0
	21 Yıl ve Üstü	65	52,0
Yöneticilik Hizmet Yılı	5 Yıl ve Altı	45	36,0
	6-15 Yıl	49	39,2
	16 Yıl ve Üstü	31	24,8
Spor Yapma Durumu	Evet	67	53,6
	Hayır	58	46,4
Spor Yapma Düzeyi	Yapmamış	85	68,0
	Lisanslı Sporcu	40	32,0
Toplam		125	100,0

Tablo 4.1'e bakıldığında okul yöneticilerinin demografik özelliklerine ilişkin dağılımlarının incelendiği görülmektedir. Cinsiyete göre dağılıma bakıldığında, 24 (%19,2) kadın okul yöneticisi ve 101 (%80,8) erkek okul yöneticisi bulunmaktadır. Yaş düzeylerine ilişkin dağılıma bakıldığında, 40 ve altı yaş düzeyine sahip olan 33 (%26,4) okul yöneticisi, 41-50 yaş düzeyine sahip olan 53 (%42,4) okul yöneticisi, 51 ve üstü yaş düzeyine sahip olan 39 (%31,2) okul yöneticisi bulunmaktadır. Yöneticilerin sahip oldukları çocuk sayılarına göre dağılımlarına bakıldığında, 1 çocuk veya hiç çocuğu olmayan 36 (%28,8) okul yöneticisi, 2 çocuğu olan 63 (%50,4) okul yöneticisi, 3 çocuk ve daha fazla çocuğu olan 26 (%20,8) okul yöneticisi bulunmaktadır. Yöneticilerin görev yaptıkları okul türlerine göre dağılımları incelendiğinde, ilkokulda görev yapan 42 (%33,6) okul yöneticisi, ortaokulda görev yapan 47 (%37,6) okul yöneticisi ve lisede görev yapan 36 (%28,8) okul yöneticisi bulunmaktadır. Yöneticilerin görev türlerine göre dağılımları incelendiğinde, müdür veya müdür başyardımcısı olarak görev yapan 52 (%41,6) okul yöneticisi ve müdür yardımcısı olarak görev yapan 73 (%58,4) okul yöneticisi bulunmaktadır. Okul yöneticilerinin hizmet yıllarına göre dağılımları incelendiğinde, 20 yıl ve altı hizmet yılına sahip olan 60 (%48,0) okul yöneticisi, 21 yıl ve üstü hizmet yılına sahip olan 65 (%52,0) okul yöneticisi bulunmaktadır. Okul yöneticilerinin yöneticilik hizmet yıllarına göre dağılımları incelendiğinde, 5 yıl ve altı yöneticilik hizmet yılına sahip 45 (%36,0) okul yöneticisi, 6-15 yıl yöneticilik hizmet yılına sahip 49 (%39,2) okul yöneticisi, 16 yıl ve üstü yöneticilik hizmet yılına sahip 31 (%24,8) okul yöneticisi bulunmaktadır. Okul yöneticilerinin spor yapma durumlarına göre dağılımları incelendiğinde, spor yapan 67 (%53,6) okul yöneticisi ve spor yapmayan 58 (%46,4) okul yöneticisi bulunmaktadır. Okul yöneticilerinin spor yapma düzeylerine ilişkin dağılımları incelendiğinde, spor yapmamış veya amatör olarak spor yapmış olan 85 (%68,0) okul yöneticisi ve lisanslı olarak spor yapmış veya yapıyor olan 40 (%32,0) okul yöneticisi bulunmaktadır. Araştırmaya katılan toplam 125 (%100,0) okul yöneticisi bulunmaktadır.

4.2. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Birinci Alt Problem: Okul yöneticilerinin spora yönelik tutumları ne düzeydedir?

Tablo 4.2: Yöneticilerin Spora Yönelik Tutum Ölçeğinin Geneli ve Alt Faktörlerine İlişkin Betimsel İstatistikler

	N	Minimum	Maximum	$\bar{X}$ (Ortalama)	S (Standart Sapma)	Çarpıklık
Spora İlgi Duyma	125	22,00	58,00	43,50	8,02	,303
Sporla Yaşam	125	13,00	34,00	24,98	4,90	,248
Aktif Spor Yapma	125	8,00	28,00	18,02	4,43	,028
Spora Yönelik Tutum	125	51,00	117,00	86,51	15,84	,161

Tablo 4.2'ye bakıldığında okul yöneticilerinin spora yönelik tutum ölçeğinin geneline ve alt faktörlerine ilişkin tutum düzeylerinin incelendiği görülmektedir. “Spora İlgi Duyma” alt faktöründe okul yöneticilerinin minimum aldığı puanın 22 ve maksimum aldığı puanın 58 olduğu görülmektedir. Spora ilgi duymaya yönelik yöneticilerinin tutum düzeylerinin $\bar{X}=43,50$ ($S=8,02$) ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Çarpıklık değerine bakıldığında ortalamanın üstünde bir dağılım sergilendiği yani okul yöneticilerinin spora ilgi duymaya yönelik tutumlarının yüksek olduğu görülmektedir.

“Sporla Yaşam” alt faktöründe okul yöneticilerinin minimum aldığı puanın 13 ve maksimum aldığı puanın 34 olduğu görülmektedir. Sporla yaşama yönelik yöneticilerinin tutum düzeylerinin $\bar{X}=24,98$ ($S=4,90$) ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Çarpıklık değerine bakıldığında ortalamanın üstünde bir dağılım sergilendiği yani okul yöneticilerinin spora yaşama yönelik tutumlarının yüksek olduğu görülmektedir.

“Aktif Spor Yapma” alt faktöründe okul yöneticilerinin minimum aldığı puanın 8 ve maksimum aldığı puanın 28 olduğu görülmektedir. Aktif spor yapmaya yönelik yöneticilerinin tutum düzeylerinin $\bar{X}=18,02$ ($S=4,43$) ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Çarpıklık değerine bakıldığında ortalamanın üstünde bir dağılım sergilendiği yani okul yöneticilerinin aktif spor yapmaya yönelik tutumlarının biraz yüksek olduğu görülmektedir.

Spora yönelik tutum ölçeğinin geneline ilişkin okul yöneticilerinin minimum aldığı puanın 51 ve maksimum aldığı puanın 117 olduğu görülmektedir. Okul yöneticilerinin spora yönelik tutum düzeylerinin $\bar{X}=86,51$ ($S=15,84$) ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Çarpıklık değerine bakıldığında ortalamanın üstünde bir dağılım sergilendiği yani okul yöneticilerinin spora yönelik tutumlarının yüksek olduğu görülmektedir.

4.3. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

İkinci Alt Problem: Okul yöneticilerinin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin yönetici algısı ne düzeydedir?

Tablo4.3: Yöneticilerin Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Algılarına Ait Betimsel İstatistikler

	N	Minimum	Maximum	$\bar{X}$	S.S.	Çarpıklık
Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Yönetici Algısı	125	34,00	76,00	51,98	9,78	,298

Kriterler: “0-38=Olumsuz”; “39-78=Az Olumlu”; “79-117=Olumlu”; “118-156=Çok Olumlu (Kızılyalı, 2014)

Tablo 4.3’e bakıldığında okul yöneticilerinin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algılarına ait betimsel istatistiklerin incelendiği görülmektedir. Okul yöneticilerinin minimum algı düzeylerinin 34 ve maksimum algı düzeylerinin 76 puan olduğu görülmektedir. Okul yöneticilerinin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları $\bar{X}=51,98$ ($S=9,78$) ortalama ile az olumlu olduğu görülmektedir. Çarpıklık değeri incelendiğinde ise genel itibari ile yöneticilerin algı düzeylerinin ortalamanın altında bir dağılım sergilediği yani düşük düzeyde bir algıya sahip olduğu görülebilmektedir.

4.4. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Üçüncü Alt Problem: Okul yöneticilerinin cinsiyetlerine göre spora yönelik tutumları arasında farklılık var mıdır?

Tablo 4.4: Yöneticilerin Cinsiyetlerine Göre Spora Yönelik Tutumları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample (Bağımsız Örneklem) T-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	t	sd	p
Spora İlgi Duyma	Kadın	24	39,13	8,44	3,08	123	,003*
	Erkek	101	44,54	7,59			
Sporla Yaşam	Kadın	24	22,88	4,20	2,39	123	,018*
	Erkek	101	25,49	4,94			
Aktif Spor Yapma	Kadın	24	16,88	4,54	1,42	123	,159
	Erkek	101	18,30	4,39			
Spora Yönelik Tutum	Kadın	24	78,88	15,40	2,69	123	,008*
	Erkek	101	88,33	15,46			

*p<,05

Tablo 4.4 incelendiğinde okul yöneticilerinin cinsiyetlerine göre spora yönelik tutum ölçeğinin geneli ve alt faktörlerine ait tutum düzeyleri arasındaki farklılığın incelendiği görülmektedir. “Spora İlgi Duyma” alt faktöründe kadın yöneticilerin tutumları ($\bar{X}$ =39,13) ile erkek yöneticilerin tutumları ($\bar{X}$ =44,54) arasında $t_{(123)}=3,08$, $p=,003<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir.

“Sporla Yaşam” alt faktöründe kadın yöneticilerin tutumları ($\bar{X}$ =22,88) ile erkek yöneticilerin tutumları ($\bar{X}$ =25,49) arasında $t_{(123)}=2,39$, $p=,018<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir.

“Aktif Spor Yapma” alt faktöründe kadın yöneticilerin tutumları ($\bar{X}$ =16,88) ile erkek yöneticilerin tutumları ($\bar{X}$ =18,30) arasında $t_{(123)}=1,42$, $p=,159>,05$ 'e göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Spora yönelik tutum ölçeğinin geneline ilişkin kadın yöneticilerin tutumları ($\bar{X}$ =78,88) ile erkek yöneticilerin tutumları ($\bar{X}$ =88,33) arasında $t_{(123)}=2,69$, $p=,008<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir.

4.5. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Dördüncü Alt Problem: Okul yöneticilerinin cinsiyetlerine göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında farklılık var mıdır?

Tablo 4.5: Yöneticilerin Cinsiyetlerine Göre Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample (Bağımsız Örneklem) T-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	t	sd	p
Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Yönetici Algısı	Kadın	24	56,54	9,05	3,60	123	,010*
	Erkek	101	50,89	9,67			

*p<,05

Tablo 4.5'e bakıldığında okul yöneticilerinin cinsiyetlerine göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasındaki farklılığın incelendiği görülmektedir. Kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin kadın yöneticilerin algıları ($\bar{X}$ =56,54) ile erkek yöneticilerin algıları ($\bar{X}$ =50,89) arasında $t_{(123)}=3,60$, $p=,010<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Kadın yöneticilerin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algılarının, erkek yöneticilerin algılarından daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

4.6. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Beşinci Alt Problem: Okul yöneticilerinin yaşlarına göre spora yönelik tutumları arasında farklılık var mıdır?

Tablo 4.6: Yöneticilerin Yaşlarına Göre Spora Yönelik Tutumları Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

	Yaş	N	$\bar{X}$	S	F(2-122)	p	Post Hoc (Tukey)
Spora İlgi Duyuma	40 ve Altı	33	47,00	7,00	8,57	,000*	1>3, 2>3
	41-50	53	44,11	8,13			
	51 ve Üstü	39	39,72	7,23			
Sporla Yaşam	40 ve Altı	33	26,94	4,74	9,02	,000*	1>3, 2>3
	41-50	53	25,58	4,78			
	51 ve Üstü	39	22,51	4,25			

	40 ve Altı	33	19,52	4,68			
Aktif Spor Yapma	41-50	53	17,91	4,44	3,20	,044*	1>3
	51 ve Üstü	39	16,92	3,94			
	40 ve Altı	33	93,45	15,12			
Spora Yönelik Tutum	41-50	53	87,60	15,57	8,41	,000*	1>3, 2>3
	51 ve Üstü	39	79,15	13,97			

*p<,05 Kriterler: “40 ve Altı =1”; “41-50=2”; “51 ve Üstü =3”

Tablo 4.6’ya bakıldığında okul yöneticilerinin yaşlarına göre spora yönelik tutum ölçeğinin geneli ve alt faktörlerine ilişkin tutum düzeyleri arasındaki farklılığın incelendiği görülmektedir. “Spora İlgi Duyma” alt faktöründe okul yöneticilerinin yaşlarına göre tutumları arasında $F_{(2-122)}=8,57$, $p=,000<,05$ ’e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, “51 ve Üstü” yaş düzeyine sahip olan yöneticilerin spora ilgi duymaya yönelik tutumlarının ($\bar{X}=39,72$), “40 ve Altı” yaş düzeyine sahip olan yöneticilerin spora ilgi duymaya yönelik tutumlarından ($\bar{X}=47,00$) ve “41-50” yaş düzeyine sahip olan yöneticilerin spora ilgi duymaya yönelik tutumlarından ($\bar{X}=44,11$) daha düşük olmasından kaynaklanmaktadır.

“Sporla Yaşam” alt faktöründe okul yöneticilerinin yaşlarına göre tutumları arasında $F_{(2-122)}=9,02$, $p=,000<,05$ ’e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, “51 ve Üstü” yaş düzeyine sahip olan yöneticilerin sporla yaşama yönelik tutumlarının ($\bar{X}=22,51$), “40 ve Altı” yaş düzeyine sahip olan yöneticilerin sporla yaşama yönelik tutumlarından ($\bar{X}=26,94$) ve “41-50” yaş düzeyine sahip olan yöneticilerin sporla yaşama yönelik tutumlarından ($\bar{X}=25,58$) daha düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Okul yöneticilerinin yaş düzeyleri arttıkça sporla yaşama yönelik tutumları düşmektedir.

“Aktif Spor Yapma” alt faktöründe okul yöneticilerinin yaşlarına göre tutumları arasında $F_{(2-122)}=3,20$, $p=,044<,05$ ’e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, “51 ve Üstü” yaş düzeyine sahip olan yöneticilerin aktif spor yapmaya yönelik tutumlarının ($\bar{X}=16,92$), “40 ve Altı” yaş düzeyine sahip olan yöneticilerin aktif spor yapmaya yönelik tutumlarından ($\bar{X}=19,52$) daha düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Okul yöneticilerinin yaş düzeyleri arttıkça aktif spor yapmaya yönelik tutumları düşmektedir.

Spora yönelik tutum ölçeğinin geneline ilişkin okul yöneticilerinin yaşlarına göre tutumları arasında $F_{(2-122)}=8,41$, $p=,000<,05$ ’e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir.

Bu anlamlı farklılık, “51 ve Üstü” yaş düzeyine sahip olan yöneticilerin spora yönelik tutumlarının ($\bar{X} = 79,15$), “40 ve Altı” yaş düzeyine sahip olan yöneticilerin spora yönelik tutumlarından ($\bar{X} = 93,45$) ve “41-50” yaş düzeyine sahip olan yöneticilerin spora yönelik tutumlarından ($\bar{X} = 87,60$) daha düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Okul yöneticilerinin yaş düzeyleri arttıkça spora yönelik tutumları düşmektedir.

4.7. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Altıncı Alt Problem: Okul yöneticilerinin yaşlarına göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında farklılık var mıdır?

Tablo 4.7: Yöneticilerin Yaşlarına Göre Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

	Yaş	N	$\bar{X}$	S	F(2-122)	p	Post Hoc (Tukey)
Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Yönetici Algısı	40 ve Altı	33	54,24	10,78	1,27	,286	
	41-50	53	51,45	9,62			
	51 ve Üstü	39	50,77	9,01			

Tablo 4.7’ye bakıldığında okul yöneticilerinin yaşlarına göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasındaki farklılığın incelendiği görülmektedir. Okul yöneticilerinin yaşlarına göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında $F_{(2-122)}=1,27$, $p=,286>,05$ ’e göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Anlamlı farklılık olmamasına rağmen okul yöneticilerinin yaş düzeyleri arttıkça kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları düşmektedir.

4.8. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Yedinci Alt Problem: Okul yöneticilerinin sahip oldukları çocuk sayılarına göre spora yönelik tutumları arasında farklılık var mıdır?

Tablo 4.8: Yöneticilerin Sahip Oldukları Çocuk Sayılarına Göre Spora Yönelik Tutumları Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

	Çocuk Sayısı	N	$\bar{X}$	S	F(2-122)	p	Post Hoc (Tukey)
Spora İlgi Duyma	1 Çocuk veya Hiç	36	45,56	6,72	3,74	,027*	1>3
	2 Çocuk	63	43,75	8,81			
	3 Çocuk ve Üstü	26	40,08	6,70			
Sporla Yaşam	1 Çocuk veya Hiç	36	26,28	4,56	3,18	,045*	1>3
	2 Çocuk	63	25,00	5,21			
	3 Çocuk ve Üstü	26	23,15	4,10			
Aktif Spor Yapma	1 Çocuk veya Hiç	36	18,81	4,35	2,69	,072	
	2 Çocuk	63	18,29	4,82			
	3 Çocuk ve Üstü	26	16,31	3,04			
Spora Yönelik Tutum	1 Çocuk veya Hiç	36	90,64	13,93	3,96	,022*	1>3
	2 Çocuk	63	87,03	17,30			
	3 Çocuk ve Üstü	26	79,54	12,39			

*p<,05 Kriterler: “1 Çocuk veya Hiç =1”; “2 Çocuk =2”; “3 Çocuk ve Üstü =3”

Tablo 4.8’e bakıldığında okul yöneticilerinin sahip oldukları çocuk sayılarına göre spora yönelik tutum ölçeğinin geneli ve alt faktörlerine ait tutumları arasındaki farklılığın incelendiği görülmektedir. “Spora İlgi Duyma” alt faktöründe okul yöneticilerinin sahip oldukları çocuk sayılarına göre tutum düzeyleri arasında $F_{(2-122)}=3,74$, $p=,027<,05$ ’e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, 1 çocuğa sahip veya hiç çocuğu olmayan okul yöneticilerinin spora ilgi duymaya yönelik tutumlarının ($\bar{X}=45,56$), 3 çocuk ve daha fazla çocuğa sahip olan okul yöneticilerinin spora ilgi duymaya yönelik tutumlarından ($\bar{X}=40,08$) daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

“Sporla Yaşam” alt faktöründe okul yöneticilerinin sahip oldukları çocuk sayılarına göre tutum düzeyleri arasında $F_{(2-122)}=3,18$, $p=,045<,05$ ’e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, 1 çocuğa sahip veya hiç çocuğu olmayan okul yöneticilerinin sporla yaşama yönelik tutumlarının ($\bar{X}=26,28$), 3 çocuk ve daha fazla

çocuğa sahip olan okul yöneticilerinin sporla yaşama yönelik tutumlarından ($\bar{X}=23,15$) daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

“Aktif Spor Yapma” alt faktöründe okul yöneticilerinin sahip oldukları çocuk sayılarına göre tutum düzeyleri arasında $F_{(2-122)}=2,69$, $p=,072>,05$ 'e göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Anlamlı farklılık olmamasına rağmen çocuk sayısı arttıkça yöneticilerin aktif spor yapmaya yönelik tutumları düşmektedir.

Spora yönelik tutum ölçeğinin geneline ilişkin okul yöneticilerinin sahip oldukları çocuk sayılarına göre tutum düzeyleri arasında $F_{(2-122)}=3,96$, $p=,022<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, 1 çocuğa sahip veya hiç çocuğu olmayan okul yöneticilerinin spora yönelik tutumlarının ($\bar{X}=90,64$), 3 çocuk ve daha fazla çocuğa sahip olan okul yöneticilerinin spora yönelik tutumlarından ($\bar{X}=79,54$) daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Okul yöneticilerinin sahip oldukları çocuk sayıları arttıkça spora yönelik tutumları düşmektedir.

4.9. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Sekizinci Alt Problem: Okul yöneticilerinin sahip oldukları çocuk sayılarına göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında farklılık var mıdır?

Tablo 4.9: Yöneticilerin Sahip Oldukları Çocuk Sayılarına Göre Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

	Çocuk Sayısı	N	$\bar{X}$	S	F(2-122)	p	Post Hoc (Tukey)
Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Yönetici Algısı	1 Çocuk veya Hiç	36	54,94	9,57	4,65	,011*	1>3
	2 Çocuk	63	52,13	9,46			
	3 Çocuk ve Üstü	26	47,50	9,52			

* $p<,05$ Kriterler: “1 Çocuk veya Hiç =1”; “2 Çocuk =2”; “3 Çocuk ve Üstü =3”

Tablo 4.9'a bakıldığında okul yöneticilerinin sahip oldukları çocuk sayılarına göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasındaki farklılığın incelendiği

görülmektedir. Okul yöneticilerinin sahip oldukları çocuk sayılarına göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında $F_{(2-122)}=4,65$, $p=,011<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, 1 çocuğa sahip veya hiç çocuğu olmayan okul yöneticilerinin algı düzeylerinin ($\bar{X}=54,94$), 3 çocuk ve daha fazla çocuğa sahip olan okul yöneticilerinin algı düzeylerinden ($\bar{X}=47,50$) daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Okul yöneticilerinin sahip oldukları çocuk sayıları arttıkça kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algı düzeyleri düşmektedir.

4.10. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Dokuzuncu Alt Problem: Okul yöneticilerinin görev yaptıkları okul türüne göre spora yönelik tutumları arasında farklılık var mıdır?

Tablo 4.10: Yöneticilerin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Spora Yönelik Tutumları Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

	Okul Türü	N	$\bar{X}$	S	F(2-122)	p
Spora İlgi Duyma	İlkokul	42	44,55	7,95	,69	,505
	Ortaokul	47	43,40	8,80		
	Lise	36	42,42	7,04		
Sporla Yaşam	İlkokul	42	25,40	4,65	,71	,492
	Ortaokul	47	25,23	5,43		
	Lise	36	24,17	4,47		
Aktif Spor Yapma	İlkokul	42	18,67	4,27	,67	,512
	Ortaokul	47	17,77	4,76		
	Lise	36	17,61	4,20		
Spora Yönelik Tutum	İlkokul	42	88,62	15,90	,76	,472
	Ortaokul	47	86,40	17,17		
	Lise	36	84,19	13,92		

* $p<,05$

Tablo 4.10'a bakıldığında okul yöneticilerinin görev yaptıkları okul türlerine göre spora yönelik tutum ölçeğinin geneli ve alt faktörlerine ait tutumları arasındaki farklılığın incelendiği görülmektedir. "Spora İlgi Duyma" alt faktöründe okul yöneticilerinin görev yaptıkları okul türlerine göre tutum düzeyleri arasında $F_{(2-122)}=,69$, $p=,505>,05$ 'e göre

anlamli farklilik olmadigi gorulmektedir. Anlamli farklilik olmamasina ragmen yoneticilerin gorev yaptiklari okul turunun seviyesi arttikca spora ilgi duymaya yonelik tutum duzeyleri de dusmektedir.

“Sporla Yasam” alt faktöründe okul yoneticilerinin gorev yaptiklari okul türlerine göre tutum duzeyleri arasında $F_{(2-122)}=,71$, $p=,492>,05$ 'e göre anlamli farklilik olmadigi gorulmektedir. Anlamli farklilik olmamasina ragmen yoneticilerin gorev yaptiklari okul türünün seviyesi arttikca sporla yasama yonelik tutum duzeyleri de dusmektedir.

“Aktif Spor Yapma” alt faktöründe okul yoneticilerinin gorev yaptiklari okul türlerine göre tutum duzeyleri arasında $F_{(2-122)}=,67$, $p=,512>,05$ 'e göre anlamli farklilik olmadigi gorulmektedir. Anlamli farklilik olmamasina ragmen yoneticilerin gorev yaptiklari okul türünün seviyesi arttikca aktif spor yapmaya yonelik tutum duzeyleri de dusmektedir.

Spora yonelik tutum olceginin geneline iliskin okul yoneticilerinin gorev yaptiklari okul türlerine göre tutum duzeyleri arasında $F_{(2-122)}=,76$, $p=,472>,05$ 'e göre anlamli farklilik olmadigi gorulmektedir. Anlamli farklilik olmamasina ragmen yoneticilerin gorev yaptiklari okul türünün seviyesi arttikca spora yonelik tutum duzeyleri de dusmektedir.

4.11. Onuncu Alt Probleme Iliskin Bulgular ve Yorumlar

Onuncu Alt Problem: Okul yoneticilerinin gorev yaptiklari okul türüne göre kadınlarin spor etkinliklerine katilmalarına iliskin algıları arasında farklilik var midir?

Tablo 4.11: Yoneticilerin Gorev Yaptiklari Okul Türüne Göre Kadınlarin Spor Etkinliklerine Katilmalarına Iliskin Algıları Arasındaki Farklılığa Iliskin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

	Okul Türü	N	$\bar{X}$	S	F(2-122)	p
Kadınlarin Spor Etkinliklerine	İlkokul	42	52,33	10,68		
Katilmalarına Iliskin Yönetici	Ortaokul	47	52,51	8,41	,33	,721
Algısı	Lise	36	50,86	10,52		

* $p<,05$

Tablo 4.11'e bakıldığında okul yöneticilerinin görev yaptıkları okul türlerine göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasındaki farklılığın incelendiği görülmektedir. Okul yöneticilerinin görev yaptıkları okul türlerine göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında $F_{(2-122)}=,33$, $p=,721>,05$ 'e göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Anlamlı farklılık olmamasına rağmen, Liselerde görev yapan yöneticilerin kadının spor yapmasına yönelik algısının, ilkokul ve ortaokulda görev yapan yöneticilerin algı düzeylerine göre daha düşük olduğu görülmektedir.

4.12. On Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

On Birinci Alt Problem: Okul yöneticilerinin görev türlerine göre spora yönelik tutumları arasında farklılık var mıdır?

Tablo 4.12: Yöneticilerin Görev Türlerine Göre Spora Yönelik Tutumları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample (Bağımsız Örneklem) T-Testi Sonuçları

Görev Türü		N	$\bar{X}$	S	t	sd	p
Spora İlgi	Müdür veya Müdür Başyardımcısı	52	43,85	7,44	,40	123	,689
Duyuma	Müdür Yardımcısı	73	43,26	8,45			
Sporla Yaşam	Müdür veya Müdür Başyardımcısı	52	24,65	4,82	,63	123	,527
Yapma	Müdür Yardımcısı	73	25,22	4,98			
Aktif Spor	Müdür veya Müdür Başyardımcısı	52	17,83	4,05	,42	123	,677
Yapma	Müdür Yardımcısı	73	18,16	4,71			
Spora Yönelik Tutum	Müdür veya Müdür Başyardımcısı	52	86,33	14,88	,11	123	,913
	Müdür Yardımcısı	73	86,64	16,58			

* $p<,05$

Tablo 4.12'ye bakıldığında okul yöneticilerinin görev türlerine göre spora yönelik tutum ölçeğinin geneli ve alt faktörlerine ait tutumları arasındaki farklılığın incelendiği görülmektedir. "Spora İlgi Duyuma" alt faktöründe okul yöneticilerinin görev türlerine göre tutum düzeyleri arasında $t_{(123)}=,40$, $p=,689>,05$ 'e göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. "Sporla Yaşam" alt faktöründe okul yöneticilerinin görev türlerine göre tutum düzeyleri arasında $t_{(123)}=,63$, $p=,527>,05$ 'e göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. "Aktif Spor Yapma" alt faktöründe okul yöneticilerinin görev türlerine göre

tutum düzeyleri arasında $t_{(123)}=,42$, $p=,677>,05$ 'e göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Spora yönelik tutum ölçeğinin geneline ilişkin okul yöneticilerinin görev türlerine göre tutum düzeyleri arasında $t_{(123)}=,11$, $p=,913>,05$ 'e göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Okul yöneticilerinden müdür veya müdür başyardımcısı olarak görev yapanların spora yönelik tutumları ile müdür yardımcısı olarak görev yapanların spora yönelik tutumları arasında çok az bir farklılık olduğundan anlamlı çıkmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

4.13. On İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

On İkinci Alt Problem: Okul yöneticilerinin görev türlerine göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında farklılık var mıdır?

Tablo 4.13: Yöneticilerin Görev Türlerine Göre Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample (Bağımsız Örneklem) T-Testi Sonuçları

	Görev Türü	N	$\bar{X}$	S	t	sd	p
Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Yönetici Algısı	Müdür veya Müdür Başyardımcısı	52	51,96	10,31	,01	123	,989
	Müdür Yardımcısı	73	51,99	9,46			

* $p<,05$

Tablo 4.13'e bakıldığında okul yöneticilerinin görev türlerine göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasındaki farklılığın incelendiği görülmektedir. Okul yöneticilerinin görev türlerine göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında $t_{(123)}=,01$, $p=,989>,05$ 'e göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Müdür veya müdür başyardımcısı olarak görev yapan okul yöneticilerinin kadınların spor yapmalarına yönelik algıları ile müdür yardımcısı olarak görev yapan okul yöneticilerinin kadınların spor yapmalarına yönelik algıları birbirine denk olduğundan anlamlı bir sonuca ulaşılamamıştır.

4.14. On Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

On Üçüncü Alt Problem: Okul yöneticilerinin hizmet yıllarına göre spora yönelik tutumları arasında farklılık var mıdır?

Tablo 4.14: Yöneticilerin Hizmet Yıllarına Göre Spora Yönelik Tutumları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample (Bağımsız Örneklem) T-Testi Sonuçları

	Hizmet Yılı	N	$\bar{X}$	S	t	sd	p
Spora İlgi Duyma	20 Yıl ve Altı	60	45,03	7,66	2,08	123	,040*
	21 Yıl ve Üstü	65	42,09	8,14			
Sporla Yaşam	20 Yıl ve Altı	60	26,07	4,71	2,42	123	,017*
	21 Yıl ve Üstü	65	23,98	4,90			
Aktif Spor Yapma	20 Yıl ve Altı	60	18,80	4,66	1,90	123	,060
	21 Yıl ve Üstü	65	17,31	4,12			
Spora Yönelik Tutum	20 Yıl ve Altı	60	89,90	15,42	2,34	123	,021*
	21 Yıl ve Üstü	65	83,38	15,69			

*p<,05

Tablo 4.14'e bakıldığında okul yöneticilerinin hizmet yıllarına göre spora yönelik tutum ölçeğinin geneli ve alt faktörlerine ait tutum düzeyleri arasındaki farklılığın incelendiği görülmektedir. "Spora İlgi Duyma" alt faktöründe 20 yıl ve altı hizmet yılına sahip yöneticilerin tutumları ($\bar{X}$ =45,03) ile 21 yıl ve üstü hizmet yılına sahip yöneticilerin tutumları ($\bar{X}$ =42,09) arasında $t_{(123)}=2,08$, $p=,040<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık 20 yıl ve altı hizmet yılına sahip yöneticilerin spora ilgi duymaya yönelik tutumlarının, 21 yıl ve üstü hizmet yılına sahip yöneticilerin tutumlarından daha büyük olmasından kaynaklanmaktadır.

"Sporla Yaşam" alt faktöründe 20 yıl ve altı hizmet yılına sahip yöneticilerin tutumları ($\bar{X}$ =26,07) ile 21 yıl ve üstü hizmet yılına sahip yöneticilerin tutumları ($\bar{X}$ =23,98) arasında $t_{(123)}=2,42$, $p=,017<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık 20 yıl ve altı hizmet yılına sahip yöneticilerin sporla yaşama yönelik tutumlarının, 21 yıl ve üstü hizmet yılına sahip yöneticilerin tutumlarından daha büyük olmasından kaynaklanmaktadır.

“Aktif Spor Yapma” alt faktöründe 20 yıl ve altı hizmet yılına sahip yöneticilerin tutumları ($\bar{X}=18,80$) ile 21 yıl ve üstü hizmet yılına sahip yöneticilerin tutumları ($\bar{X}=17,31$) arasında $t_{(123)}=1,90$, $p=,060>,05$ 'e göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Spora yönelik tutum ölçeğinin geneline ilişkin 20 yıl ve altı hizmet yılına sahip yöneticilerin tutumları ($\bar{X}=89,90$) ile 21 yıl ve üstü hizmet yılına sahip yöneticilerin tutumları ($\bar{X}=83,38$) arasında $t_{(123)}=2,34$, $p=,021<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık 20 yıl ve altı hizmet yılına sahip yöneticilerin spora yönelik tutumlarının, 21 yıl ve üstü hizmet yılına sahip yöneticilerin tutumlarından daha büyük olmasından kaynaklanmaktadır. Yöneticilerin hizmet yılları arttıkça spora yönelik tutumları da düşmektedir.

4.15. On Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

On Dördüncü Alt Problem: Okul yöneticilerinin hizmet yıllarına göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında farklılık var mıdır?

Tablo 4.15: Yöneticilerin Hizmet Yıllarına Göre Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample (Bağımsız Örneklem) T-Testi Sonuçları

	Hizmet Yılı	N	$\bar{X}$	S	t	sd	p
Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Yönetici Algısı	20 Yıl ve Altı	60	52,47	10,48	,54	123	,592
	21 Yıl ve Üstü	65	51,52	9,14			

* $p<,05$

Tablo 4.15'e bakıldığında okul yöneticilerinin hizmet yıllarına göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasındaki farklılığın incelendiği görülmektedir. Okul yöneticilerinden 20 yıl ve altı hizmet yılına sahip yöneticilerin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları ($\bar{X}=52,47$) ile 21 yıl ve üstü hizmet yılına sahip yöneticilerin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları ($\bar{X}=51,52$) arasında $t_{(123)}=,54$, $p=,592>,05$ 'e göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Anlamlı farklılık

olmamasına rağmen çok az bir miktarda olsa hizmet yılı arttıkça okul yöneticilerinin kadınların spor yapmalarına yönelik algıları düşmektedir

4.16. On Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

On Beşinci Alt Problem: Okul yöneticilerinin yöneticilik hizmet yıllarına göre spora yönelik tutumları arasında farklılık var mıdır?

Tablo 4.16: Yöneticilerin Yöneticilik Hizmet Yıllarına Göre Spora Yönelik Tutumları Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

	Yöneticilik Hizmet Yılı	N	$\bar{X}$	S	F(2-122)	p	Post Hoc (Tukey)
Spora İlgi Duyma	5 Yıl ve Altı	45	45,13	8,52	5,82	,004*	1>3, 2>3
	6-15 Yıl	49	44,59	6,94			
	16 Yıl ve Üstü	31	39,42	7,68			
Sporla Yaşam	5 Yıl ve Altı	45	26,27	4,92	4,72	,011*	1>3
	6-15 Yıl	49	25,14	4,70			
	16 Yıl ve Üstü	31	22,87	4,60			
Aktif Spor Yapma	5 Yıl ve Altı	45	19,22	4,24	3,46	,034*	1>3
	6-15 Yıl	49	17,84	4,42			
	16 Yıl ve Üstü	31	16,58	4,40			
Spora Yönelik Tutum	5 Yıl ve Altı	45	90,62	16,01	5,63	,005*	1>3, 2>3
	6-15 Yıl	49	87,57	14,46			
	16 Yıl ve Üstü	31	78,87	15,45			

*p<,05 Kriter: “5 Yıl ve Altı =1”; “6-15 Yıl =2”; “16 Yıl ve Üstü =3”

Tablo 4.16’ya bakıldığında okul yöneticilerinin yöneticilik hizmet yıllarına göre spora yönelik tutum ölçeğinin geneli ve alt faktörlerine ait tutumları arasındaki farklılığın incelendiği görülmektedir. “Spora İlgi Duyma” alt faktöründe okul yöneticilerinin yöneticilik hizmet yıllarına göre tutum düzeyleri arasında $F_{(2-122)}=5,82$, $p=,004<,05$ ’e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, 16 yıl ve üstü yöneticilik hizmet yılına sahip olan okul yöneticilerinin spora ilgi duymaya yönelik tutumlarının ($\bar{X}=39,42$), 5 yıl ve altı yöneticilik hizmet yılına sahip olan okul yöneticilerinin spora ilgi duymaya

yönelik tutumlarından ($\bar{X}=45,13$) ve 6-15 yıl yöneticilik hizmet yılına sahip olan okul yöneticilerinin spora ilgi duymaya yönelik tutumlarından ($\bar{X}=44,59$) daha düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Okul yöneticilerin yöneticilik hizmet yılları arttıkça spora ilgi duymaya yönelik tutum düzeyleri düşmektedir.

“Sporla Yaşam” alt faktöründe okul yöneticilerinin yöneticilik hizmet yıllarına göre tutum düzeyleri arasında $F_{(2-122)}=4,72$, $p=,011<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, 16 yıl ve üstü yöneticilik hizmet yılına sahip olan okul yöneticilerinin sporla yaşama yönelik tutumlarının ($\bar{X}=22,87$), 5 yıl ve altı yöneticilik hizmet yılına sahip olan okul yöneticilerinin sporla yaşama yönelik tutumlarından ($\bar{X}=26,27$) daha düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Okul yöneticilerin yöneticilik hizmet yılları arttıkça sporla yaşama yönelik tutum düzeyleri düşmektedir.

“Aktif Spor Yapma” alt faktöründe okul yöneticilerinin yöneticilik hizmet yıllarına göre tutum düzeyleri arasında $F_{(2-122)}=3,46$, $p=,034<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, 16 yıl ve üstü yöneticilik hizmet yılına sahip olan okul yöneticilerinin aktif spor yapmaya yönelik tutumlarının ($\bar{X}=16,58$), 5 yıl ve altı yöneticilik hizmet yılına sahip olan okul yöneticilerinin aktif spor yapmaya yönelik tutumlarından ($\bar{X}=19,22$) daha düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Okul yöneticilerin yöneticilik hizmet yılları arttıkça aktif spor yapmaya yönelik tutum düzeyleri düşmektedir.

Spora yönelik tutum ölçeğinin geneline ilişkin okul yöneticilerinin yöneticilik hizmet yıllarına göre tutum düzeyleri arasında $F_{(2-122)}=5,63$, $p=,005<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, 16 yıl ve üstü yöneticilik hizmet yılına sahip olan okul yöneticilerinin spora yönelik tutumlarının ($\bar{X}=78,87$), 5 yıl ve altı yöneticilik hizmet yılına sahip olan okul yöneticilerinin spora yönelik tutumlarından ($\bar{X}=90,62$) ve 6-15 yıl yöneticilik hizmet yılına sahip olan okul yöneticilerinin spora yönelik tutumlarından ($\bar{X}=87,57$) daha düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Okul yöneticilerinin yöneticilik hizmet yılları arttıkça spora yönelik tutum düzeyleri düşmektedir.

4.17. On Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

On Altıncı Alt Problem: Okul yöneticilerinin görev yaptıkları okul türüne göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında farklılık var mıdır?

Tablo 4.17: Yöneticilerin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) Sonuçları

	Yöneticilik Hizmet Yılı	N	$\bar{X}$	S	F(2-122)	p	Post Hoc (Tukey)
Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Yönetici Algısı	5 Yıl ve Altı	45	54,84	10,30	3,40	,036*	1>3
	6-15 Yıl	49	50,98	9,79			
	16 Yıl ve Üstü	31	49,39	8,08			

*p<,05 Kriter: “5 Yıl ve Altı =1”; “6-15 Yıl =2”; “16 Yıl ve Üstü =3”

Tablo 4.17’ye bakıldığında okul yöneticilerinin yöneticilik hizmet yıllarına göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasındaki farklılığın incelendiği görülmektedir. Okul yöneticilerinin yöneticilik hizmet yıllarına göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında $F_{(2-122)}=3,40$, $p=,036<,05$ ’e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, 16 yıl ve üstü yöneticilik hizmet yılına sahip olan okul yöneticilerinin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algılarının ($\bar{X}=49,39$), 5 yıl ve altı yöneticilik hizmet yılına sahip olan okul yöneticilerinin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algılarından ($\bar{X}=54,84$) daha düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Okul yöneticilerin yöneticilik hizmet yılları arttıkça kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları düşmektedir.

4.18. On Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

On Yedinci Alt Problem: Okul yöneticilerinin spor yapma durumlarına göre spora yönelik tutumları arasında farklılık var mıdır?

Tablo 4.18: Yöneticilerin Spor Yapma Durumlarına Göre Spora Yönelik Tutumları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample (Bağımsız Örneklem) T-Testi Sonuçları

	Spor Yapma Durumu	N	$\bar{X}$	S	t	sd	p
Spora İlgi Duyma	Evet	67	47,22	6,67	6,41	123	,000*
	Hayır	58	39,21	7,30			

Sporla Yaşam	Evet	67	27,36	4,29	6,80	123	,000*
	Hayır	58	22,24	4,08			
Aktif Spor Yapma	Evet	67	19,87	3,72	5,56	123	,000*
	Hayır	58	15,90	4,26			
Spora Yönelik Tutum	Evet	67	94,45	13,05	7,13	123	,000*
	Hayır	58	77,34	13,74			

*p<,05

Tablo 4.18'e bakıldığında okul yöneticilerinin spora yapma durumlarına göre spora yönelik tutum ölçeğinin geneli ve alt faktörlerine ait tutum düzeyleri arasındaki farklılığın incelendiği görülmektedir. "Spora İlgi Duyma" alt faktöründe spor yapan yöneticilerin tutumları ($\bar{X}=47,22$) ile spor yapmayan yöneticilerin tutumları ($\bar{X}=39,21$) arasında $t_{(123)}=6,41$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık spora yapan yöneticilerin spora ilgi duymaya yönelik tutumlarının, spor yapmayan yöneticilerin tutumlarından daha büyük olmasından kaynaklanmaktadır.

"Sporla Yaşam" alt faktöründe spor yapan yöneticilerin tutumları ($\bar{X}=27,36$) ile spor yapmayan yöneticilerin tutumları ($\bar{X}=22,24$) arasında $t_{(123)}=6,80$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık spora yapan yöneticilerin spora yaşamaya yönelik tutumlarının, spor yapmayan yöneticilerin tutumlarından daha büyük olmasından kaynaklanmaktadır.

"Aktif Spor Yapma" alt faktöründe spor yapan yöneticilerin tutumları ($\bar{X}=19,87$) ile spor yapmayan yöneticilerin tutumları ($\bar{X}=15,90$) arasında $t_{(123)}=5,56$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık spora yapan yöneticilerin aktif spor yapmaya yönelik tutumlarının, spor yapmayan yöneticilerin tutumlarından daha büyük olmasından kaynaklanmaktadır.

Spora yönelik tutum ölçeğinin geneline ilişkin spor yapan yöneticilerin tutumları ($\bar{X}=94,45$) ile spor yapmayan yöneticilerin tutumları ($\bar{X}=77,34$) arasında $t_{(123)}=7,13$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık spora yapan yöneticilerin spora yönelik tutumlarının, spor yapmayan yöneticilerin spora yönelik tutumlarından daha büyük olmasından kaynaklanmaktadır.

4.19. On Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

On Sekizinci Alt Problem: Okul yöneticilerinin spor yapma durumlarına göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında farklılık var mıdır?

Tablo 4.19: Yöneticilerin Spor Yapma Durumlarına Göre Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample (Bağımsız Örneklem) T-Testi Sonuçları

	Spor Yapma Durumu	N	$\bar{X}$	S	t	sd	p
Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Yönetici Algısı	Evet	67	53,91	10,23	2,42	123	,017*
	Hayır	58	49,74	8,80			

*p<,05

Tablo 4.19'a bakıldığında okul yöneticilerinin spora yapma durumlarına göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasındaki farklılığın incelendiği görülmektedir. Spor yapan yöneticilerin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları ($\bar{X}=53,91$) ile spor yapmayan yöneticilerin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları ($\bar{X}=49,74$) arasında $t_{(123)}=2,42$, $p=,017<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık spora yapan yöneticilerin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algılarının, spor yapmayan yöneticilerin algılarından daha büyük olmasından kaynaklanmaktadır.

4.20. On Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

On Dokuzuncu Alt Problem: Okul yöneticilerinin spor yapma düzeyine göre spora yönelik tutumları arasında farklılık var mıdır?

Tablo 4.20: Yöneticilerin Spor Yapma Düzeyine Göre Spora Yönelik Tutumları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample (Bağımsız Örneklem) T-Testi Sonuçları

		Spor Yapma Düzeyi	N	$\bar{X}$	S	t	sd	p
Spora İlgi Duyma	Yapmayan veya	Amatör	85	41,59	7,72	4,14	123	,000*
		Lisanslı Sporcu	40	47,58	7,14			
Sporla Yaşam	Yapmayan veya	Amatör	85	23,93	4,80	3,68	123	,000*
		Lisanslı Sporcu	40	27,23	4,39			
Aktif Spor Yapma	Yapmayan veya	Amatör	85	17,54	4,29	1,79	123	,076
		Lisanslı Sporcu	40	19,05	4,62			
Spora Yönelik Tutum	Yapmayan veya	Amatör	85	83,06	15,10	3,74	123	,000*
		Lisanslı Sporcu	40	93,85	15,00			

*p<,05

Tablo 4.20'ye bakıldığında okul yöneticilerinin spor yapma düzeylerine göre spora yönelik tutum ölçeğinin geneli ve alt faktörlerine ait tutum düzeyleri arasındaki farklılığın incelendiği görülmektedir. “Spora İlgi Duyma” alt faktöründe spor yapmayan veya amatör spor yapan yöneticilerin tutumları ($\bar{X}$ =41,59) ile lisanslı spor yapan yöneticilerin tutumları ($\bar{X}$ =47,58) arasında $t_{(123)}=4,14$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık lisanslı spora yapan yöneticilerin spora ilgi duymaya yönelik tutumlarının, spor yapmayan veya amatör olarak spor yapan yöneticilerin tutumlarından daha büyük olmasından kaynaklanmaktadır.

“Sporla Yaşam” alt faktöründe spor yapmayan veya amatör spor yapan yöneticilerin tutumları ($\bar{X}$ =23,93) ile lisanslı spor yapan yöneticilerin tutumları ($\bar{X}$ =27,23) arasında $t_{(123)}=3,68$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık lisanslı spora yapan yöneticilerin sporla yaşamaya yönelik tutumlarının, spor yapmayan veya amatör olarak spor yapan yöneticilerin tutumlarından daha büyük olmasından kaynaklanmaktadır.

“Aktif Spor Yapma” alt faktöründe spor yapmayan veya amatör spor yapan yöneticilerin tutumları ($\bar{X} = 17,54$) ile lisanslı spor yapan yöneticilerin tutumları ($\bar{X} = 19,05$) arasında $t_{(123)} = 1,79$, $p = ,076 > ,05$ 'e göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Spora yönelik tutum ölçeğinin geneline ilişkin spor yapmayan veya amatör spor yapan yöneticilerin tutumları ($\bar{X} = 83,06$) ile lisanslı spor yapan yöneticilerin tutumları ($\bar{X} = 93,85$) arasında $t_{(123)} = 3,74$, $p = ,000 < ,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık lisanslı spora yapan yöneticilerin spora yönelik tutumlarının, spor yapmayan veya amatör olarak spor yapan yöneticilerin spora yönelik tutumlarından daha büyük olmasından kaynaklanmaktadır.

4.21. Yirminci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Yirminci Alt Problem: Okul yöneticilerinin spor yapma düzeyine göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında farklılık var mıdır?

Tablo 4.21: Yöneticilerin Spor Yapma Düzeyine Göre Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample (Bağımsız Örneklem) T-Testi Sonuçları

		Spor Yapma Düzeyi	N	$\bar{X}$	S	t	sd	p
Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Yönetici Algısı	Yapmayan veya Amatör		85	50,78	9,17	2,02	123	,045*
	Lisanslı Sporcu		40	54,53	10,64			

* $p < ,05$

Tablo 4.21'e bakıldığında okul yöneticilerinin spor yapma düzeylerine göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasındaki farklılığın incelendiği görülmektedir. Spor yapmayan veya amatör spor yapan yöneticilerin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları ($\bar{X} = 50,78$) ile lisanslı spor yapan yöneticilerin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları ($\bar{X} = 54,53$) arasında $t_{(123)} = 2,02$, $p = ,045 < ,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık lisanslı spora yapan yöneticilerin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algılarının, spor

yapmayan veya amatör olarak spor yapan yöneticilerin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algılarından daha büyük olmasından kaynaklanmaktadır.

4.22. Yirmi Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Yirmi Birinci Alt Problem: Okul yöneticilerinin spora yönelik tutumları ile kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında ilişki var mıdır?

Tablo 4.22: Yöneticilerin Spora Yönelik Tutum Ölçeğinin Geneli ve Alt Faktörlerine Ait Tutumları İle Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Algıları Arasındaki İlişkiye Ait Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi Sonuçları

N=125		Spora İlgi Duyma	Sporla Yaşam	Aktif Spor Yapma	Spora Yönelik Tutum
Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına İlişkin Yönetici Algısı	r	,34*	,28*	,34*	,35*
	p	,000	,001	,000	,000

*p<,05 Kriter: 0-0,30= Düşük; 0,40-0,60=orta; 0,70-1,00=yüksek

Tablo 4.22'ye bakıldığında okul yöneticilerinin spora yönelik tutum ölçeğinin geneli ve alt faktörlerine ilişkin tutum düzeyleri ile kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasındaki ilişkinin incelendiği görülmektedir. Okul yöneticilerinin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları ile spora ilgi duymaya yönelik tutumları arasında $r_{(125)}=,34$, $p=,000<,05$ 'e göre pozitif yönde düşük düzeyin biraz üzerinde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Okul yöneticilerinin spora ilgi duymaya yönelik tutumları, kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin yönetici algılarının %12'sini ($r^2=0,34 \times 0,34=0,115$) açıklamaktadır.

Okul yöneticilerinin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları ile sporla yaşama yönelik tutumları arasında $r_{(125)}=,28$, $p=,001<,05$ 'e göre pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Okul yöneticilerinin sporla yaşama yönelik

tutumları, kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin yönetici algılarının %8'ini ($r^2=0,28 \times 0,28=0,078$) açıklamaktadır.

Okul yöneticilerinin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları ile aktif spor yapmaya yönelik tutumları arasında $r_{(125)}=,34$, $p=,000<,05$ 'e göre pozitif yönde düşük düzeyin biraz üzerinde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Okul yöneticilerinin aktif spor yapmaya yönelik tutumları, kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin yönetici algılarının %12'sini ($r^2=0,34 \times 0,34=0,115$) açıklamaktadır.

Okul yöneticilerinin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları ile spora yönelik tutumları arasında $r_{(125)}=,35$, $p=,000<,05$ 'e göre pozitif yönde orta düzeye yakın anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Okul yöneticilerinin spora yönelik tutumları, kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin yönetici algılarının %12'sini ($r^2=0,35 \times 0,35=0,123$) açıklamaktadır.

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma ve sonuç

Bartın ilinde bulunan okul yöneticilerinin spora yönelik tutumları ve kadınların spor etkinliklerine katılımlarına dair görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmada elde edilen bulgulara yönelik yorumlara/tartışmaya ve değerlendirmeye yer verilmiştir. Araştırmanın bulguları sonrası bulunan sonuçlar alt problemlere göre tartışılmıştır.

1. Okul yöneticilerinin spora yönelik tutumlarının ne düzeyde olduğunu ortaya koymayı amaçlayan birinci alt probleme ilişkin sonuçlara göre “Spora İlgi Duyma” alt faktöründe okul yöneticilerinin minimum aldığı puanın 22 ve maksimum aldığı puanın 58 olduğu görülmektedir. Spora ilgi duymaya yönelik yöneticilerinin tutum düzeylerinin ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Okul yöneticilerinin spora ilgi duymaya yönelik tutumlarının yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. “Sporla Yaşam” alt faktöründe okul yöneticilerinin minimum aldığı puanın 13 ve maksimum aldığı puanın 34 olduğu görülmektedir. Sporla yaşama yönelik yöneticilerinin tutum düzeylerinin ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Okul yöneticilerinin sporla yaşama yönelik tutumlarının yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. “Aktif Spor Yapma” alt faktöründe okul yöneticilerinin minimum aldığı puanın 8 ve maksimum aldığı puanın 28 olduğu görülmektedir. Aktif spor yapmaya yönelik yöneticilerinin tutum düzeylerinin ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Okul yöneticilerinin aktif spor yapmaya yönelik tutumlarının biraz yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Spora yönelik tutum ölçeğinin geneline ilişkin okul yöneticilerinin minimum aldığı puanın 51 ve maksimum aldığı puanın 117 olduğu görülmektedir. Okul yöneticilerinin spora yönelik tutum düzeylerinin ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Çarpıklık değerine bakıldığında ortalamanın üstünde bir dağılım sergilendiği yani okul yöneticilerinin spora yönelik tutumlarının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.
2. Okul yöneticilerinin, kadınların spor etkinliklerine katılmalarına dair yönetici algısının ne düzeyde olduğunu ortaya koymayı amaçlayan ikinci alt probleme ilişkin

sonuçlara göre okul yöneticilerinin minimum algı düzeylerinin 34 ve maksimum algı düzeylerinin 76 puan olduğu görülmektedir. Okul yöneticilerinin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına dair algılarının az olumlu olduğu görülmektedir. Çarpıklık değeri incelendiğinde ise genel itibari ile yöneticilerin algı düzeylerinin ortalamasının altında bir dağılım sergilediği yani düşük düzeyde bir algıya sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Okul yöneticilerin cinsiyetlerine göre spora yönelik tutumları arasında farklılığın olup olmadığına ilişkin üçüncü alt probleme ilişkin sonuçlara göre “Spora İlgili Duyma” alt faktöründe kadın yöneticilerin tutumları ile erkek yöneticilerin tutumlarına göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. “Sporla Yaşam” alt faktöründe kadın yöneticilerin tutumları ile erkek yöneticilerin tutumları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. “Aktif Spor Yapma” alt faktöründe kadın yöneticilerin tutumları ile erkek yöneticilerin tutumları arasında $t_{(123)}=1,42$, anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Spora yönelik tutum ölçeğinin geneline ilişkin kadın yöneticilerin tutumları ile erkek yöneticilerin tutumları arasında anlamlı farklılık olduğu sonucuna varılmıştır.

3. Okul yöneticilerinin cinsiyetlerine göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına dair algıları arasında farklılık olup olmadığını ortaya koymayı amaçlayan dördüncü alt probleme ilişkin sonuçlara göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına dair kadın yöneticilerin algıları ile erkek yöneticilerin algıları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Kadın okul yöneticileri, erkek okul yöneticilere göre kadınların spor yapmalarına daha olumlu baktığı sonucuna ulaşılmaktadır. Bu sonuçlar alan yazındaki benzer çalışmalarla paralellik göstermektedir (Kangalgil vd., 2006; Tomik vd., 2012; Singh ve Devi, 2013; Türkmen vd., 2016; Varol, 2017).
4. Okul yöneticilerinin yaşlarına göre spora yönelik tutumları arasında farklılığın olup olmadığını ortaya koymayı amaçlayan beşinci alt probleme ilişkin sonuçlara göre “Spora İlgili Duyma” alt faktöründe okul yöneticilerinin yaşlarına göre tutumları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, “51 ve Üstü” yaş düzeyine sahip olan yöneticilerin spora ilgi duymaya yönelik tutumlarının “40 ve Altı” yaş düzeyine sahip olan yöneticilerin spora ilgi duymaya yönelik tutumlarından ve “41-50” yaş düzeyine sahip olan yöneticilerin spora ilgi duymaya yönelik tutumlarından) daha düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Okul yöneticilerinin yaş düzeyleri arttıkça spora ilgi duymaya yönelik tutumları giderek

düşmektedir. “Sporla Yaşam” alt faktöründe okul yöneticilerinin yaşlarına göre tutumları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, “51 ve Üstü” yaş düzeyine sahip olan yöneticilerin sporla yaşama yönelik tutumlarının “40 ve Altı” yaş düzeyine sahip olan yöneticilerin sporla yaşama yönelik tutumlarından ve “41-50” yaş düzeyine sahip olan yöneticilerin sporla yaşama yönelik tutumlarından daha düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Okul yöneticilerinin yaş düzeyleri arttıkça sporla yaşama yönelik tutumları düşmektedir. “Aktif Spor Yapma” alt faktöründe okul yöneticilerinin yaşlarına göre tutumları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, “51 ve Üstü” yaş düzeyine sahip olan yöneticilerin aktif spor yapmaya yönelik tutumlarının “40 ve Altı” yaş düzeyine sahip olan yöneticilerin aktif spor yapmaya yönelik tutumlarından daha düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Okul yöneticilerinin yaş düzeyleri arttıkça aktif spor yapmaya yönelik tutumları düşmektedir. Spora yönelik tutum ölçeğinin geneline ilişkin okul yöneticilerinin yaşlarına göre tutumları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, “51 ve Üstü” yaş düzeyine sahip olan yöneticilerin spora yönelik tutumlarının “40 ve Altı” yaş düzeyine sahip olan yöneticilerin spora yönelik tutumlarından ve “41-50” yaş düzeyine sahip olan yöneticilerin spora yönelik tutumlarından daha düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Okul yöneticilerinin yaş düzeyleri arttıkça spora yönelik tutumları düşmektedir. Yaş ilerledikçe fiziksel yorgunluğun artması ve yaşlılığın sosyal hayatta karşılığı daha az efor sarfederek dinlenme zamanı olarak algılandığından böyle bir tutum oluştuğu düşünülebilir.

5. Okul yöneticilerinin yaşlarına göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına dair algıları arasında farklılığın olup olmadığını ortaya koymayı amaçlayan altıncı alt probleme ilişkin sonuçlara göre okul yöneticilerinin yaşlarına göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına dair algıları arasında anlamlı farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır. Benzer bir sonuçta Kangalgil vd., (2006) ve Türkmen vd (2016) tarafından yapılan çalışmalarda da ortaya konmuştur. (Kangalgil vd.,2006;Türkmen, vd., 2016)
6. Okul yöneticilerinin sahip oldukları çocuk sayılarına göre spora yönelik tutumları arasında farklılığın olup olmadığını ortaya koymayı amaçlayan yedinci alt probleme ilişkin sonuçlara göre “Spora İlgi Duyma” alt faktöründe okul yöneticilerinin sahip oldukları çocuk sayılarına göre tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu

görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, 1 çocuğa sahip veya hiç çocuğu olmayan okul yöneticilerinin spora ilgi duymaya yönelik tutumlarının 3 çocuk ve daha fazla çocuğa sahip olan okul yöneticilerinin spora ilgi duymaya yönelik tutumlarından daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. “Sporla Yaşam” alt faktöründe okul yöneticilerinin sahip oldukları çocuk sayılarına göre tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, 1 çocuğa sahip veya hiç çocuğu olmayan okul yöneticilerinin sporla yaşama yönelik tutumlarının 3 çocuk ve daha fazla çocuğa sahip olan okul yöneticilerinin sporla yaşama yönelik tutumlarından daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. “Aktif Spor Yapma” alt faktöründe okul yöneticilerinin sahip oldukları çocuk sayılarına göre tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Spora yönelik tutum ölçeğinin geneline ilişkin okul yöneticilerinin sahip oldukları çocuk sayılarına göre tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, 1 çocuğa sahip veya hiç çocuğu olmayan okul yöneticilerinin spora yönelik tutumlarının 3 çocuk ve daha fazla çocuğa sahip olan okul yöneticilerinin spora yönelik tutumlarından daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Okul yöneticilerinin sahip oldukları çocuk sayıları arttıkça spora yönelik tutumları düşmektedir.

7. Okul yöneticilerinin sahip oldukları çocuk sayılarına göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında farklılığın olup olmadığını ortaya koymayı amaçlayan sekizinci alt probleme ilişkin sonuçlara göre okul yöneticilerinin sahip oldukları çocuk sayılarına göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, 1 çocuğa sahip veya hiç çocuğu olmayan okul yöneticilerinin algı düzeylerinin 3 çocuk ve daha fazla çocuğa sahip olan okul yöneticilerinin algı düzeylerinden daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Okul yöneticilerinin sahip oldukları çocuk sayıları arttıkça kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algı düzeyleri düşmektedir. Çocuk sayısının artması da yöneticilerin kadınların spor yapmalarına daha olumsuz bakmalarına sebep olmaktadır.
8. Okul yöneticilerinin görev yaptıkları okul türüne göre spora yönelik tutumları arasında farklılığın olup olmadığını ortaya koymayı amaçlayan dokuzuncu alt probleme ilişkin sonuçlara göre “Spora İlgi Duyma” alt faktöründe okul

yöneticilerinin görev yaptıkları okul türlerine göre tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. “Sporla Yaşam” alt faktöründe okul yöneticilerinin görev yaptıkları okul türlerine göre tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. “Aktif Spor Yapma” alt faktöründe okul yöneticilerinin görev yaptıkları okul türlerine göre tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Spora yönelik tutum ölçeğinin geneline ilişkin okul yöneticilerinin görev yaptıkları okul türlerine göre tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

9. Okul yöneticilerinin görev yaptıkları okul türüne göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına dair algıları arasında farklılığın olup olmadığını ortaya koymayı amaçlayan onuncu alt probleme ilişkin sonuçlara göre okul yöneticilerinin görev yaptıkları okul türlerine göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına dair algıları arasında anlamlı farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır.

10. Okul yöneticilerinin görev türlerine göre spora yönelik tutumları arasında farklılığın olup olmadığını ortaya koymayı amaçlayan on birinci alt probleme ilişkin sonuçlara göre “Spora İlgili Duyma” alt faktöründe okul yöneticilerinin görev türlerine göre tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. “Sporla Yaşam” alt faktöründe okul yöneticilerinin görev türlerine göre tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. “Aktif Spor Yapma” alt faktöründe okul yöneticilerinin görev türlerine göre tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Spora yönelik tutum ölçeğinin geneline ilişkin okul yöneticilerinin görev türlerine göre tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılığın olmadığı sonucuna varılmıştır.

11. Okul yöneticilerinin görev türlerine göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında farklılığın olup olmadığını ortaya koymayı amaçlayan on ikinci alt probleme ilişkin sonuçlara göre okul yöneticilerinin görev türlerine göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında anlamlı farklılığın olmadığı sonucuna varılmıştır.

12. Okul yöneticilerinin hizmet yıllarına göre spora yönelik tutumları arasında farklılığın olup olmadığını ortaya koymayı amaçlayan on üçüncü alt probleme ilişkin sonuçlara

göre “Spora İlgi Duyma” alt faktöründe 20 yıl ve altı hizmet yılına sahip yöneticilerin tutumları ile 21 yıl ve üstü hizmet yılına sahip yöneticilerin tutumları ($\bar{X} = 42,09$) arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık 20 yıl ve altı hizmet yılına sahip yöneticilerin spora ilgi duymaya yönelik tutumlarının, 21 yıl ve üstü hizmet yılına sahip yöneticilerin tutumlarından daha büyük olmasından kaynaklanmaktadır. “Sporla Yaşam” alt faktöründe 20 yıl ve altı hizmet yılına sahip yöneticilerin tutumları ile 21 yıl ve üstü hizmet yılına sahip yöneticilerin arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık 20 yıl ve altı hizmet yılına sahip yöneticilerin sporla yaşama yönelik tutumlarının, 21 yıl ve üstü hizmet yılına sahip yöneticilerin tutumlarından daha büyük olmasından kaynaklanmaktadır. “Aktif Spor Yapma” alt faktöründe 20 yıl ve altı hizmet yılına sahip yöneticilerin tutumları ile 21 yıl ve üstü hizmet yılına sahip yöneticilerin tutumları arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Spora yönelik tutum ölçeğinin geneline ilişkin 20 yıl ve altı hizmet yılına sahip yöneticilerin tutumları ile 21 yıl ve üstü hizmet yılına sahip yöneticilerin tutumları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık 20 yıl ve altı hizmet yılına sahip yöneticilerin spora yönelik tutumlarının, 21 yıl ve üstü hizmet yılına sahip yöneticilerin tutumlarından daha büyük olmasından kaynaklanmaktadır. Yöneticilerin hizmet yılları arttıkça spora yönelik tutumlarının düşmekte olduğu sonucuna varılmıştır.

13. Okul yöneticilerinin hizmet yıllarına göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında farklılığın olup olmadığını ortaya koymayı amaçlayan on dördüncü alt probleme ilişkin sonuçlara göre okul yöneticilerinden 20 yıl ve altı hizmet yılına sahip yöneticilerin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları ile 21 yıl ve üstü hizmet yılına sahip yöneticilerin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında anlamlı farklılığın olmadığı sonucuna varılmıştır.
14. Okul yöneticilerinin yöneticilik hizmet yıllarına göre spora yönelik tutumları arasında farklılığın olup olmadığını ortaya koymayı amaçlayan on beşinci alt probleme ilişkin sonuçlara göre “Spora İlgi Duyma” alt faktöründe okul yöneticilerinin yöneticilik hizmet yıllarına göre tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, 16 yıl ve üstü yöneticilik hizmet yılına sahip olan okul yöneticilerinin spora ilgi duymaya yönelik tutumlarının 5 yıl

ve altı yöneticilik hizmet yılına sahip olan okul yöneticilerinin spora ilgi duymaya yönelik tutumlarından ve 6-15 yıl yöneticilik hizmet yılına sahip olan okul yöneticilerinin spora ilgi duymaya yönelik tutumlarından daha düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Okul yöneticilerinin yöneticilik hizmet yılları arttıkça spora ilgi duymaya yönelik tutum düzeyleri düşmektedir. “Sporla Yaşam” alt faktöründe okul yöneticilerinin yöneticilik hizmet yıllarına göre tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, 16 yıl ve üstü yöneticilik hizmet yılına sahip olan okul yöneticilerinin sporla yaşama yönelik tutumlarının 5 yıl ve altı yöneticilik hizmet yılına sahip olan okul yöneticilerinin sporla yaşama yönelik tutumlarından daha düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Okul yöneticilerinin yöneticilik hizmet yılları arttıkça sporla yaşama yönelik tutum düzeyleri düşmektedir. “Aktif Spor Yapma” alt faktöründe okul yöneticilerinin yöneticilik hizmet yıllarına göre tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, 16 yıl ve üstü yöneticilik hizmet yılına sahip olan okul yöneticilerinin aktif spor yapmaya yönelik tutumlarının 5 yıl ve altı yöneticilik hizmet yılına sahip olan okul yöneticilerinin aktif spor yapmaya yönelik tutumlarından daha düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Okul yöneticilerinin yöneticilik hizmet yılları arttıkça aktif spor yapmaya yönelik tutum düzeyleri düşmektedir. Spora yönelik tutum ölçeğinin geneline ilişkin okul yöneticilerinin yöneticilik hizmet yıllarına göre tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, 16 yıl ve üstü yöneticilik hizmet yılına sahip olan okul yöneticilerinin spora yönelik tutumlarının 5 yıl ve altı yöneticilik hizmet yılına sahip olan okul yöneticilerinin spora yönelik tutumlarından ve 6-15 yıl yöneticilik hizmet yılına sahip olan okul yöneticilerinin spora yönelik tutumlarından daha düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Okul yöneticilerinin yöneticilik hizmet yılları arttıkça spora yönelik tutum düzeylerinin düştüğü sonucuna varılmıştır.

15. Okul yöneticilerinin görev yaptıkları okul türüne göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında farklılığın olup olmadığını ortaya koymayı amaçlayan on altıncı alt probleme ilişkin sonuçlara göre okul yöneticilerinin yöneticilik hizmet yıllarına göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, 16 yıl ve üstü yöneticilik hizmet yılına sahip olan okul yöneticilerinin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algılarının 5 yıl ve altı yöneticilik hizmet yılına

sahip olan okul yöneticilerinin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algılarından daha düşük olmasından kaynaklandığı sonucuna varılmıştır.

16. Okul yöneticilerinin spor yapma durumlarına göre spora yönelik tutumları arasında farklılığın olup olmadığını ortaya koymayı amaçlayan on yedinci alt probleme ilişkin sonuçlara göre “Spora İlgi Duyma” alt faktöründe spor yapan yöneticilerin tutumları ile spor yapmayan yöneticilerin tutumları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık spora yapan yöneticilerin spora ilgi duymaya yönelik tutumlarının, spor yapmayan yöneticilerin tutumlarından daha büyük olmasından kaynaklanmaktadır. “Sporla Yaşam” alt faktöründe spor yapan yöneticilerin tutumları ile spor yapmayan yöneticilerin tutumları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık spora yapan yöneticilerin sporla yaşamaya yönelik tutumlarının, spor yapmayan yöneticilerin tutumlarından daha büyük olmasından kaynaklanmaktadır. “Aktif Spor Yapma” alt faktöründe spor yapan yöneticilerin tutumları ile spor yapmayan yöneticilerin tutumları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık spora yapan yöneticilerin aktif spor yapmaya yönelik tutumlarının, spor yapmayan yöneticilerin tutumlarından daha büyük olmasından kaynaklanmaktadır. Spora yönelik tutum ölçeğinin geneline ilişkin spor yapan yöneticilerin tutumları ile spor yapmayan yöneticilerin tutumları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık spora yapan yöneticilerin spora yönelik tutumlarının, spor yapmayan yöneticilerin spora yönelik tutumlarından daha büyük olmasından kaynaklandığı sonucuna varılmıştır. Singh ve Devi (2013) tarafından yapılan çalışmada da spor yapan öğrencilerin spora yönelik tutumları, spor yapmayan öğrencilere göre daha yüksektir. Kangalgil vd., (2006) tarafından yapılan çalışmada da sporcu lisansına sahip üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının sporcu lisansına sahip olmayanlara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Türkmen vd., (2016) tarafından Bartın üniversitesi İslami İlimler Fakültesi öğrencilerine yönelik yapılan spor tutumu çalışmasında öğrencilerin spor yapma durumu ile spora yönelik tutumları arasında anlamlı farklılık görülmektedir. Bu farklılık düzenli spor yapan öğrencilerin diğer öğrencilere oranla daha yüksek tutum sergiledikleri söylenebilmektedir

17. Okul yöneticilerinin spor yapma durumlarına göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında farklılığın olup olmadığını ortaya koymayı

amaçlayan on sekizinci alt probleme ilişkin sonuçlara göre spor yapan yöneticilerin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları ile spor yapmayan yöneticilerin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık spora yapan yöneticilerin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algılarının, spor yapmayan yöneticilerin algılarından daha büyük olmasından kaynaklandığı sonucuna varılmıştır.

18. Okul yöneticilerinin spor yapma düzeyine göre spora yönelik tutumları arasında farklılığın olup olmadığını ortaya koymayı amaçlayan on dokuzuncu alt probleme ilişkin sonuçlara göre “Spora İlgi Duyma” alt faktöründe spor yapmayan veya amatör spor yapan yöneticilerin tutumları ile lisanslı spor yapan yöneticilerin tutumları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık lisanslı spora yapan yöneticilerin spora ilgi duymaya yönelik tutumlarının, spor yapmayan veya amatör olarak spor yapan yöneticilerin tutumlarından daha büyük olmasından kaynaklanmaktadır. “Sporla Yaşam” alt faktöründe spor yapmayan veya amatör spor yapan yöneticilerin tutumları ile lisanslı spor yapan yöneticilerin tutumları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık lisanslı spor yapan yöneticilerin sporla yaşamaya yönelik tutumlarının, spor yapmayan veya amatör olarak spor yapan yöneticilerin tutumlarından daha büyük olmasından kaynaklanmaktadır. Aktif Spor Yapma” alt faktöründe spor yapmayan veya amatör spor yapan yöneticilerin tutumları ile lisanslı spor yapan yöneticilerin tutumları arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Spora yönelik tutum ölçeğinin geneline ilişkin spor yapmayan veya amatör spor yapan yöneticilerin tutumları ile lisanslı spor yapan yöneticilerin tutumları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık lisanslı spora yapan yöneticilerin spora yönelik tutumlarının, spor yapmayan veya amatör olarak spor yapan yöneticilerin spora yönelik tutumlarından daha büyük olmasından kaynaklandığı sonucuna varılmıştır.

19. Okul yöneticilerinin spor yapma düzeyine göre kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında farklılığın olup olmadığını ortaya koymayı amaçlayan yirminci alt probleme ilişkin sonuçlara göre spor yapmayan veya amatör spor yapan yöneticilerin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları

ile lisanslı spor yapan yöneticilerin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık lisanslı spor yapan yöneticilerin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algılarının, spor yapmayan veya amatör olarak spor yapan yöneticilerin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algılarından daha büyük olmasından kaynaklandığı sonucuna varılmıştır.

20. Okul yöneticilerinin spora yönelik tutumları ile kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları arasında ilişkinin olup olmadığını ortaya koymayı amaçlayan yirmi birinci alt probleme ilişkin sonuçlara göre okul yöneticilerinin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları ile spora ilgi duymaya yönelik tutumları arasında pozitif yönde düşük düzeyin biraz üzerinde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Okul yöneticilerinin spora ilgi duymaya yönelik tutumları, kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin yönetici algılarının %12'sini açıklamaktadır. Okul yöneticilerinin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları ile sporla yaşama yönelik tutumları arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Okul yöneticilerinin spora yaşama yönelik tutumları, kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin yönetici algılarının %8'ini açıklamaktadır. Okul yöneticilerinin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları ile aktif spor yapmaya yönelik tutumları arasında pozitif yönde düşük düzeyin biraz üzerinde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Okul yöneticilerinin aktif spor yapmaya yönelik tutumları, kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin yönetici algılarının %12'sini açıklamaktadır. Okul yöneticilerinin kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin algıları ile spora yönelik tutumları arasında pozitif yönde orta düzeye yakın anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Okul yöneticilerinin spora yönelik tutumları, kadınların spor etkinliklerine katılmalarına ilişkin yönetici algılarının %12'sini açıklamaktadır.

5.2. Öneriler

- Araştırma Türkiye'deki bütün illeri kapsayacak şekilde uygulanmalıdır. Okul yöneticilerinin spora katılmaya yönelik bakış açıları öğrencilerin spora yönlendirilmeleri konusunda önemlidir. Spora katılmayı teşvik edici önlemler alınmalıdır.

- Spor yapan öğrencilere Ortaöğretime Geçiş ve Üniversite sınavlarında ek puanlar verilmelidir.
- Okul yöneticileri, spora yönelik tutumlarının olumlu yönde gelişmesi amacıyla hizmet içi eğitimlere tabi tutulmalıdır.
- Yeni okul yapımı planlamalarında bahçe düzenlemelerinin spora uygun şekilde yapılması sağlanmalı ve spor salonları okulun ayrılmaz bir parçası olarak düşünülmelidir.
- Sporun hem bedensel hem de zihinsel açıdan çocuklar üzerindeki olumlu etkileriyle ilgili aileler de bilgilendirilmeli ve spora teşvik edilmelidir.
- Özellikle kadınların spora yönelmeleri gelecek nesilleri yetiştirecek bireyler olan annelerin bu konudaki duyarlılığı artacaktır. Bu nedenle çalışmanın kapsamı genişletilerek spora katılıma yönelik farkındalıklar oluşturulmalıdır.

KAYNAKÇA

- Açak, M. (2006). *Beden eğitimi öğretmeni el kitabı*. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Açak., Ilgın A., Erhan, S.(1997). *Beden eğitimi öğretmenin el kitabı*, Dünya Ambalaj, San. Tic. A.Ş. Malatya, 1997.
- Açıkada C. , Ergen E. , Bilim ve Spor, Büro Tek Ofset Matbaacılık Ankara, 1990.
- Afyon YA. Beden eğitimi ve spor tarihi. Konya: Damla Ofset. (1997).
- Açıkalin, A. (1998). *Toplumun Kurumsal ve Toplumsal Yönleriyle Okul Yöneticiliği*. (4.Baskı). Ankara: Pegem Yayınları.
- Aicinena, S. (1991). The Teacher and Student Attitudes Toward Physical Education. *Physical Educator (Indianapolis)*. 00318981, 19911201, Vol.48, Issue 1.
- Akın G. Antropometri ve ergonomi. İnkansa Ofset, Ankara, 2001;32-33.
- Alkan, T. (1981). *Kadın-erkek eşitsizliği sorunu* (Vol. 18). SBF Basın ve Yayın Yüksek Okulu Basımevi.
- Amman, M. T. (2000). Dünyada ve Türkiye’de spor sosyolojisi, tarihçe ve günümüzdeki durum, *Dinamik Spor Bilimleri Dergisi*. 1(1):74.
- Amman, MT. (2005). Kadın ve Spor, Morpa Yayınları, İstanbul.
- Amman, M.T., (2005a). Küreselleşmenin Kültürel Boyutları ve Kırkpınar, I. Tarihi Kırkpınar Sempozyumu, Edirne.
- Amman, M.T., (2005b). Modernleşme Sürecinde Kadın ve Spor, Morpa Kültür Yayınları, ss:55-56, İstanbul.
- Amman, M.T., (2006). Kitle Sporunun Toplumsal Dinamikleri. 1. Baskı. ss:36, Çamlıca Yayınları, İstanbul.
- Amman, M. T. (2006). Kadın ve Spor. İstanbul: Morpa Kültür ve Yayınları Ltd. Şti.
- Anna Britannica, Ana Yayıncılık A. Ş. , İSTANBUL, 1988
- Anderson, L. W. (1991). Tutumların Ölçülmesi. *Çev. Nükhet Çıkrıkçı*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 24(1), 241-250.
- Aracı H. Okullarda beden eğitimi. Bağrgan Yayın Evi. Ankara. (1999).

- Arat, N. (1996). Türkiye’de Kadınların Çalışma Yaşamında Karşılaştıkları Zorlukların Sosyo-Kültürel Nedenleri. *Arat N.(der) Türkiye’de Kadın Olmak, Say Yayınları, İstanbul*, 43-54.
- Arat, N. (1996). Türkiye’de Kadın Olmak (Being a Woman in Turkey). *İstanbul: Say*.
- Ardıç, F. (2014). Egzersizin sağlık yararları. *Türk Fizik Tıp Rehabilitasyon Dergisi*;60 (Özel Sayı 2):S9-S14
- Arıkan, A. N., Göktaş, Z., Pepe, K., Toy, E. (2006). Sınıf Öğretmenliği Bölümünde Okuyan Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Araştırılması. 9. Uluslar Arası Spor Bilimleri Kongresi. 3-5 Kasım, Muğla Üniversitesi. Muğla: Nobel Yayın Dağıtım
- Armağan İ. Sporun Toplum Bilimsel Temelleri, İzmir: Ege Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yayınları, (1982). s: 36.
- Atalay, A. (2007a). Türkiye’de Osmanlı döneminde ve uluslaşma sürecinde kadın ve spor. *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, 2(2), 24-29.
- Atalay, A. (2007b). Osmanlı ve genç Türkiye Cumhuriyeti döneminde sporda batılılaşma hareketleri. *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi (Elektronik Dergi)*, 2(2), 30-35.
- Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti, www.ataturk.net, web adresinden 05.05.2016 tarihinde edinilmiştir.
- Aydın ZD. Toplum ve birey için sağlıklı yaşlanma, yaşam biçiminin rolü. *Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 2006;13(4);43-48.
- Aykor, G. (1994). Uluslararası düzeyde kadın sorunu ve Türkiye. *Türkiye’de Kadın Olmak*, 135-145.
- Amman, M. T., Karahüseyinoğlu, M. F., Yaprak, P. ve Şahin, S. (2006). Mesleki yaşamda bedensel faaliyet ile kitle sporu ilişkisi, *9.Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*. s.303-304.

- Andreasen, A. R. (1997). Challenges for the science and practice of social marketing. In M. E. Goldberg M, Fishbein and SE. Middlestadt (Eds.), *Social marketing*. Theoretical and practical perspectives, Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum. pp. 3-19.
- Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği, (2006), “AB’de Sosyal Politika ve İstihdam”.http://www.deltur.cec.eu.int/ABde_Sosyal_PolitikaIstihdam.html .
- Atkinson, L.R., Atkinson, C. R., Smith, E. E., Bem, J. D., ve Hoeksema-Nolen, S. (1999). *Psikolojiye Giriş*, (Y. Alogan, Çev.). Ankara: Arkadaş Yayınları
- Aydın, O. (1987). *Davranış Bilimlerine Giriş*. (Yayın No:173). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi.
- Aytaç,S., M. Sevüktekin, Ö Işığışok, N. Bayram, S. Yıldız ve K. Y. Eryiğit (2002) Çağdaş Sanayi Merkezlerinde Kadın İş Gücünün Konumu: Bursa Örneği. Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Yayın No:219.
- Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti.
<http://www.ataturk.net/spor/12.html>.Erişim Tarihi : 1.11.2017
- Batmaz, V., Isın, G. ve Tolon, B. (1985). *Ben Ve Toplum*. Ankara: Teori Yayınları.
- Baumann, S. (1994). Uygulamalı spor psikolojisi. (Çev: Ç. İkizler ve A. Özcan). İstanbul: Alfa Basım Yayım.
- Baysal, A. C. (1981). Sosyal ve Örgütsel Psikolojide Tutumlar. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi.
- Baysal, A. C. ve Tekarslan, E.. (1981). *Davranış Bilimler*. İstanbul.: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi.
- Baysal, A. C., Tekarslan, E. (1996). Davranış Bilimleri. (2.Baskı). İstanbul: Avcıol Basım Yayın.
- Berlin JA, Colditz GAA. Meta-analysis of physicalactivity in the prevention of coronary heart disease. American journal of epidemiology, (1990). 132 (4), 612- 628
- Beyaz M. M. (2017). Memorial Hastanesi Spor ve sağlık konusundaki site üzerindeki makalesi
- Binbaşoğlu, C. (1995). Eğitim Psikolojisi. Ankara: Gül Yayınları

- Blumenthal JA, O'Toole LC, Chang JL. Is Running an Anlounge of Anorexia Nervosa An Emprical Study of Obligatory Running and Anorexia Nervosa. Journal of The American Medical Association, (1984). 252 (4), 520-523.
- Brownell KD, Stunkard A. Evaluation And Modification Of Exercise Patters In The Natural Environment. American Journal of Psychiatry, (1980). 137, 1540-1545.
- Brukner, P. (2012). *Brukner ve Khan's clinical sports medicine*. North Ryde: McGraw-Hill.
- Boutilier, M. A. , San Giovanni L. , öPolitics, Public Policy and Title IX, Some Limitations of Liberal Feminizm, Birelli S. , Cole C. L. , *Women, Sport and Culture, Humen Kinetics, U. S. A. , 1994*
- Chung, M. and Philips, D.A. (2002). Attitude Toward Physical Education and Leisure-Time Exercise in High School Students. *Physical Educator*, 59, (3), 126-139.
- Chung, M. H., ve Phillips, D. A. (2002). The relationship between attitude toward physical education and leisure-time exercise in high school students. *Physical Educator*, 59(3), 126.
- Cumhuriyet Gazetesi, (2008).
http://bilimteknik.cumhuriyet.com/haber/diger/5646/Sporda_ve_bilimde_Cumhuriyet_kadinklari.html. Erişim Tarihi: 2.10.2017
- Çolak, Ö. F., ve Kılıç, C. (2001). *Yeni sanayileşen bölgelerde kadın işgücü arzı: Şanlıurfa örneği*. Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu.
- Demirhan, G. ve Altay, F. (2001), Lise birinci sınıfların beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları ölçeği II, *Spor Bilimleri Dergisi*, 10(2), 9-20.
- Demirhan, G., Koca, C., (2004). An Examination Of High School Students' Attitudes Toward Physical Education With Regard To Sex and Sport Participation, Perceptual and Motor Skills, 98, 754-758
- Diegeter, V. (1998). *Spor Sosyolojisi/Sport Sociology*. Translated by Atalay, A. Marawi: Alkım Publications.
- Doğramacı, E. (1989). *Türkiye'de Kadının Dünü ve Bugünü*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Doğramacı, E. (1997): *Türkiye'de Kadının Dünü ve Bugünü* Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

- Doğramacı, E. (2000). *Women in Turkey and the new millennium*. Atatürk Research Center, Atatürk Supreme Council for Culture, Language and History.
- DPT, (2009) : “Türkiye’de Kadınların İşgücüne Katılımı: Eğilimler, Belirleyici Faktörler ve Politika Çerçevesi, World Bank, Rapor No:48508-TR.
- Durmuş, R. (2006) *3 – 6 yaş çocuğu olan ebeveynlerin kişilik özellikleri ile anne baba tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi*. Yüksek Lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri A.B.D., İstanbul.
- Dursun, A. (1996). Çankırı Bölgesinin Spora Olan Yatkınlığı ve Öncelikli Spor Branşları. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Dünya Bankası (2007), <http://www.die.gov.tr>. (erişim tarihi: 4-4-2009) İstatistik verileri.
- Dünya Bankası (2009): “Turkey Country Economic Memorandum”, Washington, D.C.
- Ecevit, Y. (1995): “Kentsel Üretim Sürecinde Kadın Emeginin Konumu Ve Değişen Biçimleri”, İletişim Yayınları, İstanbul: 105-117
- Ecevit, F. Y. (1995). The status and changing forms of women’s labour in the urban economy. *Women in Modern Turkish Society*. Ed Sirin. Tekeli, London: Zed Books, 81-88.
- Erkal M. Sosyolojik açıdan spor. İstanbul: Filiz Kitabevi. (1982).
- Erkal ME. Sosyolojik Açıda Spor, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, (1986): 68-87.
- Erkmen, G., Tekin, M., Taşğın, Ö. (2006). Özel İlköğretim Okullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Çeşitli Değişkenlere Göre Beden Eğitim Dersi Hakkındaki Tutum ve Görüşleri. 9. Uluslar Arası Spor Bilimleri Kongresi. 3-5 Kasım, Muğla Üniversitesi. Muğla: Nobel Yayın Dağıtım
- Ersoy G. Şişmanlığın önlenme ve tedavisinde fiziksel aktivitenin önemi. I. Ulusal Obezite Kongresi Diyetisyenler Sempozyumu Sunuları, İstanbul, 2001.
- Ertürk, S. (1972). Eğitimde Program Geliştirme. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Basım Evi.
- Fagard RH, Tipton CM. Physical Activity, Fitness And Hypertension. Champaign IL: Human Kinetics, (1994). 633-655.

- Fatih, Ş. (2006). Askeri Liselerde Sporcu Öğrenciler ile Sporcu Olmayan Öğrencilerin Problem Çözebilme, Strese Karşı Koyabilme, Uyum Becerileri ve Başarı Düzeyleri. (Yayımlanmamış doktora tezi), Marmara üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Fişek K. Türkiye’de ve dünyada spor yönetimi. Ankara: Bağırhan Yayımevi. (1998).
- Gary, E. B., David, A. B. (1991). Children’s Attitudes Towards Activity and Perceptions of Physical Education. *Health Education Research*, Vol. 6, No. 4, 465-478.
- Göde, O., ve Köksal, N. (1996). Eğitim öğretimde yeni gelişmeler ışığında okul öncesi kurumlarda ve ilkokullarda hareket öğretiminden spor eğitime geçiş. *Eğitim Sanat Kültür Dergisi* Sayı 131, MEB Yayınları İstanbul
- Gökhan, N., Olgun, P., ve Gürses, Ç. (1979). Sportif Yetenek Araştırma Metodu Türkiye Uygulaması. *TSV İstanbul*, 77-95.
- Gökçimen, S. (2008). Ülkemizde Kadınların Siyasal Hayata Katılım Mücadelesi. *Yasama Dergisi*, (10), 5-59.
- Güllü, M., Korucu, G., (2005). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitim Derslerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi, 4. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu. 10-11 Haziran, Bursa: Burfaş Ofset Tesisleri
- Güney, S. (1998). Davranış Bilimleri ve Yönetim Psikolojisi Terimler Sözlüğü. Ankara: Ocak Yayınları
- Güven, Ö. , (1992). Türklerde Spor Kültürü, Türk Tarih Kurumu Basım Evi, Ankara.
- Güven, İ. (2001). Tanzimattan Cumhuriyete Kadın Eğitimi Düşüncesinin Gelişimi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, s.: 61-70
- Hanyaloğlu, Eda, (1995). *Okul Öncesi Kurum Öğretmenlerinin Kişilik Özellikleri ile Sahip Oldukları Anne-Babalık Tutumları Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Hartmann-Tews, I., ve Pfister, G. (Eds.). (2003). *Sport and women: Social issues in international perspective*. Psychology Press.
- Haskell, W. L., Lee, I. M., Pate, R. R., Powell, K. E., Blair, S. N., Franklin, B. A., ... ve Bauman, A. (2007). Physical activity and public health: updated recommendation

for adults from the American College of Sports Medicine and the American Heart Association. *Circulation*, 116(9), 1081.

Hotaman, D. Gülhane Askeri Tıp Akademisi Sağlık Meslek Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Tutumları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi: Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1995.

Hünük, D. (2006). Ankara İli Merkez İlçelerindeki İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Sınıf Düzeyi, Öğrenci Cinsiyeti, Öğretmen Cinsiyeti ve Spora Aktif Katılımları Açısından Karşılaştırılması. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Bilimleri ve Teknolojisi Programı. Ankara

Hünük, D., Demirhan, G. (2010). Turkish adolescents' attitude toward physical education. *Perceptual and Motor Skills*, 111 (2), 324-332.

ILO (2008) : “ Youth Employment: Breaking Gender Barriers for Young Women and Men- Gender Equality at the Heart of Decent Work, Campaign 2008-2009” İsviçre.

ILO (2004): “ A Training Policy Model for Enhancing Employability and Gender Equity: The ;Formujer Programme ”, Cinterfor.

İşığışok, Ö., ve ark. (2002): “Çağdaş Sanayi Merkezlerinde Kadın İşgücünün Konumu: Bursa Örneği”, TİSK.

İşığışok, Özlem, (2005), XXI. Yüzyılda İstihdam ve İnsana Yakışır İş , Ezgi Kitabevi, Bursa.

İnal, A. N. (2000). *Beden Eğitimi ve spor bilimine giriş*. Konya: Desen Ofset Matbaacılık.

İnceoğlu, M. (2000). *Tutum Algı İletişim*. Ankara: Verso Yayıncılık

Kağıtçıbaşı, Ç. (1999). *Yeni İnsan ve İnsanlar*. İstanbul: Evrim Yayınevi

Kağıtçıbaşı, Ç. (2010). *Günümüzde İnsan ve İnsanlar Sosyal Psikolojiye Giriş*. (12. Basım). İstanbul : Evrim Yayınevi.

Kağıtçıbaşı, Ç. (2013). *Günümüzde insan ve insanlar: Sosyal psikolojiye giriş*. Evrim Yayınevi.

- Kangalgil, M., Hünük, D., Demirhan, G. Spor Yapan ve Yapmayan Öğrencilerin Beden Eğitimi İlişkin Tutumları. (Sözel Bildiri) 10. ICHPER.SD ve 8.Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi. Kemer/ANT AL YA, 2004.
- Kangalgil M, Hünük D. ve Demirhan, G (2006). İlköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 17(2), 48-57.
- Karahüseyinoğlu, M. F. (2007). Küreselleşme ve Geleneksel Türk Sporları. *Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor ABD, Doktora Tezi, İstanbul*, 17-18.
- Kat H. Bireysel sporcularla takım sporcularının stres düzeyleri ve problem çözme becerilerinin karşılaştırılması. (2009). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Kaya, A. (2010). *İlköğretim öğrencilerinin anne babalarının çocuk yetiştirme tutumlarının kişilik özelliklerine göre değişkenliğinin incelenmesi*. Yüksek Lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji A.B.D., İstanbul.
- Kaymaz, İ. Ş. (2010). Çağdaş Uygarlığın Mihenk Taşı: Türkiye'de Kadının Toplumsal Konumu. *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi* , s.333-366.
- Keten, M. (1993). Türkiye'de Spor, Polat Ofset, Ankara.
- Kılıç, C. (2001) : “Gelişen sanayi Merkezlerinde Kadın İşgücü Panelleri I-II”, TİSK, Ankara: 19-46
- Kılıç, K. ve Özdilek, Ç. (2006). Harcanabilir Gelirin Artmasının Sportif Rekreasyona Katılıma Olan Etkisinin Araştırılması-İstanbul Örneği. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. *Dumlupınar Üniversitesi*.
- Kırçık, Ş. K. (2004). Cumhuriyet Tarihimize İz Bırakan Türk Kadın Sporcular. *Kadın Çalışmalarında Disiplinlerarası Buluşma* (s. 157-166). içinde İstanbul: Yeditepe Üniversitesi.
- Kışlalı, A. T. (1994). Ulusal Egemenlik ve Siyasette Kadın. Türkiye'de Kadın Olmak.s.:75, İstanbul.

- Kızılyallı M. (2012) . *Ankara Üniversitesi Öğrencilerinin Kadınların Spor Etkinliklerine Katılımlarına İlişkin Görüşleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara.
- Kirazcı, S. Takım Ve Bireysel Sporlarla Uğraşan Kadın Ve Erkek Sporcuların Ve Sporcu Olmayanların Toplumsal Cinsiyet Rol Eğilimi. *Gazi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3.
- Koca, C. (2004) “Beden Eğitimi dersinde toplumsal cinsiyet rollerinin yapılandırılması”, Kadın Çalışmalarında Disiplinlerarası Buluşma, Güzel Sanatlar Fakültesi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Koca, C. (2006). Beden Eğitimi ve Spor Alanında Toplumsal Cinsiyet İlişkileri. *Spor Bilimleri Dergisi*, S.17 s. 84.
- Koca, C., ve Kirazcı, S. (2004). Takım Ve Bireysel Sporlarla Uğraşan Kadın ve Erkek Sporcuların ve Sporcu Olmayanların Toplumsal Cinsiyet Rol Eğilimi.
- Koca, C., Aşçi, F. H., ve Kirazcı, S. (2005). Gender role orientation of athletes and nonathletes in a patriarchal society: A study in Turkey. *Sex Roles*, 52(3-4), 217-225.
- Koca, C., Aşçi, F. H., ve Demirhan, G. (2005). Attitudes toward physical education and class preferences of Turkish adolescents in terms of school gender composition. *Adolescence*, 40(158), 365.
- Koca, C. ve Demirhan, G. An Examination of High School Students' Attitudes Toward Physical Education With Regard To Sex And Sport Participation. *Perceptual and Motor Skills*. 98, 754-758, 2004.
- Konan, B. (2011). Türk Kadınının Siyasi Hakları Kazanma Süreci. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, s.: 157-174.
- Koz M.(2017) 2017 Ders Notları ankara.edu.tr
- Kurnaz, Ş. (1991). Cumhuriyet Öncesinde Türk Kadını (1839-1923). Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı.
- Kuzgun, Y., ve Sevim, S. A. (2004). Kadınların çalışmasına karşı tutum ve dini yönelim arasındaki ilişki. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(1), 14-27.

- Martin, S. B., Richardson, P. A., Weiller, K. H., ve Jackson, A. W. (2004). Role models, perceived sport encouragement, and sport expectancies of United States adolescent athletes and their parents. *Women in Sport and Physical Activity Journal*, 13(1), 18-27.
- McPherson B. D. , Curtis, J. E. , Loy, J. W. , The Social Sgnificance of Sport, Human Kinetics, Champaign, 1989
- Mengütay S. Morpa Spor Ansiklopedisi. Cilt 2. İstanbul: Orhan Ofset. (1997): 156-249.
- Mengütay, S.(2006). *Çocuklarda hareket gelişimi ve spor*. İstanbul : Morpa Kültür Yayınları.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2000). *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders İçi ve Ders Dışı Çalışmaları Rehberi*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2017). *Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği*. Resmi Gazete. Sayı: 30182, 16 Eylül 2017.
- Mirzeoğlu, D. (2003). *Spor Bilimlerinin Eğitimsel (Pedagojik) Temelleri. Spor Bilimlerine Giriş*. Mirzeoglu, N. (Ed.), Ankara: Bağırhan Yayımevi.
- Mirzeoğlu, N. (2011). Spor Biliminin Tarihsel Temelleri. Spor Bilimlerine Giriş. Spor Yayınevi.
- Morey, R. S., ve Karp, G. G. (1998). Why do some students who are good at physical education dislike it so much. *Physical Educator*, 55(2), 89.
- Morgan, C. T. (1997). *Psikolojiye Giriş*. (Çev. Hüsnü Arıcı ve Orhan Aydın). (Onikinci Baskı). Ankara: Meteksan AS.
- Morgan, C. T. (2000). Psikolojiye Giriş. (Çev. Hüsnü Arıcı ve Orhan Aydın). (Ondördüncü Baskı). Ankara: Meteksan AS.
- Morris M, Steinberg H, Sykes EA, Salmon P. Effects of Temporary Withdrawal From Regular Running. *Journal of Psychosomatic Research*, (1990), 34 (5), 493- 500.
- Nartgün, Z. Aynı Tutumu Ölçmeye Yönelik Likert Tipi Ölçek İle Metrik Ölçeğin Madde Ve Ölçek Özelliklerinin Klasik Test Kuramı ve Örtük Özellikler Kuramına Göre İncelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi: Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002.
- OECD, (Organisation for Economic Co - operation and Development), www.oecd.org

- Ozankaya, Ö. (1975). *Toplumbilim Terimleri Sözlüğü*. Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- O'Connor GT, Buring JE, Yusuf S, Goldhaber SZ, Olmstead EM, Paffenbarger RS Jr, Hennekens CH. An Overviewv Of Randomized Trials Of Rehabilitation With Exercise After Myocardial Infarction. *Circulation*, (1989), 80(2),234-244.
- Özdemir, A. (2000). *Orta Öğretimde Beden Eğitimi ve Spor Derslerinin Uygulanabilirliği, Çorum ili ve ilçelerinde ki Farklılıkların Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Özdemir, S. ve Yalın, İ. Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Ankara: Nobel yayın Dağıtım, 2000.
- Özgüven, İ. E. (2000). Psikolojik Testler. Ankara: PDREM Yayınları
- Özmaden, M. (2010). Tici Dönemi Sporla İlgili Gelişmeler ve Dönemin Spor Anlayışı. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(2), 11-25.
- Öztürk, F., Efe, M, ve Koparan, Ş. (2007). 14-16 yaş grubu kızlarda hentbol çalışmalarının sosyal yetkinlik beklentisi ve atılganlık üzerine etkisi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 18(4), 147-155.
- Pfister, G. (2006). Islam and Women's Sports. *SangSaeng* , s.:12-15. http://apceiu.org/bbs/files/pdf/2006/sangsaeng/060906_ss_p012-p015.pdf. Erişim Tarihi: 2.11.2017
- Pfister, G. (2008). Equality and Social Missions: Muslim Women and Their Opportunities to Participate in Sport and Pyhsical Activities. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, s.:251
- Plotnik, R. (2009). Psikoloji'ye Giriş. (Çeviren: Tamer Geniş). İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Pociello, C. (1997). *Les cultures sportives*, Paris: P.U.F.
- Powell KE, Thompson PD, Caspersen CJ, Kendrick JS. Physical Activity and The Incidence of Coronary Heart Disease. *Annual Reviewv of Public Health*, (1987). 8, 253-287.
- Robazza, C. (2006). Emotion in sport: An IZOF perspective. *Literature reviews in sport psychology*, 127-158.

- Rowe DA, Raedeke TD, Wiersma LD, et al (2007). Investigating the youth physical activity promotion model: Internal structure and external validity evidence for a potential measurement model. *Pediatric Exercise Science*, 19, 420-435.
- Rowe, D. ve Kk, M. (1996). Popler kltrler: rock ve sporda haz politikası. Ayrıntı.
- Sağ, V. (2001). Tarihsel Sreç İçerisinde Türk Kadını ve Atatürk. *C.. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, s.:9-22.
- Singh RKC. ve Devi KS (2013). Attitude of higher secondary level student towards games and sports. *International Journal of Physical Education, Fitness and Sports*. 2(4), 80-85.
- Sevim Y. Antrenman bilgisi. Ankara: Tutibay Yayınları. (1997).
- Silverman, S., Subramaniam, P. R. Student Attitude Toward Physical Education and Physical Activity: A Review of Measurement Issues and Outcomes. *Journal of Teaching in Physical Education*. Volume:19, Number:1, 1999.
- Sofuoğlu, A. (2006). *Milli Mcadele Döneminde Kocaeli*. Atatürk Araştırma Merkezi.
- Solmaz, B. ve Aydın, B. O. (2012). Popler kültür ve spor merkezlerine yönelik bir araştırma. *Gmşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 1(4),67-82.
- Subramaniam, P. R., Silverman, S. The Development and Validation Of an Instrument to Assess Student Attitude Toward Physical Education. *Measurement in Physical Education and Exercise Science*. 1, 29-43, 2000.
- şahan H. Üniversite oğrencilerinin sosyalleşme sürecinde spor aktivitelerinin rolü. (2007). Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- şentürk, H. E. (2012). Spora yönelik tutum oeği: geliştirilmesi, geçerliliği ve güvenirliği. *CB Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(2), 8-18.

- Şimşek, N. Kimya Eğitimine Yönelik Bir Tutum Ölçeği Hazırlanması ve Buna Yönelik Çeşitli değerlendirmelerin Yapılması. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi: Fen Bilimleri Enstitüsü, 2002.
- Şişman, M. (2012). *Öğretim Liderliği*. (4.Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Tanır H. İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinde fiziksel aktivite düzeyi ve bazı antropometrik özelliklerin akademik başarı ile ilişkisi. 2013, Kırıkkale Üniversitesi Doktora Tezi, Kırıkkale.
- Tavşancıl, E. (2002). Tutumların Ölçülmesi ve SPSS Veri Analizi. Ankara: Nobel Yayınları.
- Taymaz, E.(2009) : “Growth, Employment Skills and Female Labor Force” Ekonomik Araştırmaları Merkezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi.
- Tezcan, M. (1992). *Atatürk ve eğitim*. Gündoğan Yayınları.
- Tokal, A. (1999). Dünyada Kadın İşgücü. *Türkiye’de Kadın İşgücü Seminerleri I-II, TİSK Yayınları, Yayın, (192)*.
- TÜİK (2016-2017), <http://www.tuik.gov.tr>, İşgücü İstatistikleri, Ankara. (erişim tarihi: 26-11-2017)
- TÜSİAD (2000) : “Kadın-Erkek Eşitliğine Doğru Yürüyüş: Eğitim, Çalışma Yaşamı ve Siyaset” , yayın No: Tüsiad-T/2000-12/290, İstanbul: 262-264
- Tezbaşaran, A. (1997). Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu. 2.baskı. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları
- Turgut, M. F. (1977). Tutumların ölçülmesi. *Hacettepe Üniversitesi Teksir Materyal, (7)*.
- Tuncer, H. (1989). Türk kadınının geçirdiği evrimin tarihçesi ve bugünkü durumu. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, 6(16), 164-166*.
- Türkel H. Ç. İlköğretim öğrencilerinin sportif faaliyete katılım düzeyi ile sosyal uyum ve iletişim beceri düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. (2010).Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tatar, G., Tozoğlu, E., ve Pehlivan, Z. (2009). 20-40 Yaş Arası Çalışan Ve Çalışmayan Kadınların Spor Yapmalarını Etkileyen Bazı Faktörlerin İncelenmesi (Sivas İl Merkezi Örneği). *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 11(3), 28-41*.

- Tayga, Y. (1990). Türk spor tarihine genel bir bakış. Ankara: GSGM Spor Eğitim Dairesi Başkanlığı.
- Theberge, N. (1993) “The construction of gender in sport: Women, coaching, and the naturalization of difference”, *Social Problems* , 40, 301-313.
- Türkmen, M., Abdurahimoğlu, Y., Varol, S. ve Gökdağ, M. (2016). İslami ilimler fakültesi öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının incelenmesi (Bartın Üniversitesi örneği). *International Journal of Contemporary Educational Studies (IntJCES)*, 2(1), 48-59.
- Uluslararası Olimpiyat Komitesi, (2004). Women, Leadership and the Olympic Movement. International Olympic Committee and Institute of Sports and Leisure . Loughborough University.
- Ülgen, G. (1995). Eğitim Psikolojisi: Birey ve Öğrenme. Ankara: Bilim Yayıncılık
- Warburton, D. E., Nicol, C. W., ve Bredin, S. S. (2006). Health benefits of physical activity: the evidence. *Canadian medical association journal*, 174(6), 801-809.
- Willis P. , Women in Sport in Ideology, Birelli S. , Cole, C. L. , Women, Sport and Culture, Human Kinetics, U. S. A. , 1995.
- Yalçınkaya, M., Silkü, H. A., ve Özkütük, N. (2002). Üniversite Öğrencilerinin Spora İlgileri Ve Atılganlık Becerileri. *Ege Eğitim Dergisi*, 1(2).
- Yetim, A. (2000). Sporun sosyal görünümü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 63.
- Yıldıran, İ., (1999) . Geleneksel Yağlı Güreşlerin, Kültürel, Yapısal ve Bilimsel Açından Modern Minder Güreşleriyle Farklılıklarının Değerlendirilmesi, *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2, ss:43-58.
- Zmijewski CF, Howard MO. Exercise Dependence and Attitudes Toward Eating Among Young Adults. *Eating Behaviors*, (2000). 4(2): 181-195.
- Zmijewski, C. F., ve Howard, M. O. (2003). Exercise dependence and attitudes toward eating among young adults. *Eating behaviors*, 4(2), 181-195.

Zorba, E. (2006). Vücut yapısı: Ölçüm yöntemleri ve şişmanlıkla başa çıkma. Morpa Kültür Yayınları.

EKLER

Sayın Okul Yöneticileri,

İki ayrı anket formundan oluşan araştırmamızın sağlıklı sonuçlar verebilmesi için lütfen dikkatlice okuyunuz. Kullanılan ifadeler hakkındaki tutumlarınızı ve görüşlerinizi, her ifadenin karşısında yer alan ve anketlerin en üst sütunda belirtilen uygunluk durumunuzu bildiren kutucuğa işaretleyiniz. Araştırmanın amacına ulaşması, anket sorularını içtenlikle ve eksiksiz cevaplamanıza bağlıdır. Verdiğiniz cevaplar saklı tutularak akademik çalışmalar dışında hiçbir şekilde kullanılmayacaktır. Anket formuna kimliğinizi belirtecek herhangi bir isim ya da numara yazmayınız. Anketimize zaman ayırarak, verdiğiniz samimi cevaplar için şimdiden teşekkür ederim.

Mustafa GÖKDAĞ

Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİLER

1-Yaşınız: ( )30 ve altı ( )35-40 ( ) 41-45 ( )46-50 ( ) 51-55 ( )56-60 ( )60 ve üstü

2-Cinsiyetiniz: ( )Kadın ( )Erkek

3-Medeni Durumunuz: ( )Bekâr ( )Evli

4-Çocuk sayısı: ( ) 0 ( ) 1 ( ) 2 ( ) 3 ( ) 4 ( ) 5 ve daha fazla

5-Branşınız: .....

6-Görev yaptığınız okul tipi: ( )İlkokul ( ) Ortaokul ( )Lise

7-Okuldaki göreviniz: ( ) Müdür ( )Müdür Başyardımcısı ( )Müdür Yardımcısı

8-Toplam Hizmet yılınız: ( )10 yıl ve altı ( )11-20 yıl ( ) 21-30 yıl ( )31-40 yıl
( )41 yıl ve üstü

9-Yöneticilikteki hizmet yılınız: ( )5 yıl ve altı ( )6-10 yıl ( ) 11-15 yıl ( )16-
20 yıl
( )21-25 yıl ( )26-30 yıl ( )31 yıl ve üstü

10-Spor yapıyor musunuz/yaptınız mı?: ( )Evet ( )Hayır

11Aktif spor yapıyorsanız/yaptıysanız hangi düzeyde yaptınız/yapıyorsunuz?

( )Yapmadım ( )Bireysel lisanslı sporcu ( )Kulüp lisanslı sporcu
( )Ulusal düzeyde yarışmacı ( )Uluslararası düzeyde yarışmacı

SPORA YÖNELİK TUTUM ANKETİ

Maddeler	<u>Asla</u> katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	<u>Tamamen</u> Katılıyorum
1.Evim okula/işyerine çok uzak değil ise yürüyüş ya da bisikleti tercih ederim.					
2.Sporu manevi olduğu kadar maddi kazanç için de yaparım.					
3.Spor yapmadığım günler kendimi ruhen eksik hissedirim.					
4.Sporun fiziksel, fizyolojik ve psikolojik faydaları olduğuna inanırım.					
5.Spor faaliyetlerine zorlama olmadan gönülden katılırım.					
6.Okul/kurum takımlarında her zaman yer almak isterim.					
7.Spordaki başarımın en az okuldaki / işteki başarım kadar olmasını isterim.					
8.Spor ağırlıklı yayın yapan televizyon kanallarını tercih ederim.					
9. Sadece tek bir spor branşına değil birden çok branşa ilgi duyarım.					
10.Haftada en az bir gün fiziksel aktivite (spor) yaparım.					
11.Yaz aylarında günlerimi spor yaparak geçiririm.					
12.Diğer arkadaşlarımı da spor yapmaya teşvik ederim.					
13.Sportif başarımın getirdiği sosyal statü beni gururlandırır.					
14.Büyük spor organizasyonlarını (olimpiyat, vb.) keyifle takip ederim.					
15.Spor yapmak için ille de yanımda birinin olması gerekmez.					
16.Yaptığım sporu elit (milli) sporcu olarak yapmayı hep hayal etmişimdir.					
17.Spor faaliyetlerine, uzman kişiler yönetirse de katılımcı olurum.					
18.Sporu hayattan zevk alma amacı olarak görürüm.					
19.Sporun zararlı alışkanlıklardan uzak durmamda etkisi vardır.					
20.Branşımın en iyi sporcularını kendime rol model alırım.					
21.Evden dışarı çıkamadığım zamanlarda ev şartlarında aktivite yaparım.					
22.Boş zamanlarımı spor ile değerlendiririm.					
23.Katılımcı olamadığım spor dallarını da izlemekten keyif alırım.					
24.Spor ortamında kişiliğimin daha da güçlendiğini hissedirim.					
25.En sağlam dostlukların spor ortamında doğduğuna inanırım.					

KADINLARIN SPOR ETKİNLİKLERİNE KATILIMLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞ ANKETİ

Maddeler	Tam katılıyorum	Çok Katılıyorum	Orta düzeyde katılıyorum	Az katılıyorum	Hiç katılmıyorum
1. Spor, erkeklere özgü bir faaliyettir.					
2. Spor, kadınlar açısından toplumsallaşma aracıdır.					
3. Spor yapan kadınlar toplumsal yaşamda başarılı olurlar.					
4. Kadınların yapmamaları gereken spor dalları vardır (motor sporları, vücut geliştirme ve mücadele sporları gibi).					
5. Kadınların, spor salonlarında spor yapmalarını uygun buluyorum					
7. Kadınların tek başlarına açık alanlarda ya da parklarda, spor yapmalarını uygun bulmuyorum.					
8. Kadınlar her yaşta spor yapabilir.					
9. Bedensel temas içeren sporlar kadınlar için uygun değildir.					
10. Spor yapan kadınların cinsel tacize uğrama olasılığı vardır.					
11. Düzenli spor yapan evli kadın evini, eşini ve çocuğunu ihmal edebilir.					
12. Kadın anatomisi spor yapmaya uygundur.					
13. Spor yapan kadınların vücutlarını sergilemelerini uygun bulmuyorum					
14. Spor yapan kadınları itici buluyorum.					
15. Kadınların, erkek antrenörlerle çalışmalarını uygun bulmuyorum.					
16. Spor yapan kadın kendine güvenir					
17. Kadınlar spor yapmak için eşlerinden ya da babalarından izin almalıdırlar.					
18. Spor kadınların fiziksel gelişimlerine katkıda bulunur.					
19. Spor, kadının bedenine zarar verir.					
20. Spor yapan kadın dış görünüşüne önem veren kadındır.					
21. Spor yapan kadın sağlıklı anne olur.					
22. Profesyonel kadın sporcular erkek sporcular kadar başarılıdırlar.					
23. Spor yapan kadın sağlıklıdır.					
24. Kadınların sporla profesyonel olarak ilgilenmelerini doğru bulmuyorum.					
25. Kadınların eşleri ya da babaları yanlarında olmadan spor yapmalarını uygun bulmuyorum.					
26. Spor yapan kadın disiplinlidir.					
27. Spor yapan kadınların temel sağlık kuralları ve ilk yardım hakkında bilgileri vardır.					
28. Kadın sporcuların müsabakalar için şehir dışına çıkmalarını uygun bulmuyorum.					
29. Kadınların spor sayesinde yeni insanlarla tanışmaları iyi bir durumdur.					
30. Spor, kadınların birçok görevin üstesinden gelebilme becerilerini geliştirir.					
31. Spor yapan kadınlar başkalarına karşı hoşgörülü ve saygılıdır.					
32. Spor, kadınlara iş birliği içinde çalışma alışkanlığı kazandırır.					
33. Spor yapmak kadınların kendilerine güvenlerini artırır.					
34. Spor yapan kadınlarda liderlik özellikleri gelişir.					
35. Spor kadınların psikolojik gelişimlerine katkıda bulunur.					
36. Spor yapmak kadının üreme organlarına zarar verir.					
37. Spor yapan kadınların karar verme becerileri gelişir.					
38. Eğitim hayatı devam eden kadınların, spor hayatı da devam eder.					
39. Spor yapan kadınlar stres ve heyecanla daha kolay başa çıkarlar					

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : 36823621-302.08.01-1600004202
Konu : Araştırma İzni

27/05/2016

Sayın Mustafa GÖKDAĞ
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı
Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi

İlgi : 17.05.2016 tarihli ve 64441482-44-e,5526766 sayılı belge.

İlgi yazı gereğince "**Okul Yöneticilerinin Spora Yönelik Tutumları ve Kadınlara Spor Etkinliklerine Katılımlarına Dair Görüşlerinin Araştırılması: Bartın-İstanbul Karşılaştırması**" konulu araştırma öneriniz ile ilgili veri toplama araçlarını uygulamanızın uygun görüldüğüne dair Bartın Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün yazısı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize sunulur.

e-İmzalıdır

Prof. Dr. Çetin SEMERCİ
Müdür

EK : İlgi Yazı (2 Sayfa)

Evrak Doğrulamak İçin: <http://ubys.bartin.edu.tr/ERMS/Record/ConfirmationPage/Index> adresinden 505FBCD kodu girerek evraki doğrulayabilirsiniz.

Adres : Ağdacı Mahallesi Fakülte Caddesi Yahya Kemal
Dersliği
e-posta : suzansen@bartin.edu.tr
Bilgi İçin İrtibat : Suzan ESEN - Memur
Telefon : (0 378) 2235495 (Santral)
Belgegeçer No : (0 378) 2235496
İnternet Adresi :

27.05.2016 tarihi ve 1600004202 numaralı belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. maddesi gereğince Çetin SEMERCİ tarafından güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

T.C.
BARTIN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 64441482-44-E.5526766
Konu: Araştırma İzni
(Mustafa GÖKDAĞ)

17.05.2016

BARTIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
(Eğitim Bilimleri Enstitüsü)

İlgi :05.05.2016 tarih ve 36823621-302.08.01-1600000414 sayılı yazımız.

Üniversitenizin Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı,Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bilim Dalı (Tezli) Yüksek Lisans öğrencisi Mustafa GÖKDAĞ'ın "Okul Yöneticilerinin Spora Yönelik Tutumları ve Kadınların Spor Etkinliklerine Katılımlarına Dair Görüşlerinin Araştırılması: Bartın-İstanbul Karşılaştırması" başlıklı araştırma izni çalışmasını, müdürlüğümüz merkez ilçeye bağlı okullarda uygulanabilmesine ilişkin Makam Olur'u yazımız ekinde gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

İsa KIRAL
Millî Eğitim Müdür V.

EK:
1-Makam Olur'u(1 sayfa)

17 x 16
Ali ÇOLAK
Müdür

Yazışma Adresi: Millî Eğitim Bakanlığı 01000 BARTIN
Elektronik Adres: <http://bartin.meb.gov.tr>
Web Adresi: www.bartin.meb.gov.tr

Ayrıca bilgi için: ACOLAK V.H.K.L.
Tel: (0 378) 227 68 93/4/333
Faks: (0 378) 227 66 06

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evrak.sorgu.meb.gov.tr> adresinden d84a-7d88-3b4b-a28d-a012 kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
BARTIN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 64441482-44-E.5496296
Konu: Araştırma İzni

17.05.2016

MÜDÜRLÜK MAKAMINA

- İlgi : a) M.E.B Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 20/03/2012 tarih ve 4506 sayılı yazı ekindeki 2012-13 No'lu Genelge.
b) Müdürlük Makamından alınan "Araştırma Değerlendirme Komisyonu Kurulması" konulu 21/03/2016 tarih ve 3228368 sayılı Olur.
c) Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünün 05/05/2016 tarih ve 36823621-302.08.01-1600000414 sayılı yazısı.

Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünün ilgi (c) yazısı ile Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bilim dalı (Tezli) Yüksek Lisans Öğrencisi Mustafa GÖKDAĞ'ın ilgi (c) yazı ekindeki dilekçesinde bildirilen "**Okul Yöneticilerinin Spora Yönelik Tutumları ve Kadınların Spor Etkinliklerine Katılmalarına Dair Görüşlerinin Araştırılması: Bartın-İstanbul Karşılaştırması**" konulu araştırma projesini merkez ilçeye bağlı okul müdürlüklerindeki yöneticilere uygulamak istediği bildirilmektedir.

İlgi (c) yazı gereği yapılmak istenen Uygulama İzininin ilgi (a) 2012/13 No'lu Genelge kapsamında "Araştırma ve Değerlendirme Komisyonu'na değerlendirilmiş ve uygun bulunmuştur.

Söz konusu Uygulama İznine ilişkin Araştırma Değerlendirme Formu, çalışma takvimi ekte sunulmuş olup, ilgilinin çalışmalarını dilekçe ekindeki takvim kapsamında eğitim-öğretimi aksatmadan yazımız ekinde belirtilen merkez ilçeye bağlı okul müdürlüklerindeki yöneticilere, veri araştırma araçlarını uygulanabilmesi hususunu;

Olur'larmıza arz ederim.

Ahmet GÜNERHAN
Şube Müdürü

OLUR
17.05.2016

İsa KIRAL
Millî Eğitim Müdür V.

A. ÇOLAK
M. H. K. J.

Gösterge: Mh. 2 no'lu geçit yolu 74100 BARTIN
Elektronik Ad: http://bartin.meb.gov.tr
www.meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: A. ÇOLAK - M. H. K. J.
Tel: (0 378) 227 68 93 (333)
Faks: (0 378) 337 66 96

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. http://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden 9749-577a-3693-815c-b3e8 kodu ile teyit edilebilir.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Mustafa GÖKDAĞ
Doğum Yeri ve Tarihi : BARTIN – 09.08.1971

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü
Yüksek Lisans Öğrenimi : Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bilim Dalı
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce
Bilimsel Faaliyet/Yayınlar : Türkmen, M., Abdurahimoğlu, Y., Varol, S. ve Gökdağ, M. (2016). İslami ilimler fakültesi öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının incelenmesi (Bartın Üniversitesi örneği). *International Journal of Contemporary Educational Studies (IntJCES)*

İş Deneyimi

Projeler : AB Hayat Boyu Öğrenme Projesi (Portekiz, 2009)
Belgeleri : 1- 2. Kademe Dart Antrenörlüğü
2- 1. Kademe Bocce Antrenörlüğü
3- 1. Kademe Satranç Antrenörlüğü
4- Dart ve Bocce Hakemliği
Çalıştığı Kurumlar : 1-İstanbul Fatih Alparslan İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmeni (1997-2001)
2- İstanbul Fatih Edirnekapı İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmeni ve Müdür Yardımcısı (2001-2005)
3- İstanbul Fatih Çapa Gazi İlköğretim Okulu Müdür Yardımcısı (2005-2009)
4-Bartın Amasra İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Şube Müdürü (2009-2012)
5-Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Sekreteri (2012- .....)

İletişim

E- Posta Adresi : gokdagm@gmail.com

Tarih : 02.02.2018